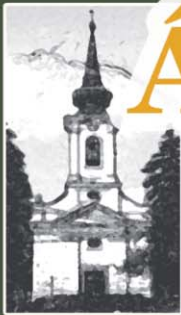

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
VIII. évfolyam 5. szám

2019. szeptember-október

Te pedig, Isten embere, kerüld ezeket. Ellenben törekedj igazságra, kegyességre, hitre, szeretetre, állhatatosságra, szelídségre. Harcold meg a hit nemes harcát, ragadd meg az örök életet, amelyre elhivatnál, amelyről vallást tettél szép hitvallással sok tanú előtt. Meghagyom neked Isten színe előtt, aki életet ad mindenkinek, és Krisztus Jézus színe előtt, aki Pontius Pilátus alatt bizonyosságot tett azzal a szép hitvallással, hogy tartsd meg a parancsolatot szeplőtelenül, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenéséig. Ezt a maga idején megmutatja majd a boldog és egyetlen Hatalmasság, a királyok Királya és urának Ura. Övé egyedül a halhatatlanság, aki megközelíthetetlen világosságban lakik, akit az emberek közül senki sem látott, és nem is láthat: övé a tisztelet és az örökkévaló hatalom. Ámen. (1Tim 6,11-16)

BIBLIA

Egy kopott könyvem van nekem,
s ha hozzám minden idegen,
kinyitom s már nem vagyok árva:
fényes mennyei seregek
suhannak s visznek hozsánázva.

Fekete tó, – s napként ragyog.
Mint fáradt, hűnyó csillagok,
le-lehullok, de itt találok
megújulást. Ebből születnek
vértanúk, szentek s óriások.

Kis könyv. Sok „bölcsek” langy mese,
s én, a senki, győzők velem:
benne annyi tűz s annyi hit van,
mint földet rendítő erő
a hallgatag kis dinamitban.

Égi kamra. Nincs rajt lakat.
Szomjamat oltja, jóllakat
s tőle Istent hordom magamban.
S tudom, hogy szavam, életem
győztes, ifjú és halhatatlan.

Bódás János verse

A TARTALOMBÓL

6

ADJATOK HÁLÁT
AZ ÚRNAK
Családi nap
Veresegyházon

26

AMÁSİK TÉKOZLÓ FIÚ
Dr. Hős Géza igehirdetése
1999-ből

29

50 ÉVE TÖRTÉNT
Imaházszentelés
Budakalászon

Ezekben a napokban a protestáns világban mindenütt megemlékeznek a Reformációról. Sőt újabbban még katolikus körökben is, mivelhogy a katolikus egyház is olyan egyházzá vált, amelyben éppen napjainkban is mélyreható reformációs folyamatok mennek végbe. Meg kell vallanunk, hogy ebben a tekintetben most megelőznek bennünket. Azt kell mondanunk, hogy most ők az előrehaladók, mi meg a maradiak.

Már ebből a bevezetésből is láthatjuk, hogy a 16. századbeli reformáció nem volt egyedülálló esemény Isten népének történetében. Ezt megelőzően is voltak olyan mozgalmak, amelyek változtatni kívántak az egyház életén. De már az Ószövetségben is találkozunk reformációs törekvésekkel. Ilyen volt Jósias király intézkedése, amivel helyreállította a szövetséget és az istentiszteletet. (II.Kir. 22-23.)

Alapigénk egy olyan imádságot foglal magában, amelyben megrendítő módon szólal meg a vágyakozás a reformáció után. Itt ezt helyreállításnak nevezi az ige (az új fordításban megújításnak). Ezzel mindjárt választ is kapunk arra a kérdésre, hogy tulajdonképpen mi a reformáció lényege? A helyreállítás, a megújítás.

1. Minden reformáció ezzel a vágyakozással, kívánsággal kezdődik. Ez viszont attól függ, hogy hogyan látja magát a Krisztus egyháza, illetve gyülekezete. Vannak olyan közösségek, amelyek úgy érzik, hogy náluk minden tökéletesen rendben van, semmiféle változásra nincs szükség. Ilyen volt a Jelenések könyvében szereplő laodiceai gyülekezet, amely úgy gondolta, hogy „gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire”. (Jel. 3:17.)

De az egyéni hívő életben is előfordul ez az önmagával betelt gőgös lelkület. Vannak, akik egyszer megtértek, s ezzel mindent elintéztnek vélnék. Azóta nem csinálnak mást, mint pihennek babérjaikon. Ahogy a 16. századbeli nagy Reformáció örökösei közül is

némely egyház csak ünnepelni tudja Luthert és Kálvint anélkül, hogy ma is komolyan vennék tanításait. Talán mondanom sem kell, hogy az ilyen kegyes emlékezésből álló hit már nem nevezhető élő hitnek. Az emlékezés koszorúja mindig halálra emlékeztetnek.

2. Ismétlem tehát: a reformáció mindig a megújulás vágyából születik. A megújulás vágya pedig mindig ott ébred fel, ahol Isten népe rádöbben elesett és megromlott állapotára. Ráeszmél arra a különbségre, amely a kellő és a való között van.

Egy ébredési lelkipásztorral történt meg a következő eset. Noha gyülekezetében szép munka folyt és volt is lelki ébredés, mégis panaszkodott. Ezen némelyek megbotrányoztak. Ő azonban így szólt: Nem vagyok hálátlan azért, ami van, de én a gyülekezetem állapotát a bibliai kívánalmakhoz mérem és nem más gyülekezetekhez.

Ez a helyes álláspont egyéni életünkre nézve is. Nem egy másik keresztyén emberhez – esetleg éppen visszaesett hívőhöz – kell mérnünk magunkat, hanem ahhoz az igényhez, amelyet az Úr támaszt az Ő követőivel szemben. A törpék között a gyermek is óriás. Viszont azokat, akik újjászülettek Isten igéje és Szentlelke által, nem a lelki törpék, ha-

nem a szentek közösségébe hívta el az Úr.

Mindezt nem képes meglátni és megérteni a keresztyén ember önmagában és önmagától. Ehhez mennyei világosságra van szüksége. Ezért könyörög így a zsoltáríró: világotasd a te orcádat! Semmire sincs Isten népének olyan szüksége, mint a Szentlélek világosságára. Nélküle nemcsak azt nem tudjuk, hogy kicsoda az Isten, hanem önmagunkkal sem vagyunk tisztában.

3. Ha a Lélek világosságába kerül az ember, akkor tovább kell mennie a „diagnózisnál”, vagyis bűneinek és gyengeségeinek a megállapításánál. A Szentlélek a bűntudattól a bűnbánatig kíván elvezetni bennünket. Mert igaz ugyan, hogy minden romlásnak végső oka a Sátán kísértéseiben és támadásaiban rejlik, de a felelősség alól nem bújhatunk ki. Ezért olvassuk a gyülekezeteknek szóló levelekben: „de az a panaszkodásom ellened”. (Jel. 2:4. stb.)

Sokszor megtörténik, hogy az egyház tagjai úgy kritizálják a vezetőket, mintha az egyház nem tagjaiból állna, vagyis nem éppen öbelölük, s mintha ők semmivel sem járultak volna hozzá a közösség nyomorúságához. Egyszer megkérdeztek valakit, aki egyenesen gyalázta saját gyülekezetét: Csak szidalmazni tudod egyházadat, vagy sírni is tudsz azért, hogy olyan, amilyen? Az egyháztörténelem tanúsága az, hogy igazi megújulás csak ott történik meg, ahol előbb a bűnbánat könnyeiben megtisztulnak a szívek.

4. De tegyük fel a kérdést: mi is az igazi megújulás? A zsoltáríró azért könyörög, hogy Isten világotassa orcáját, az új fordítás szerint: „Ragyogtasd ránk orcádat”. Az Isten orcájának a fényébe kerülni azt jelenti, hogy meglátni Isten dicsőségét, megismerni Őt, és közösségbe kerülni vele. A megújulás személyes dolog, az Istennel való személyes kapcsolat megújulása és megerősödése. Minden romlás egyházi és egyéni életünkben azzal kezdődik, hogy megszakad az élő közösségünk Istennel,

A REFORMÁCIÓ EMLÉKSZOBRA
Horvay János díjat nyert pályaműve az 1909. évi genfi Kálvin jubileumra

és minden megújulás azzal indul meg, hogy helyreáll a vele való közösségünk.

Amikor megtaláljuk Istent, vagy pontosabban szólva Isten újra megtalál minket, akkor ez azzal folytatódik, hogy helyünkre is állít bennünket. Ezalatt azt értem, hogy megmutatja nekünk, hol a helyünk, mit kell csinálnunk, milyen változásokat kell végrehajtanunk külső dolgainkban is. A megújulásnak ezt a részét szoktuk *reformációnak* nevezni, míg az előbbit, az Istennel való közösség megújulását nevezük *ébredésnek*. Az igazi reformációban azonban mind a kettő benne van. Jézus ezt az új bor és az új tömlő hasonlatában szemléltette. Ha az egyház csak külső kereteiben, szervezetében újul meg, akkor lényegében véve nem történik igazi megújulás. De ha csak lelkileg újul meg, vagyis csak ébredés történik, az sem jelent teljes helyreállítást, mert szétszakítja a külső kereteket, mint az új bor a régi tömlőket. Azért volt a 16. századbeli Reformáció igazi és nagy reformáció, mert ébredés is, és külső megújulás is volt.

5. Az igazi reformáció azonban nemcsak belső és külső vallási megújulást jelent, hanem erkölcsit is. Azért választom szét a kettőt, mert a zsolnári is szétválasztja. „*Állíts helyre minket, ... hogy megszabaduljunk.*” Tulajdonképpen ez a megújulás végső célja: megszabadulni az ördög és a bűn minden hatalma alól és szolgálni az élő Istennek. Pál apostol ezt így fejezi ki: „*Hálát adván az Atyának ... aki megszabadított minket a sötétség hatalmából és átalvitt minket az Ő szerelmes Fiának országába.*” (Kol. 1:12-13.)

A 16. századi Reformációt is úgy tartjuk számon, hogy az nemcsak vallási, hanem erkölcsi megújulást is jelentett az egész magyar népnek. Nélküle nem bírtuk volna ki a török hódoltságot. Most újra nagyon ránk férne egy ilyen mélyreható erkölcsi megújulás.

6. Ha értjük az ígét, akkor már az eddigiekből is megérthettük, hogy ilyen mélyreható és átfogó megújulást csak Isten adhat nekünk az ő kegyelméből. S hogy újra nagy szükségünk van egy alapos és nagyszabású reformációra, arról azért nem beszéltem külön, mert úgy gondolom, hogy ezt mindnyájan tudjuk és valljuk.

Csak azt kell megértenünk, hogy minden reformáció rajtunk és velünk kezdődik. Ha készek vagyunk azt mondani: Uram, kezd el rajtam!

Szabó Imre

(Szabó Imre: *A bűnösök barátja – Igéihirdetések – KEPE, Kiskunfélegyháza, 1998*) ■

100 ÉVE SZÜLETETT SZABÓ IMRE

Szabó Imre 1919. október 30-án született a délvidéki Alsótitében. A Budapesti Református Theológiai Akadémiát 1946-ban végezte el. 1950. november 20-án, Budapesten szentelték lelkipásztorrá. Szolgált Kiskunhalason, Budapesten a Kálvin téri gyülekezetben, Kelenföldön, a Klauzál téren, majd 1952-től 33 éven át Sárbogárdon. 1985. augusztus 31-én vonult nyugállományba. Szabó Imre 2011. április 13-án tért meg Teremtőjéhez.

Az apostol az elsőtörtén élők választott néptagjaihoz írja levelét. Tanítja őket, mert tanításra szorulnak, és az a vágya, hogy életik Istennek tetsző élet legyen. Amikor mi, Isten mai választottai, akik Jézus Krisztus által új életre jutottunk, mert az Ő megváltott gyermekeivé lettünk, magunkra néznénk: elszomorodhatnánk! Hiszen Isten Szentlelke világossá teszi számunkra és lelki-

ismeretünk igenel rá, hogy bár keresztyéneknek valljuk magunkat, de nem járunk a Krisztus útján!

Fájdalmas dolog, de igaza van Jánosnak, amikor első levelében azt írja: „*Aki azt mondja: ismerem Őt és az Ő parancsolatait nem tartja meg, hazug az és nincs meg abban az igazság.*” (1.Ján. 2:4.) Hányszor olvassuk ezeket és a többi íge szavait is, és még csak meg sem döbbenünk, hogy ilyenek, hazugok vagyunk! Jakab még nyilvánvalóbbá teszi bűneinket, mert egyenesen „*Parázna férfiak és asszonyok*”-ként szólít meg bennünket. Leleplezi szívünk állapotát, amikor is a világ nem csupán körbevesz bennünket, hanem bennünk is van. Mindenki előtt ismert a hasonlat: a hajó a vízen úszik, a víz körülveszi – erre hivatott –, de amikor a víz már a hajóban van, az baj, egyenesen veszedelmes.

Az, hogy a világban élünk, természetes, de az, amikor a világ bennünk él, az egy csapott, hazug állapot!

Ugye sokszor felteszi Isten gyermeke tán még az ő Urának is a kérdést: Mi a baj velem, a családommal? A legjobbat akarom nekik, és sorra ének a kudarcok. Békétlen vagyok, sokszor tanácstalan, valósággal nem találok a helyemet! Kérlek – aki olvasod ezeket –, lásd meg az okát! Gyökere mindenek benned van! Megtért, hívó életet ki van téve az ördög támadásának, akinek teret adtál, hogy belülről támadjon, közösségedet rongta meg Megváltó Uraddal! Támadása célt ért! Hiszen nem olvasod – vagy csak oda sem figyelve – az ígét,

nem imádkozol szíved mélyéből, nem napi eledel számodra az Istennel való közösség. Csak élsz a múltból, időnként felkiáltasz, közelébe férközöl Jézusnak, mint a vérfolyásos asszony, de te nem érinted meg Őt. Közeledsz hozzá, aztán valami nem enged odáig, hogy megbocsásson és tanácsoljon téged.

„*Nyomorkodjatok és gyalogoljatok és sírjatok! ... Alázzátok meg magatokat az Úr előtt és felmagasztal titeket.*” (8:9.) A mi Urunk nem tartja távol tőlünk a kísértőt, a felbujtót, de meg akar tanítani az ellenállásra. Tanácsol és fegyvert ad a kezünkbe, amikor az Efézusi levélben Pálon keresztül üzen: „*Öltözzétek fel az Istennek minden fegyverét, hogy megállhassatok az ördög minden ravaszságával szemben.*” (Ef. 6:11.)

Ne mond azt, hogy ez egy szép elmélet, de hogyan legyen ez a gyakorlati életben? Mert tudod, hogy mit mond az Úr, de te élsz abban a közegben, ahol vagy. Igazad van! De Ő egy életére törő, gyűlölködő közegben élt és halt érted, hogy kiszabadítson rabtartót, a Sátán uralma alól! Ami téged körülvesz, nem törvényszerű, hogy beborítson, és benned éljen, hogy aztán fuldokolva nyújtogasd remegő szívedet, hit-karodat Megmentő felé. Ne légy kettős ügynök, aki szolgál Istennek – már amennyire az szolgálat – és a világnak is. Jakab így írja: „*...ti kétszívűek, ...Alázzátok meg magatokat az Úr előtt!*”

Ha megláttad, hogy az ige diagnózisa a te életedről íratott, és fáj, hogy ide jutottál, bízzál: semmi sincs veszve! Feloldoz, felel, sőt „*felmagasztal titeket*”. Ő nem ejtett el, nem hagyott magadra, féltő szeretettel figyelt rád, s most, hogy kijöttél a lelki sötétségből az élet világosságára, át fogod élni szereteted melegét, a hívó élet jó ízét! Gyönyörködni fogsz Őbenne mindazokért, amit már benned elvégzett, s azért is, ahogy a továbbiakban is vezetni fog! Csak ne vedd le róla a tekinteted!

Pap Lászlóné lelkipásztor ■

Kedves testvérek, ünneplő gyülekezet, a mai alkalmon szeretnénk elmondani, összefoglalni és megköszönni mindazt, amit Isten velünk tett. A régi református tanítás nemcsak a keresztséggel, hanem a Szentírás nagy üzenetével kapcsolatban is azt tanítja, hogy mi reformátusok tudjuk, hisszük és valljuk a saját állapotunkat, hogy az ember eltávolodott az Istentől, és az eltávolodott ember neve: bűnös ember. Nagyon nehéz ezzel az állapotunkkal szembenézni. Néhány hete Budakalászon is szolgáltk az istentiszteleteken, és Kalászon a szószékkel szemben a falon egy olyan óra van, ami egy tükörre van szerelve. Az ember, amikor ránéz az órára, nemcsak azt látja, mennyire élt vissza a gyülekezet türelmével, hanem saját magát is látja benne. Nehéz szembesülni azzal, amiről az Isten Igéje beszél, hogy az ember romlott. Idegen szóval: korrupt.

A keresztlőn szoltunk arról, hogy az a víz, amely jelképe a keresztségnek, arról beszél, hogy Isten hogyan készíti a szabadítást, hogyan adta meg a szabadítást, hogyan menti meg az embert, hogy Jézusban valóban van bocsánata a bűnnek. Sőt csak Jézusban van bocsánata a bűnnek! Sok mindent teszünk, megpróbáljuk elfedezni, máshogyan nevezni, vagy éppen nem beszélni róla, de csak Jézusban van a bűnre bocsánat, csak Jézusban van szabadulás! Megannyi élet tesz arról bizonyosságot, hogy Isten valami újat készített.

A református tanítás arról is szól, hogy az az ember, akit Isten megszabadított, hogy fejezi ki ezt a szabadítást, milyen hálával tartozik Istennek ezért a szabadításáért. A hálaadás cselekedetekben jelenik meg, de Isten nem egy cselekvő-gépet szeretne, hanem szívből fakadó hálás életet. A hálaadás az életünk középpontját kell jelentse. *Eckhart mester*, egy középkori német misztikus az ember életének ezt a középpontját a természetben élő fák vezérvesszejéhez hasonlítja. A vezérvesszőnek az a feladata, hogy nyújtsa a fát, hogy egyre magasabb legyen. Nem biztos, hogy a legtermékenyebb fa lesz, de felfelé viszi a fát. Ezt mi már nem látjuk, de amikor megépíteték a templomunkat, még boltozatos volt, csak le kellett bontani nagyon hamar, mert faboltozata volt; az építkezésnél is azt látjuk – mondja *Eckhart mester* –, hogy a boltozatot egy zárókő tartja. Van egy összefogó köve, amit be kell helyezni a boltozatba, hogy szét ne essen az épület – a hálaadás a keresztyén ember vezérvesszeje, zárókőve. Ha hiányzik az ember életéből a hálás szív, akkor azt látjuk, hogy gyakran összeomlik az élete. A szó szoros értelemben összeomlik.

Jól tudták a régiek, milyen lehajló az életünk. Az Ószövetségben olvasunk egy történetet, mely Jézus kereszthalálának előképe, amikor a fogságban lévő zsidóságnak Isten azt mondja, hogy megszabadítalak benneteket. Ennek pedig az lesz a jele, hogy ha bekenitek az ajtóitok szemöldökfáját egy hibátlan bárány vérével, akkor elkerül benneteket a halál angyala. Ez az Ószövetség nagy szabadítás-ünnepe, a páska ünnep. Utána Isten vezeti az Ő népét, átviszi a Vörös-tengeren (mi ezt sokkal nagyobb csodának szoktuk tartani, pedig nem az), és egyszer csak ott van a megsza-

SZÓL AZ IGE

„Adjátok hálát az URnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!” (Zsolt 107,1)

**VEZÉRVESSZŐ
ÉS ZÁRÓKŐ**

Lekció: Filippi 1,3-11
Textus: Zsolt 107,1

badított ember a Vörös-tenger partján, mégis zúgolódik, elégedetlenkedik és hálátlan. Azaz nemcsak a középkori szerzetes tudta azt, hogy ha kivágjuk a vezérvesszőt, ha bedöntjük a zárókövet, akkor az ember élete összedől, hanem már évezredekkel korábban is ez volt a valós tapasztalat, és azt hiszem, ez a valós tapasztalat ma is. Gondolj bele, mondjuk a ma reggeli imádságodban mit mondtál Istennek? Lehet, hogy rosszat teszek, hogy elmondom a saját magam lelkiállapotát, de ma reggel én azt mondtam az Istennek: Uram, ma rossz napom van. Ezt mondtam. Hány és hány zsoltár van, amelyik ugyanígy imádkozik az Istenhez! Ezeket hívjuk panasz-zsoltároknak. Gondoljátok el, mi lenne, ha egyszer az Isten mondaná azt: Ma rossz napom van! Azért az döbbenetes volna!

A hálaadás az ember életének a zárókőve. Legyünk gyakorlatiasak, beszéljünk erről! Tudunk-e hálát adni a családjunkért? Tudunk-e hálát adni a férjünkért, vagy a feleségünkért? Vagy pedig Isten elé viszünk egy listát, a mi csúfos listánkat, perlekedésünket, a mi panaszunkat: Ó, hogy megvertél, Uram, ezzel az emberrel! Vagy hogy: Változtasd meg már, éppen itt lenne az ideje! Tudunk-e hálát adni, vagy csak azt várjuk tőle, hogy megváltoztassa a másikat?

Tudunk-e hálát adni a gyermekeinkért? A szüleinkért? Előttem van két olyan példa, ami erősen elgondolkodtat. Egy hívó testvérem megvallotta, hogy elé állt az önállóság küszöbén álló gyermeke, és azt mondta neki: Töletek nem kaptam semmit! Semmilyen támogatást nem kaptam töletek az életben! Azt mondta ez a testvérem, hogy tudod, tiszteletes

úr, ha nem lett volna csontom, akkor ott estem volna össze. A lelkem a padlón volt, a csontjaim tartottak meg. Ott áll velem szemben a felnőtt gyermekem, és azt mondja, hogy nem kaptam töletek semmit az élethez. Tudsz-e hálát adni? Mert könnyű, amikor könnyű, de amikor ez a helyzet... – tudsz-e hálát adni az Istennek?

Néhány évvel ezelőtt pedig egy férfi jött hozzám, és a gyászát mondta el. Nagyon hivatalos próbált lenni, kérte, hogy ülünk le, beszéljük meg, mikor van a temetés, mi lesz, hogy lesz, milyen énekek lesznek stb., és amikor kértem, mondjon valamit a szeretetről, ennek a hatvanas férfinak elkezdett patakokban folyni a könnye. Azt mondta: Mit mondjak az apámról? Mi nem egy rossz állapotú házban, hanem egy disznóólban laktunk a disznók között. Úgy jártam iskolába, hogy amikor indultam, be volt készítve az egyik bokorba a tiszta cipő és a tiszta ruha, hogy ne a disznók szagát vigyem az iskolába. Tudunk-e hálát adni – ez a kérdés – a legnehezebb helyzetben? Mert a zúgolódás, panaszáradat oly gyakori.

Tudunk-e hálát adni azért, amilyen bőrből vagyunk? Látjuk, tapasztaljuk, ahogy halad az idő, telnek az évek, előkerül a szemüveg, egyre nehezebb felkelni. Itt fáj, ott fáj, sőt krónikusan fáj, gyötrődik az ember teste. Amíg húsz évesek vagyunk, addig könnyű azt mondani, fölkelek, megrázom magam, és folytatom az életem, de ma már én is azt látom, hogy ez nem így van. Tudunk-e hálát adni azért, amilyenek megteremtett az Isten? Nem elvi kérdések ezek, hanem nagyon is gyakorlati kérdések. Egyszer egy lelkipásztor, amikor a felesége súlyosan megbetegedett, szó szerint leesett a lábáról, így imádkozott: Uram, hálát adok a feleségem két lábáért, hogy 62 éven keresztül hordani tudták az ő testét. A hálaadás így válik az ember életének központi kérdésévé, nem úgy, hogy odabökünk egy „köszí”-t az Istennek, hanem hogy így tekintünk az életben mindenre. Miért? Mert megváltott vagyok! Mert megszabadított vagyok! Mert az Isten valóban jót tett velem! Mert az Isten nem elveket, nem filozófiát, nem erkölcsösséget akar, hanem egy új életet akar adni Jézus

Krisztusban – ez az evangélium! Mindig ez az evangélium! Isten nem csak egy új ruhát akar adni, új szokásokat, új szokásokat, hanem egy új életet, és ennek jele: a hála.

Hálások vagyunk-e a gyülekezetünkért? Vagy vannak olyanok a gyülekezetben, akiket – bibliai kifejezéssel élve – csak Jezábelnek látunk, az ördögtől valónak? Sok Jezábel van itt, de hát én...! Hálások vagyunk-e azért, hogy együtt lehetünk, de nemcsak az együtt-létért, hanem mert a gyülekezet alapítója, feje Jézus Krisztus, az idők kezdetétől fogva, annak végéig, Szentlelke és Igéje által? Vagy csak a gondokat látjuk, és zúgolódunk? Hálás vagyunk-e a gyülekezet közösségéért?

Amikor erre az alkalomra készültem, és ott munkált bennem a kérdés, hogy az ember miért is lehet hála, elkezdtem keresni a Szentírásban „hála” történeteket. És az volt számomra a legmeglepőbb, hogy amikor beírtam a keresőbe ezt a szót, hogy „hálaadás”, nem csak bibliai igék jöttek ki, hanem a megváltott ember egész gondolkodása. A Biblia szerkesztői a következőképpen foglalják össze például Pál apostolnak ezt a fajta gondolkodását a leveleiben:

- Pál első levele a korinthusiakhoz 1. fejezet: *Hálaadás a gyülekezet lelki ajándékaiért;*
- második Korinthusi levél 1. fejezet: *Hálaadás a vigasztalásért;*
- Filippiekhez írt levél 1. fejezet: *Hálaadás és könyörgés a gyülekezetért;*
- Kolossébeliekhez írt levél 1. fejezet: *Hálaadás a gyülekezet hitéért;*
- 1Thesszalónika 1: *Hálaadás a gyülekezet példás hitéért;*
- 1Thesszalónika 3: *Hálaadás az örömről, könyörgés további áldásért;*
- 2Thesszalónika 1: *Hálaadás a gyülekezet hitéért, emlékeztetés az Úr eljövételére;*
- 2Timóteus 1: *Hálaadás Timóteus képmtatás nélküli hitéért;*
- Filemonhoz írt levél: *Hálaadás Filemon hitéért és szeretetéért...*

Pál apostol nagyon sok gondról beszél, de a levelei zömében az első szó mégis a hála.

Miért is fontos a hála? A Filippi levélben hallottuk: „Így kell gondolkoznom mindnyájatokról (a gyülekezetéről beszél), mert szívemben hordozlak titeket (ott vagytok az életem közepén), mivel fogságomban is, az evangélium védelme és megerősítése közben is mindnyájan együtt részesültök velem a kegyelemben.” (Fil 1,7) Nem szoktam nyelvészkedni, de most egy olyan görög szót mondok, amit ismerünk, csak kevésbé használjuk; a kegyelem szó görögül: *charis*. Akit kegyelembe fogadott az Isten – erről beszél Pál –, akit megszabadított az Isten. A hálaadás görög szava pedig: *eucharistia*. A megszabadított emberről beszél ez. Az a hála ember, akiben ott van az Isten kegyelme. A megszabadított ember pedig valóban karitatív lélek. Erről szól ez a szó: a kegyelem gyakorlása, karitatív.

Kedves testvérek, így legyen életünk boltozatán zárókö a hálaadás, hogy össze ne zuhanjon az életünk! „Adjátok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!” Ámen.

Nyilas Zoltán esperes

(Az igehirdetés elhangzott 2019. szeptember 29-én a pomázi református templomban) ■

FÜLE LAJOS

HAZAHÍVTA

„...ha megfosztva kell lennem, hadd legyek megfosztva.” (I.Mózes 43:14.)

Elment, elment a drága Asszony!
Nem lázadok és nem panaszlom,
mert ISTEN hívta őt haza.
Legyen meg az akarata!

Most úgy kell enni, jönni, menni,
mintha nem történt volna semmi,
pedig hatalmas próba van lelkemben:
itt vagyok magam.

URAM, tudom: ott van Veled.
Bocsásd meg a könnyeimet,
s bocsásd meg, ha mondogatom,
hogy hiányzik nagyon, nagyon.

Te már sokat tudsz fenn, sokat,
ismersz olyan mély titkokat,
miket nem tár fel az Ige,
ha sejt is az ember szíve.

Mintha most is velem lennél,
pedig tudom: messze mentél,
s rád ott tenger csoda vár,
nem jössz vissza soha már.

„Mert én immár megáldoztatam, és az én elköltözésem ideje beállott. Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam. Végeztetted nekem az igazság koronája, melyet megad nekem az ÚR ama napon, az igaz Bíró; nemcsak nekem pedig, hanem mindazoknak is, akik vágyva várják az ő megjelenését.” (II.Timóteus 4:6-8.)

A tegnapi még itt örült,
s most nem lelem a mában.
Jöhetnek fénylő holnapok,
de őt már nem találja,
meg nem leli se nap, se szél,
sem illat, sem madárdal.
Örök végzés jött érte és
elvitte őt magával.

Nézek utána szóval,

ocsudó döbbenéssel,
szívemre roskad, mint teher,
váratlan elmenése.

Búcsúzni kellett volna még
s az útra adni, adni,
hallgatni dobbanó szívét
kicsit még, úgy maradni
az őrhelyen s a nagy Halált
úgy várni megadással,
mert biztosan jön és levált,
helyem betölti mással,

és elvezényel engem is
az örök pihenésbe,
ahogy őt hívta most haza
az ISTEEN végezése.

„...általment a halálból az életre.”
(János 5:24.)

A könny, a könny nekem maradt.
Ezeket a fájdalomakat
nem kell már átélned neked.
Hála érte! ISTEEN szeret!

TALÁLKOZUNK!

ISTEN velünk, viszontlátásra!
Egy múltó pillanat az élet.
Ha átlépjük testünk határát,
odafent majd keresünk téged.

A titkok útján merre mentél?
Hol az a hely, hol áldva áldod
hűn követett URAD, KIRÁLYOD?
S van-e nagyobb jutalom ennél?

Ha láthatnál onnan túlról,
tudom, szíved visszahoznád,
de nem lehet. – E borúból
én megyek majd egykor hozzád.

Ha majd lelkem hozzád elindul,
s tér és idő határain túl,
hit-szárnyait bízvást kibontva
megérkezik abba a honba,
ahol, URAM, áldhat, csodálhat,
majd meglelem Párom Tenálad!

Bár járjuk még utunk, a végest,
halottak vagyunk hozzád képest.
Te élőkkel vagy már örökre,
eztán hullunk mi még a rögre.
A lelked már test nélkül ott van
(titok egy még nagyobb titokban)
az Úr előtt, hol énekelhet
karban... az üvegtenger mellett...

URAM, eddig is vártalak,
de most, hogy Párom odaát már,
szorongva ácsorgok a vártán:
mikor jön az a pillanat,
hogy föltetszik jeled az égen,
s én is Eléd borulhatok
a megváltottak seregében?!

Előtted állok itt is – ott is,
ha menni kell, ha üt az óra.
Név szerint ismersz, szólhatsz most is,
kész vagyok a találkozóra,
hisz JÉZUS KRISZTUS mondja:

„Én vagyok a feltámadás és az élet:
aki hisz énbenem, ha meghal is, él”
(János 11:25.)

Családi napra invitálta gyülekezetünket az Északpesti Református Egyházmegye elnökségének meghívója szeptember 14-ére, Veresegyházra. A szombati nap programja valódi családi csendesnapot kínált, úrvacsorai közösségben istentiszteleti alkalmalmmal, az ifiseknek a REFISZ által szervezett közös együttléttel, szabadtéri gyermek-programokkal, a háláról, hálaadásról szóló fórumbeszélgetéssel, a pódiumon rangos résztvevőkkel, valamint a nap befejezéséeként a kárpátaljáról érkezett Credo együttes koncertjével.

Az egész nap a háláról, az Istennek szentelt hálaadásunkról szólt. Már a *Vizi István* pátyi lelkipásztor vezetésével tartott bevezető gyülekezeti éneklés során zengett a Halleluja:

Szívből köszönöm, Uram, az életet,
Mindent a jóért, mit oly bőven
adtál nekem, zengek hálaéneket.
Szívből köszönöm, Uram, a békémet,
Most hozzád száll az öröm hangjain:
Halleluja!

Az istentisztelet *Fukkk Lóránt* veresegyházi lelkipásztor imádságával és köszöntésével kezdődött. Az igehirdetés alapjéjét *Dr. P. Tóth Zoltán* egyházmegyei gondnok olvasta fel, majd lelkipásztorunk, *Nyilas Zoltán* esperes lépett a szószékre, és a 107. Zsoltár első 16 verse alapján hirdette Isten igéjét. A hálaadás az igei útmutatója ennek a napnak – kezdte a prédikációját. A mindenkor ember első szava mindig valamilyen hálaadó imádság, mert érzi, tudja, hogy ő megajándékozott ember, és keresi a köszönet kifejezésének lehetőségét. Miért van mégis az, hogy a hálát összekapcsoljuk a hálátlansággal? Hogy az öröm helyére sokszor rosszkedv, elégedetlenség jelenik meg az ember szívében? Saját szívünk romlottsága vezet tévútra bennünket, pedig a hálaadás a boldogság alkotóeleme, alappillére.

Van két szó, amit mi a saját kárunkra használunk: az emlékezés és a felejtés. Leginkább elfelejtjük azt, hogy Isten mennyi jót tett velünk, és folyton emlékezzünk arra, ha valaki rosszat tett nekünk. Nem tudjuk elereszteni. A hálaadás olyan, mint amikor benézünk egy távcsőbe: közel hozza a valóságot. Hogy amit Isten ajándékol jónak adott az életünkbe, akkoránál lássuk, mint a valóságban. Manassé már gyermekként láthatta Isten csodáit apja, Ezékiás király életén, gyógyulásán, később mégsem emlékezett erre. A neve is azt jelenti: elfelejténi. Elfelejtette Isten csodálatos dolgait. Mégis meggyőzi Isten önmagáról, és amikor Manassé imádkozik és bűnbánatot tart fogságában, Isten bocsánatot ad neki. Az Ószövetség tékozló fiú-története ez. Az atyai házzal elégedetlen fiúnak és a szabadító Istennek a története. Azt mondja el, hogy Isten Jézus Krisztusban készíti a szabadítást. Milyen nagy dolog, hogy Manassé megismerte bűneit, és tudja, hogy van szabadítója! Az Úr oltárát helyreállította, béke- és hálaáldozatokat mutatott be rajta. Nagy dolog a magunk nyomorúságának gyökeres ismerete, még nagyobb a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme!

„Csak a hálás ember lehet boldog ember, csak a hálás ember elégedett ember, csak a hálás ember egyensúlyozott lélek. S mégis ezt az egyet, a háládatosságot tanulják meg legkevésbé az emberek.” (*Ravasz László*)

**Adjatok hálát az Úrnak,
mert jó, mert örökké tart szeretete!
Egyházmegyei családi nap Veresegyházon
2019. szeptember 14.**

Hatalmas dolog, hogy van bűnből szabadulás, a betegségből van gyógyulás, mindez azonban nem elég, ha nincs mellette hálaadás. Isten igéje arra figyelmeztet: nem hiába tértél meg, nem hiába van üdvösséged, gyógyulásod – ennek a jele a hálás életed. A hálaadás mutatja meg igazán, hogy csak meggyógyultunk, vagy egészségesek is lettünk. Mert amikor hálás az ember szíve, akkor kicsordul belőle, hogy mit tett vele az Isten. A hála az Ő jóságának az elismerése. Erről beszél a 107. Zsoltár is. Elmondja azt is, hogy miért jó az Úr. „*Adjanak most hálát az Úrnak sze-*

nel: „*Adjanak most hálát az Úrnak*”. A régiiek úgy fogalmaztak, hogy a hallgatás mindig hálátlanság. A hálás szív soha sem elégszik meg avval, hogy megbiccenti Isten előtt a kalapját, hanem megköveteli, hogy a vele való közösségben éljek, és hirdessem, hogy Ő fel-séges és dicsőséges. Újra és újra mondjam: „*Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!*” Erre nem Istennek van szüksége. Ő tudja, kicsoda. Erre nekünk van szükségünk, mert gyakran mi nem vesszük Őt komolyan. Kisebnek gondoljuk, mint valójában, elfelejtjük tetteit, sőt magunknak tulajdonítjuk azokat.

A hálás szív azt is jelenti, hogy jövője van egy nemzetnek, egy egyháznak, egy gyülekezetnek. A hálaadás szabadít meg az aggodalmaskodástól, a bizonytalanságtól. Sokszor jó, hogyha azt látjuk, hogy ez nekünk nem megy, de az ige mégis arra bátorít, hogy reménységgel nézzünk előre, mert az az Isten, aki ennyi mindent adott eddig, még sokkal többet fog adni. Ez csak előleg abból, ami el van készítve.

Isten holnap is Isten lesz, nem kevesebb az ereje ma, mint tegnap volt. Gerjessze hát fel szívünkben a lendületet a hálaadás, adjon életünknek új sodrást, egyenesítse ki a megroskadt térdeket, adjon gondolatokat, terveket, legyen vitamin az életünkben! H-vitamin! Mindenekben hálát adjatok! Nemcsak a kegyelem megtapasztalásában, az imameghallgatásokban, a gyógyulásokban, szabadulásokban, a gondviselés és megváltás jeleiben és pillanataiban, hanem akkor is, amikor értelmetlen. Amikor nincs csoda, amikor nincs imameghallgatás, nincs szabadulás. Amikor inkább kudarc van, vereség, betegség, felelmetes helyzet, akkor is „*Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!*”

Az igehirdetés után felgerjedt hálás szívvel járultunk az úrasztala körül álló lelkészek elé az úrvacsorai jegyek átvételére. Az istentisztelet után lehetőségünk volt a *Stift János* lelkipásztorunk vezette ifisek által berendezett imaösvényen végighaladni. Az egyes állomás-helyeken hálaadásunkat fejezhettük ki imád-

Nyilas Zoltán esperes

retetéért, az emberekkel tett csodáiért!”! A hálaadásban mindig arra emlékezzünk, hogy mit tett velünk az Isten, de arra is megbátorítja szívünket, hogy meglássuk Őt olyannak, amilyen valójában. Nemcsak az ajándékait, hanem az élő Isten magát olyannak, amilyen valójában. A hálás szív távcsövet vesz a kezébe, és az Istent kezdi el látni benne úgy, ahogy van.

A hálás szív az Istennel találkozó szív. A hála mindig összekapcsolja a múltat a jelen-

ságban az Úr felé különböző témákban: az életért, a lelki táplálékért, a családjunkban kapott áldásokért, szeretetért, gondoskodásért, lelki családjunkért, a gyülekezetért és Isten kegyelmi ajándékáért. Imasétánkat a Hálaadás imájával fejeztük be:

A HÁLAADÁS IMÁJA

Mindenért, amit adtál,
hálát adok Neked, Istenem!
Mindenért, amit elvettél
hálát adok Neked, Istenem!
Mindenért, amit segítségemmel megtehettem,
hálát adok Neked, Istenem!
Mindenért, amit megakadályoztál,
hálát adok Neked, Istenem!
Minden öröméért, amivel boldoggá tettél,
hálát adok Neked, Istenem!
Minden szenvedésért, amivel formáltál,
hálát adok Neked, Istenem!
Minden békés óráért, amivel széppé tetted életemet,
hálát adok Neked, Istenem!
Minden problémáért, amittől megszabadítottál,
hálát adok Neked, Istenem!
Minden jó tulajdonságomért, amivel szolgálhattalak,
hálát adok Neked, Istenem!
Minden gyengeségemért, amivel alázatra tanítottál,
hálát adok Neked, Istenem!
Minden erényért, amit nekem ajándékoztál,
hálát adok Neked, Istenem!
Minden bocsánatért, amiből irgalmadat megismerhettem,
hálát adok Neked, Istenem!
Minden szép emberi kapcsolatomért, amivel gazdagítottál,
hálát adok Neked, Istenem!
Minden emberért, akit tőlem elszakítottál,
hálát adok Neked, Istenem!
A halálom időpontjáért és módjáért, amit nekem választottál,
hálát adok Neked, Istenem!
A helyért, amelyet nekem országodban készítettél,
hálát adok Neked, Istenem!
Ámen!

Népszerű volt a „Biblia és a reformáció” című kiállítás, amely végigvezetett a Biblia és bibliafordítás európai és magyarországi történetén. Megtudhattuk például, hogy Luther

A gyermek-játszóházban

Márton egyszer bevallotta, hogy húszéves koráig még csak nem is látott Bibliát. A következő húsz évében pedig nemcsak megismerte, de héberből és görögből lefordította németre az Ó- és az Újszövetséget is.

Az ebédről az egyházmegyénk fenntartásában álló váci Bernáth Kálmán iskola diákjai és tanárai gondoskodtak példás udvariassággal, gyorsasággal és szervezetséggel.

A délutáni program sokak által leginkább várt alkalma az a fórumbeszélgetés volt, melyet Dr. Tatai István hatvani lelkipásztor moderálásával Novák Katalin család- és ifjúságügyi államtitkár, Dr. Huszár Pál egyházkerületi főgondnok, a Zsinat világi elnöke és Dr. Zsengellér József, a Károli Gáspár Református Egyetem új rektora a háláról, hálaadásról folytatott. A személyes életükből vett példákval adtak bizonyosságot, hogyan élnek meg és hogyan fejezik ki hálájukat Isten vezetéséért, ajándékaiért.

Novák Katalin államtitkár asszony például a családjáról rendezett nagy nemzetközi konferencia sikerével kapcsolatban mondta el, hogy az milyen – messze az ember személyes teljesítményén, a befektetett energiáján, a rázánt időn felüli – eredményt hozott, amiért hálátelt szívvel ment utána új gyülekezetébe istentiszteletre. Kislánya betegségével kapcsolatban is azt emelte ki, hogy bár még mindig vannak kérdései, kétségei, mégis hálával tud köszönetet mondani Istennek azért az erőért, amivel a gyermek hordozni tudja a betegségét, és amivel a család is segíteni tudja az ő életét és el tudja látni ezt a nehéz feladatot.

Zsengellér József is a fájdalom felől közelített a hálaadás kérdéséhez, elmondva azt, hogy milyen tragédia vezette őt annak felismerésére, mit jelent az élet és a család. Húszonkét éve vesztette el ugyanis feleségét a gyermekével együtt a szülés előtt nem sokkal, ezért a legnagyobb csodának tartja, hogy azóta ötször élhette át gyermekének születését, és lett ötgyermekes édesapa az új házasságában.

A hálaadás bibliai-teológiai megközelítésével kapcsolatban érdekes megjegyzést hallot-

A veregyházi református templom

tunk Huszár Pali bácsitól, aki elmondta, hogy a reneszánsz fogalma Kálvin életében is megjelent, amely megváltoztatta az ember gondolkodásmódját. Az ember már nem tartotta siralom völgyének a földet, megnőtt az önbizalma, és büszkén tartotta magát a klaszikus ókori polgárság szellemi-lelki utódának. Da ahogy nőtt az önbizalma, úgy csökkent a hálaadás készsége. Ezt Kálvin természetes következménynek tartotta. Kálvin a Szentírást akarta a hit alapjává tenni, amit meg kell tartanunk, és amiben Isten ígéje a hálaadásra biztat bennünket, mert úgy jön létre egyensúly Isten és ember között, hogy amit kaptunk, azt megköszönjük. Ahogy azonban az ember életkörülményei javulnak, egyre csökken a hálaadási készsége. Ma is ennek vagyunk tanúi. Míg nyugaton katasztrófális már a közömbösség mértéke, és Magyarországon is egyre terjed, addig Kárpátalján a nehéz körülmények ellenére tele vannak hálával az emberek, ami azt mutatja, minél nehezebb körülmények között él egy nép, annál nagyobb a hálakészség benne. Van mit tanulnunk kárpátaljai testvéreinktől.

Tatai István a hálaadásnak a hétköznapi életünkben és istentiszteletünkben való megjelenésével kapcsolatos kérdésért Max Weber protestáns szociológus gondolatával vezette fel, mely szerint a nyugati világ fejlettsége a protestáns evangéliumi hálaadó lel-

Az imaösvényen

Gondnokok találkozója

kületből fakad. A holland, svájci, angol és észak-német területeken az elhívás, elrendelés, predestináció az egyszerű emberekbe azt a hálás hozzáállást generálta, hogy jól kell dolgozni, így termünk jó gyümölcsöt Isten dicsőségére. Nevet is adott ennek: *sylogismus practicus* (a gyakorlati szent életvitel a kiválasztás gyümölcse és bizonyítéka – a szerk.). Látjuk, ahogy nyugaton megszűnik ez a fajta dinamika; nálunk hogyan nyilvánuljon meg a hálaadás a mindennapi életünkben? – hangzott a kérdés.

Zsengellér József a válaszában arra hívta fel a figyelmet, hogy a liturgikus esemény, a szakrális tér a nem szakralistól és az életünk más területeitől nem választható szét. Az egész életünket Isten előtt éljük, ezért vele való közösségben kell lennünk életünk minden pillanatában. Nyilvánvalóan vannak kiemelt idők, amikor a hálaadásnak sajátos liturgikus eseménye történik, mégis minden pillanatban Istenre kell figyelniük. A „mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít” igaz kell legyen egész életünkben. Keresztényként, reformátusként ezzel az optimizmussal kell hogy éljük az életünket, ami Isten felé fordít bennünket akkor is, amikor esetleg valami rossz történik velünk.

Dr. Tatai István zárásként mindegyre úgy reagált, hogy a hálaadást ma többet használja a lélektan, mint a teológia. A pszichológia egy új tudományágaként egy terápiás útként tekintenek rá. A depresszív embereknek például receptet ír fel az orvos, hogy naponta háromszor írjon a hálaadás-naplóba. Mind-egy, hogy hisz Istenben, vagy nem, de írja le, hogy miért hálás. A terápiás eljárásban a „thank you visit”-et is ajánlják: Elfeledkeztél arról, hogy valaki segített neked, soha nem köszönted meg, írd neki egy levelet, jelentkezz be, és olvasd fel, hogy miért vagy hálás.

A fórumbeszélgetés résztvevői

lelkipásztor igei gondolataiért is hálát adhatunk az Úrnak, aki tartalmas, lélek- és közösségépítő gyönyörű őszi nappal ajándékozott meg bennünket, megittatta a Krisztusra szomjazókat, és jól tartotta az Igére ehézőket, mert Ó jó, mert örökké tart szeretete. „Aki bölcs, jegyezze meg ezeket, és értse meg az ÚR kegyelmes tetteit!”

P.A.

Az ifisek alkalmja az új tornateremben

Kedves testvérek! Az igeszakasz, amit Pál efézusi tartózkodásáról hallottunk, ezzel a – ha nem is pozitív, de mindenképp magával ragadó – jelenettel zárul: amikor összegyűlik sok ember, és érvényesül a tömeghatás, vagyis sokan egy tömegben ugyanazt kezdik mondani, skandálni, újra és újra ismételve egyre hangosabban, és egyre többen csatlakoznak a tömeghez. Bevonzza az embereket, és zúgnak a mondatok újra és újra. Beleremeg mindenki a tömegben. A történetben ezt skandálták mintegy két órán keresztül megállás nélkül: „Nagy az efézusi Artemisz! Nagy az efézusi Artemisz!”

Döbbenetes ereje van ilyenkor benne lenni a tömegben. Egynek lenni a sokaságból, ahol zúg a kiáltás két órán át: „Nagy az efézusi Artemisz!” Egy kis kóistolót kaphatunk ebből mi is, amikor részt veszünk valamilyen nagy megmozduláson. Például egy focimeccsen, amikor több ezer szurkoló együtt kiáltja, hogy „Góóóó!”, vagy „Hajrá!” (itt mindenki behelyettesítheti a kedvenc csapata nevét). Vagy amikor együtt vagyunk a kedvenc együttesünk koncertjén, és együtt énekelhetjük egy jól ismert számukat a több ezres tömeggel, rajongókkal, beleremeg mindenki, különösen ha még mellé jön egy erős dob és basszus kíséret is. És ezek nem is negatív tapasztalások – mint itt az igében –, hanem jó élmények inkább. Magam részt vettem néhány keresztyén koncerten, ahol felemelő volt megélni, hogy több ezren vagyunk együtt, zúg az ének, és én egy lehetek a tömegből, aki éneklő az Istent dicsérő éneket. Azt például, hogy „Erős vár a mi Istenünk”, amit az imént énekelünk. Ereje van!

Mai igénkben hosszabban hallottuk Pál apostol efézusi tartózkodásának leírását. Az elejétől a végéig arról hallottunk, hogy milyen az, amikor átéljük, megérezzük, megtapasztaljuk, hogy erő van abban, ami körülvesz. Erő van – akár az Isten Lelke munkájában, Isten dicsőítésében, akár egy pogány istennőnek zúgó hangzavarban. Lehet tehát benne lenni egy hitünket erősítő erőterben, vagy egy istentelen pogány erőterben.

Az igeszakasz eleje szintén döbbenetes dolgokról szólt. Isten Lelkének ereje úgy munkálkodik, hogy elképesztő csodák történnek. Olyan csodák, amelyeket Jézus életében olvasunk az evangéliumokban. Péter, János és a többi apostol munkája nyomán is olvashatunk ilyenekről. Itt pedig Pál apostolról olvassuk ezt: „Isten pedig nem mindennapi csodákat tett Pál keze által; úgyhogy még levett kendőit vagy kötényeit is elvitték a betegekhez, és a betegségek eltávoztak tőlük, a gonosz lelkek pedig kimentek belőlük.” (ApCsel 19,11-12) A mai ember talán csak felteszi a kezét, és csodálattal hallgatja, hogy ilyen is van! És valóban nem tapasztalunk mi már ilyet. De akkor Isten az Ő Lelke erejét ilyen módon is megmutatta. Az első időkben, az evangélium terjedésének első időszakában történtek ilyen csodák, amit csak döbbenettel hallgatunk. Hogy még az elhívott ember ruháján keresztül is munkálkodik Isten, jelen van Isten lelkének ereje. De jó lenne ma is! – talán mond-

Olvasandó: ApCsel 19,11-40
Alapige: ApCsel 19,18-20

juk, gondoljuk. Nem kellene orvosokkal bajlódunk, egyszerű vagy akár fájdalmas, nagyon bonyolult eljárásoknak alávetni magunkat, hanem csak fel kellene venni egy különleges ruhát, amin keresztül ott van Isten Lelkének ereje.

Mégis azt gondolom, mondhatjuk, hogy ma is igaz, hogy Isten ma is tesz csodákat emberek keze által – ha nem is ily módon. Mert Istennek kedves volt az, hogy nem szól egy szót, és x. y. meggyógyul, hanem felhasznál embereket – itt Pál apostolt („Pál keze által...”). Emberek keze által adja a csodákat. Szükség van a kezede! Az orvosok kezére, de nemcsak az orvosokéra. Istennek szüksége van rád, ránk, hogy legyünk Isten keze, lába, szája, hogy így használhasson minket a másik ember felé. Lehet, hogy ekkora csodák nem történnek, mint amiről most hallottunk, de hogy életek változhatnak, gyógyulhatnak, vigasztalódhatnak, az ma is csoda, és lehet, hogy Isten ebben használni akar engem vagy téged, hogy a másik ember életében változás történjen. Csodák történhetnek ma is a kezede, a száda, a lábad által. Mert Isten használni akarja.

Arról is hallottunk az igeszakaszban, hogy ez egyre feltűnőbb másoknak is, hogy történnek ilyen csodák. Feltűnik másoknak, és mind többen szeretnék ezt. Nemcsak a csodát,

hanem annak erejét, annak lehetőségét is. Hogy én is szeretnék tenni ilyeneket. Nekem is kell ez az erő. És jönnek zsidó ördögűzők, akik gonosz lélektől megszállottakat akarnak így megszabadítani. Ők is akarják ezt a csodatevő erő. Úgy, hogy odamennek és kimondják felette Jézus nevét. „Így szóltak: Kényszerítünk titeket arra a Jézusra, akit Pál hirdet!” És a gonosz lélek ezeknek az embereknek nem engedelmeskedik. „A gonosz lélek azonban így válaszolt nekik: Jézust ismerem, Pálról is tudok, de ti kik vagytok?” És erőt vesz rajtuk a gonosz lélek. Nem elég hallani Jézusról. Nem elég, hogy itt vagyunk a templomban. Tudunk róla, hallunk róla. Hallunk róla istentiszteleten, hittanórán és más egyéb alkalmakon. Nagyon sok ember hall róla. Ennél több kell, hogy az Ő ereje jelen legyen életünkben, és munkálkodjon bennünk, általunk. Személyesen kell Őt ismer-nünk.

És újra és újra – ahogy halljuk/olvassuk – egyre többeket megdöbönt, hogy Isten Lelkének ereje hogy munkálkodik. És ez nemcsak látható, de látványos, egyértelmű, világos is.

„A hívők közül is sokan eljöttek, megvallozták és elbeszélték ilyenféle mesterkedéseiket. Sokan, akik varázslással foglalkoztak, összehordták könyveiket, és mindenki szeme láttára elégették. Amikor kiszámították a könyvek értékét, ötven ezer ezüstpénzre becsülték.” (ApCsel 19,18-19) Hatalmas vagyont semmisített meg. És ne úgy gondoljunk itt a könyvekre, ahogy mi nagyon könnyen be tudunk menni egy könyvesboltba és viszonylag olcsón meg tudunk venni könyveket, sőt pár száz forintért beszerezhetünk használt könyveket vagy leselejtezett könyveket akár ingyen is. Ma már nincs egy könyvnek olyan értéke, mint amilyen volt. Hatalmas értékekre mondták azt, hogy ezt elégetjük. Ez kuka. Szemétre, tűzre való. „Így az Úr ereje által az ige hatalmasan terjedt és megerősödött.” Hívó emberek addig értékesnek tartott dolgokra azt mondják, hogy ez szemétre, tűzre való. Ezt elégetjük.

A folytatásban pedig ennek az ellenkezőjét olvassuk. Amikor is Efézusban sokan nem tudták ezt megtenni. Nyilván nem hívó emberek voltak. Nem hogy nem tudták megtenni, hanem ellenke-

zett az érdekeikkel. Hogy értsük, milyen lehetett az ókori Efézus, hadd olvassak egy néhány soros leírást.

tok, hogy nemcsak Efesusban, hanem szinte egész Ázsiában nagy tömeget nyert meg és vezetett félre ez a Pál, aki azt mondja, hogy

A város az akkor ismert világ öt legnagyobb városa közé tartozott a maga 200 000 lakosával. Bár a főváros Pergamon volt, Efézus kedvező földrajzi helyzete miatt népszerűségben és gazdagságban túlszámolta azt. A város a Kaüsztrosz folyó partján épült, nem messze a tengertől. Gyönyörű fekvése, mindig kellemes éghajlata és rendkívül termékeny földje azzá tette, amit a neve is jelent: kívánatos. Ehhez járult mesterségesen kiépített, a szemnek is gyönyörű kikötője, ahová a legnagyobb tengeri hajók is kiköthettek. A szárazföldi utak is itt futottak össze Galáciából, Mezopotámiából, Szmirma felől, és innen vezetett a fő útvonal – hajóútjal kombinálva – Róma felé.

Az 1. században, amikor a keresztyénség elérte a várost, az Artemisz templomnak köszönhető népszerűsége és gazdagsága. E templomot, mint építészeti remeket, az antik világ hét csodája egyikének tartották. A templom méreteivel is lenyűgöző volt. Alapterülete 150 m hosszú, 70 m széles volt; az épületet kb. 150 db 20 m magas oszlop tartotta. A legenda szerint mindegyik egy-egy király ajándéka volt. 66 sorban 24 000 ülőhely várta Artemisznek, a keleti misztériumvallások népszerű istennőjének messze vidékről idezarándokló híveit. A rómaiak is átvették imádatát, és Diana néven tisztelték. A város megkapta a »neokorosz« kitüntető címet (templomőrző, ApCsel 19,35). Jeruzsálem és Athén mellett az ókor »legszentebb« városává lett, vagyis vallási központtá. Artemisz ott levő szobráról azt tartották, hogy az égből szállt le. Eredetét, ill. korát titokzatossága miatt senki nem firtatta. Fekete fából készült; sokemlőjű alakot ábrázolt, s így megtermékenyítő s tápláló istennőként tisztelték. Alsó testét sok állatfej fedte, utalva arra, hogy az állatvilág istennője is. Fekete fából készült műmiaszerű képe arannyal volt bevonva.

Az Artemisz-kultusz szinte az egész városnak jó megélhetést biztosított. A templomhoz gazdagon termő földterület tartozott; a papság kezében tartotta a nagy jelentőségű halászatot. Pénzmegőrzéssel is foglalkozott a templom: akkoriban a világ legnagyobb bankjának tartották. Múzeumként is híres volt képeivel és szobraival. A kézművesek nagy számban szolgálták készítményeikkel az odazarándokló tömegeket, és meggazdagodtak mesterségük nyomán. Híresek voltak az »efezusi levelek«, amulettek és szobrocskák, amiket betegségek ellen csalahatatlan gyógyszereknek tartottak, vagy azok viselése a gyermektelen asszonyoknak termékenységet ígért. Különböző vállalkozásokat akkor tartottak reményteljesnek, ha innen indultak el azokra.

Ez a népszerű világváros a különböző bűnök révén is híressé tette magát. A misztériumkultusszal együtt járt, hogy hivatásos papnők, mint prostituáltak, a testi örömök házává is alkalmassá tették a templomot. Ezenkívül a templomnak volt egy része, mely védeltséget jelentett a világ bármely helyéről odamenekülő, bármilyen gonosztettet elkövető számára.

Ebbe a nagyvárosba érkezik meg Pál. Itt hirdeti az ígét. Előttünk lehet így az a környezet, ahol Pál hirdeti az evangéliumot és Isten ereje munkálkodik. De az is, hogy ez mekkora üzlet volt sokaknak. Ez volt a megélhetésük. Zavargás támadt, mert amit Pál tett – hogy hirdeti az evangéliumot –, az sokaknak anyagi érdekébe ütközik. Mert vannak, akik ebből éltek, ahogy olvassuk ezt a Demeter nevű ötvöséről, aki „*ezüsből kis Artemisz-templomokat készített, nem csekély keresethez juttatta a kézműveseket.*”

És ez az ember, ez a Demeter nevű ötvös összegyűjtötte társait, akik szintén ebből éltek, hogy fellázadjanak az ellen, amit itt Pál tesz: „*Férfiak, tudjátok, hogy ebből a mesterségből származik a mi jólétünk. De látjátok és halljátok,*

amiket emberkéz alkot, azok nem istenek. Nemcsak az a veszély fenyeget azonban, hogy a mesterségünk csődbe jut, hanem az is, hogy a nagy istennőnek, Artemisznek a templomát is semmibe veszik, és így ő, akit egész Ázsia és az egész földkerekség tisztel, el fogja veszteni dicsőségét.”

Előttünk van egy ember, és nem is csak egy ember, hanem egy társadalmi réteg, akik ebből éltek, akik megélhetése összefüggött, összefonódott ezzel a pogány kultusszal. Ezüsből kis artemisz-templomocskákat készítettek, és az Artemisz-kultusznak is része lehetett, hogy az emberek ezt megveszik, tisztelik, imádják. Olyan emberek, akik pogány szokásokból élnek meg.

Ma furcsán hallgatjuk ezt, hogy emberek

sokasága, tömege ezt mondja, kiáltja két órán keresztül, hogy nagy az efézusi Artemisz, egy pogány istennőt dicsőítve, de ma is mennyi ember megélhetése összefonódik pogány szokásokkal, kultuszokkal. Ma nem efézusi Artemiszről van szó, ma nem belőle élnek meg emberek, de szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítői és árusai, horoszkópok készítői – amik még csak a legegyszerűbben Isten Igéjével ellentétesek – ma is vannak. És ezekből, pogány, erkölcsstelen dolgokból élnek meg emberek ma is. És ezek mellett beszélhetünk a prostitúcióra épülő iparról, akár a pornóiparról. Nagyon sok példát lehetne hozni, hogy mennyien élnek meg pogány dolgokból. Beszélhetünk az erre épülő reklámokról, újságokról. Az internet nagy százaléka arra épül, hogy nézni és terjeszteni lehessen a könnyű és a kemény pornót, erotikus reklámokat, jövőt ígérő horoszkópokat. Mennyi ember megélhetése ehhez kötődik. És akkor máris a mai magyar valóságban vagyunk benne. Nem kiáltják, hogy „*Nagy az efézusi Artemisz!*”, de tömegekre hatnak ezek a dolgok. Tömegek élete arról szól, hogy ebből élnek, ezt nézik, ezt olvassák, ezt játszó – attól függ, mire gondolunk.

És Pál apostol, ahogy hirdette az evangéliumot, meg tudta tenni Isten Lelkének az ereje által, hogy akkora felbolydulás lett: azon kezdtek aggódni ezek a pogány ötvösök, kézművesek, hogy most mi lesz a megélhetésünkkel, ha tömegek elfordulnak az istennőnkől, Artemisztől és a kultuszától? Mert elfordultak tömegek! Egyre többen. Megérezték, látták, tapasztalták Isten Lelkének az erejét, és odafordultak hozzá. Mai ígénk az elejétől a végéig erről szól: Isten Lelkének ereje, vagy a pogányság ereje. Pogány tömeghatás, vagy a Szentlélek erőtere, ami jelen van, vonz átütő erővel. De az erő vonz. Jó benne lenni. Kell. Amit sok ember csinál, annak vonzereje van. Legyen az egy meccs, egy koncert, vagy itt ez a pogány szokás, annak ereje van. De Isten Lelkének ereje nem a tömeghatásról szól, hanem arról, hogy életek alakulnak át, formálódnak, újulnak, gyógyulnak. Van-e, hol van; és ha nincs, miért ilyen az ereje a mi hitünknek? Hogy a körülöttünk élők ott hagyják pogány szokásaikat! És akinek ehhez kötődik mindennapi tevékenysége, akár megélhetése, akár a napi rutinja, az elgondolkozzon, hogy ez nem jó, és nincs értelme. Zavart keltsünk bennük!

Az egyik magyarózó feltette a kérdést, mi lett volna, ha ez a Demeter megtér. Mi lett volna az ő munkájával? Mert neki ez a megélhetését jelentette. Ő ötvösként ezzel kereste a kenyerét, hogy készítette ezeket a pogány Artemisz-szobrocskákat illetve templomocskákat. Ha ő megtér, akkor miből él meg? Azt gondolom, Isten Lelke elvezethette volna őt arra, hogy meglássa, ötvösként hogy tud megélni úgy, hogy nem készíti ezeket a tárgyakat, hanem az élő Isten dicsőségére végzi munkáját, vagy akár más munkából éljen meg. De ez ma is sokaknak kérdés. Megtértem, de akkor hogyan tovább? Elgondolkozom-e, hogy a munkám, megélhetésem hogy hat másokra, összeegyeztethető-e az Isten Igéjével? És ha ellentétes, akkor hogyan tovább? Fel mer-

jük-e tenni ezeket a kérdéseket? Hogy az, amit a munkahelyemen végzek, hogy egyeztethető össze Isten Igéjével? Kire, hogyan hat? És a többi tevékenységem is, ahogy ismerősökkel beszélgetek, amit olvasunk, nézünk, ahogy szórakozunk, az kire hogy hat? Rám és má-

sokra? És Isten Igéjével hogy egyeztethető össze? Odateszem-e Isten igéje mérlegére? És ha kell, mondom-e ezt: kukába vele?

Sokan – ahogy hallottuk az igéből – hívők eljöttek, elbeszéltek, megvallották ilyenféle mesterkedéseiket, összehordták könyveiket, elégették, és közben itt van ez a Demeter, aki félti a munkáját, megélhetését. Látja az Isten erejét, de félti a munkáját. De az ERŐ után mindenki vágyik. Mindannyian vágyunk valami után, amiben erő van, ami megújít, biztat, bátorít, segít, megvigasztal, vidámmá tesz, betölt, jó érzést ad. Mindannyian vágyunk rá. És valaki megtalálja ezt a bulizásban / szórakozásban / alkoholban / kábítószerben / az internet örömeiben (közösségi oldalak, játékok vagy a pornográfia) / a pénzkeresésben, minél nagyobb vagyon elérésében, újabb és újabb státuszszimbólumot jelentő tárgyak megvásárlásában (nagyobb autó, nagyobb ház, márkás ruházat), magasabb fokozatú állás elérésében. Változó, kinek mit jelent ez, de valamiben szeretnénk mindannyian elnyerni az erőt, örömet, vigasztalást az életünkben. És mindenki, aki azt nem Jézus erejéből kapja, az csalódik. Annak ez kevés lesz. Újra és újra vágyik utána, és ez kevés lesz. Több és több, új és még újabb inger kell. Valahol ott van minden ilyen világi módon betöltött vágy mögött ez a mélyebb vágy, amit ha a mi Urunk tölt be, akkor így éneklünk, ahogy 294. dicséretünk szavai mondják: „Jézus vígasságom, esdekelve várom áldó szavadat, a te jelenléted megvidámít, éltet, bátor szívet ad”. Mert „Jézus menedékem, hű oltalmam nekem te vagy egyedül, lelkem a viharból, bűnből, minden bajból Hozzád menekül”.

Milyen más, amikor mindezt Jézus adja meg! És igaz lesz, amit hallottunk, hogy életek változnak, újulnak. Mert Jézus jelenlétében van erő, vigasztalás, gyógyulás, segítség. Adja a mi Urunk, hogy a jézusi erő után vágyjunk szüntelen, naponként! Kérjük, hogy munkálkodjon köztünk itt, a mi környezetünkben,

gyülekezettünkben, családjunkban, hogy merjük mérlegre tenni mindazt, amivel foglalkozunk munkánkban és szabadidőnkben. Velem van ebben Isten, kedves ez neki? Vagy esetleg ki kellene dobnia az életünkéből?

Tegyük ezt akkor is, ha ez megrengető életünket, és ott a kérdés, hogy hogyan tovább, hogyan a megélhetés, mivel fogok ezután szórakozni! Akkor is el kell gondolkozni! Sok embert, sok fiataalt is ez tart vissza, hogy ha én most hívő leszek, Jézust fogom követni, akkor nem tudok majd szórakozni. Hát megéri ez? Kell ez nekem? És közben – ahogy az igében is hallottuk – gyógyulnak életek, erő van Isten Lelke munkájában. És ez vonzó volt sokaknak. Az Úr ereje által az Ige hatalmasan terjedt és erősödött. Sokan jöttek, mind

többen, Félelem szállta meg mindnyájukat és magasztalták az Úr nevét! Könyörögjünk ezért! Megújulásokért, ha kell kidobásokért! Isten Lelke erejéért életünkbe, közösségünkbe, városunkba! Így legyen! Ámen!

Stift János b. lelkipásztor

(Az igehirdetés elhangzott 2019. szeptember 15-én a pomázi református templomban) ■

BÓDÁS JÁNOS FÉSZEK

Mindig találok gazdag örömet,
Uram, szerelmed lombjai között.
Oda raktam én hitben fészket.
S bár közel hozzám az enyészet,
Nem gyötör semmi félelem,
Nem ijeszt a veszedelem.
Életemet őrzi, dajkálja
Szereteted lomb-koronája.

Vad orkán, villám ott nem érhet,
S nekem ott mindig szép az élet:
Virág nyílik, gyümölcsök érnek,
Kegyelméd bőségeből élek.
Áldott légy, Uram, mert megadtad,
Hogy bűnös lelkem Benned rakhat
Fészket... Add hát, hogy ott nevednek
Dicséretére énekeljek,
Amíg napjaim letelnek.

A VÉN SIMON

Egy angliai lelkész aggódva fordult egy este az egyházfihoz:

- Látta már azt a szegényesen öltözött öregembert, aki minden délben bejön a templomba, és utána azonnal kimegy? A lakásom ablakából szoktam figyelni, és meg kell mondanom, a dolog nyugtalanít. Végül is komoly értéktárgyak vannak a templomban. Próbálja meg egyszer kikérdezni!

Az egyházfi már másnap megszólította az öreget:

- Mondja csak, mi indítja magát tulajdonképpen arra, hogy a templomba jöjjön?
- Imádkozni szoktam – felelt az ember nyugodtan.

- Nana, talán mégsem egészen úgy van! Ahhoz túl rövid ideig marad. Egyszerűen odamegy az oltárhoz, s azonnal vissza is fordul. Mit jelentsen ez?

- Így van – hagyta helyben a szegény öreg –, csakhogy én nem tudok hosszú imákat mondani. Ezért minden délben eljövök, és egyszerűen így szólok: „Úr Jézus, itt van Simon!” Kicsi ima ez, de úgy érzem, az Úr meghallgatja.

Nem sokkal ezután a vén Simont elűtötte egy teherautó, és kórházba került.

- Olyan vidám benyomást keltt mindig, pedig tudom, hogy fájdalmai vannak – mondta neki egyszer az ápolónővér.

- Hogy is lehetne másképp, hiszen mindennap látogatóm van! – válaszolt Simon.

- Látogatója? – ámul el a nővér. – Soha nem látok magánál senkit. Mikor jön ide az illető?

- Minden délben ott áll az ágyam lábánál, és szívemmel hallok, amint mondja: „Simon, itt van Jézus!”

(Élet és Világosság 1994/10.) ■

A Zürich városában tevékenykedő *Huldrych/Ulrich Zwingli* kevésbé ismert, mint Luther vagy Kálvin, és hármuk közül a mai gondolkodásunkra is talán az ő írásai hatottak a legkisebb mértékben. Jelen-tősége gondolkodásának egyszerűsége mellett abban áll, hogy ő volt Svájc reformációjának elindítója, továbbá az ő utódja, *Heinrich Bullinger* volt hitvallási iratunknak, a II. Helvét Hitvallásnak a megfogalmazója.

Ulrich Zwingli 1484-ben paraszti családban született Wildhausban. Édesanyjának egyik testvére lelkész, édesapja pedig községi előljáró volt. Egyetemi tanulmányait Bécsben és Bázelen végezte, ahol a hét szabad művészetet tanulmányozta, majd a magiszteri vizsga után, alaposabb teológiai tanulmányok nélkül kezdett lelkészi szolgálatba. 1506 és 1516 között a szülőfalujához közeli Glarusban, majd 1516 és 1518 között Einsiedelnben volt lelkész. Glarusi lelkészsége idejében Zwingli még határozottan pápapárti, és emellett erős svájci öntudattal is rendelkezik. Nem csak a pápa melletti kiállása, hanem az egyház iránt érzett szeretete is látszik azonban abból, ahogyan a pápaság oldalán harcoló svájciak és a franciák összecsapásairól ír. Életének már ebben a korai szakaszában is látszik, hogy igyek-

**ULRICH ZWINGLI
(1484-1531)**

megvalósítva Máté evangéliumának folytatólagos magyarázatába kezdett, ezzel eltért az általános középkori gyakorlattól, amely mindig az adott vasárnapra rendelt evangéliumi szakaszt vette alapigének.

Zürichi szolgálata alatt fordul el teljesen a középkori egyháztól. A fő kérdés az volt számára, hogy kinek van hitbéli kérdésekben tekintélye, szükség van-e az egyház tekintélyének megerősítésére vagy pedig elég a Szentírásra támaszkodnunk. Miután felismerte, hogy a Szentírás a hit és az élet egyedüli alapja, Zwingli prófétai kritikával fordul a város Szentírással szemben álló gyakorlatai felé: elsősorban a kamatszedés ellen prédikált, illetve ehhez kapcsolódóan a tizedszedés ellen elterjedt gyakorlata ellen, hogy az egyház szolgálói megélhetésének biztosítására és egyéb egyházi célokra fordítandó tizedet világi intézményeknek adták zálogba. 1522-ben a böjt kérdése vált vitatottá a városban, mivel egy csoport Zwingli jelenlétében megszegte a böjtöt kolbász evésével.

Zwingli ugyan nem vett részt ebben a cselekedetben, de ígéhirdetésében megvédte a böjtszegőket, mondván, hogy nem szentírási, hanem emberi rendelésről van szó. Élesen bírálta ebben az időben a kolduló szerzetesrendek tevékenységét és a szentek tiszteletét, valamint a zsoldoskatonaság intézményét. 1523 januárjában két dispután vitták meg Zwingli tételeit Zürichben a konzervatív-pápapárti, illetve a reformáló szándékával fellépő teológusok.

Zwingli egyházi kérdéseket érintő reformjavaslatait 1524 és 1526 között valósították meg Zürichben. Ekkor felszabták a kolostorokat és a káptalanokat, intézkedéseket hoztak a szegények támogatásáról, felállították a házassági és erkölcsbírósgót. Az egyházi művészet és a képek istentiszteleten belüli szerepével kapcsolatban szintén éles vita bontakozott ki a városban, Zwingli ugyan ellenezte a képek használatát, de a radikális képrombolókat sem támogatta.

Zwingli úgy vélte, hogy a társadalom életének egésze a Szentírás mérlegén vizsgálendő. A társadalom életének bizonyos kér-

déseit a világi felsőbbség körébe kell utalni. A reformtörekvések megvalósításában óvatos volt, határozottan elítélte azokat a radikális követeléseket, amelyek akár a jogrend megdöntésével is érvényesíteni szerették volna azokat.

A reform részeként egy a gimnázium és az egyetem közötti szinten elhelyezkedő intézményt nyitottak meg, ahol a Szentírás héber és görög nyelvű tanulmányozására is lehetőség volt. Péntek és vasárnap kivételével minden nap összegyűltek a templom karzatán a város lelkészei, a gimnázium tanulói, és a kívülről érkező tudósok. Érdekesség, hogy ezen az alkalmon Zwingli életében kizárólag az Ószövetséget magyarázták. (Egy másik alkalmon, délutánonként pedig *Myconius* iskolamester magyarázataival az Újszövetséggel foglalkoztak.) Ezeknek a bibliamagyarázatoknak a célja elsősorban a lelkészek képzése volt. Erre az időre tehető a zürichi bibliafordítás (Zürichi Biblia) megszületése. Ennek egyes részeinél Luther fordítását vették alapul, más részeit viszont maguk a zürichiek fordították.

1524-ben a pápasághoz hű katolikus

szik aktívan részt venni a politikai életben, ebből a hazájáért, a későbbiekben pedig a városáért érzett felelősségérzete tükröződik.

Gondolkodásában Zwingli ebben az időszakban részben az egyetemen tanult skolasztikus teológia, részben pedig *Rotterdam* *Erasmus* hatása alatt állt. Az utóbbi által kedvelt szentencia, amelyet Erasmus közmondásgyűjteményének saját példányában alá is húzott, Zwingli életében is beigazolódott: „A háború csak azoknak vonzó, akik sohasem éltek át.”

Zwingli glarusi szolgálata idején kezdett görögül tanulni és eredeti nyelven olvasni az Újszövetséget. Ő maga einsiedelni szolgálata idejére tette reformátori fordulatát, a híres búcsújáróhelyen prédikált ugyanis először a búcsúcédulák és a szentképek intézménye ellen. Saját beszámolóit szerint tehát Luther fellépése előtt lett reformátor.

1518 végén meghívták Zwinglit egy zürichi lelkészi állásra, és 1519. január 1-jén elfoglalta hivatalát. Legfontosabb feladata az ígéhirdetés volt, szolgálatába való beiktatásakor azt mondta, hogy a „megváltó Krisztus törtenét” szeretné prédikálni és ezt a szándékát

Svájcban november első vasárnapja reformációs-vasárnap. Ennek kialakulásához röggös út vezetett. A kantonok sokáig külön-külön saját egyházaik létrejöttéről emlékeztek meg, amihez évszázadokig ragaszkodtak is. Azt gondolták, a puritán visszafogottság nem engedi, hogy egyetlen személyt állítsanak egy ünnep középpontjába. Így fordulhatott elő az, hogy Zürichben 1719-ben tartották az első megemlékezést Zwingli prédikációiról kétszáz éves évforduló gyanánt, míg Bernben 1828-ban, Genfben pedig 1830-ban volt az első nagy jubileum. Azt az igényt, hogy a kantonok saját megemlékezéseik mellett közösen is tartsanak egyet, az 1819-es nagy zürichi reformációs hálaadás hozta meg. Először a pünkösdi utáni első vasárnapban egyeztek ki, majd a XIX. század végén, elősegítve a közös evangélikus és református identitást, került át október 31. közelébe.

(A sokszínű reformáció – reformatus.hu - részlet)

kantonok, Luzern, Uri, Schwyz, Unterwalden és Zug, valamint a hozzájuk később csatlakozó Fribourg és Solothurn szövetségre léptek a zürichi reformációval szemben. Ilyen körülmények között került sor a katolikus és a reformirányt képviselők közötti 1526-os badeni disputára, amelyen Zwingli tanítását a távollétében tévtanításnak minősítették.

Ezt Zürich, Bern, Bazel, Schaffhausen küldöttségei nem fogadták el, ennek eredményeképpen Svájc felekezeti kettészakadt. Mindkét oldalon lázasan folyt a katonai szövetségi rendszerek kiépítése. Az első jelentős ütközet 1529 júniusában Kappelnél volt. Ezt a csatát a protestánsok szövetsége megnyerte az Ausztria által cserbenhagyott pápapártiakkal szemben, ezáltal megszilárdult a reformáció Svájcban. A városi vezetés azonban a békekötéskor több kérdésben engedett a katolikusoknak (pl. nem hirdethették az evangéliumot a katolikus területeken), ami elkésérítette Zwinglit.

Ebben az időben Zwingli két fontos vitában vett részt: az anabaptistákkal (újrakezesítőkkel) szemben a gyermekkeresztiséget védelmezte, emellett pedig az úrvacsora kérdésében egy meglehetősen megosztó álláspontot foglalt el. Zwingli teológiájában leginkább az úrvacsoráról vallott felfogása volt vitatott, mivel nem vallotta Krisztus valóságos jelenlétét a sákramentum kiszolgáltatása során. Emiatt sokáig fenntartásokkal tekintett egymásra Genf, ahol Kálvin szolgált és Zürich, azonban 1549-ben megkötötték a Consensus Tigurinus-t (Zürichi Egyezményt). A Bullinger által megfogalmazott II. Helvét Hitvallás már ennek szellemében a következőképpen fogalmaz az úrvacsora kérdéséről:

3. *Emlékezés Isten jótéteményeire.* Ezzel a szent szertartással az Úr elevenen akarja tartani emlékezetünkben a halandó emberiségnek adott legnagyobb jótéteményét, azt tudniillik, hogy testének feláldozásával és vérének kiontatásával minden bűnünket megbocsátotta, minket az örök halálból és az ördög hatalmából kiváltott, most is etet testével és itat vérével, amelyek az örök életre táplálnak minket, ha igaz hittel, lelkileg vesszük. Ez a nagy jótétemény pedig mindig megújul, valahányszor az Úr vacsoráját ünnepélyesen megülik. Az Úr ugyanis így szól: *Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.* Ezzel a szent vacsorával megpecsételi, hogy az Úr teste érettünk valóban halálra adatott, és vére bűneink bocsánatára kiontatott, hogy hitünk soha meg ne inogjon.

4. *A jel és a jelzett dolog.* Ezzel a sákramentummal az egyház szolgálja külsőleg

azt jeleníti meg és teszi szemmel láthatóvá, amit maga a Szentlélek láthatatlanul, belsőleg végez lelkünkben. Külsőképpen a szolgálja a kenyert, és halljuk az Úr szavait: *Vegyétek, egyétek, ez az én testem; vegyétek és osszátok szét magatok között; igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, tehát a hívők azt veszik, amit az Úr szolgálja ad nekik: eszik az Úr kenyerét, és isznak az Úr poharából. Közben, belsőleg – Krisztus munkája révén, a Szentlélek által – magukhoz veszik az Úr testét és véréét is, és ez táplálja őket az örök életre. Mert csakugyan, a*

Krisztus teste és vére valóságos étel és valóságos ital az örök életre, és az úrvacsorában maga Krisztus a legfőbb dolog, hiszen ő adott érettünk halálra, és ő a mi megváltónk. Nem is tűrjük, hogy valami más tegyenek az ő helyére. (II. Helvét Hitvallás 21. 3-4.)

1530-ban, az augsburgi birodalmi gyűlés után szükségessé vált a protestánsok szervezetése a német-római császársággal szemben. Luther és Zwingli teológiai ellentétek miatt korábban élesen bírálták egymást, most mégis megegyeztek, mivel a reformáció léte volt a tét. A katolikus és svájci protestáns kantonok viszont újra szembekerültek egymással, amely újabb háborúhoz vezetett. Bern kihárta ebből a fegyveres konfliktusból, aminek következtében 1531. október 11-én Kappelnél mindössze 3500 zürichi állt szemben kétszer annyi pápapárti svájccal. A még egy óráig sem tartó ütközetben a katolikusok nyertek, és öt-száz zürichi, köztük huszonöt lelkész veszítette életét. Maga Zwingli is a halottak között volt.

Ajánlott irodalom: Ulrich Gäbler, Huldrych Zwingli – Bevezetés életébe és munkásságába. Budapest: Kálvin, 2008. (Ford.: Koczó Pál)

Zwingli 67 tétele magyar fordításban elérhető online: <http://leporollak.hu/egyhtori/ZWINGLI.HTM>

Péntek Dániel Gábor református lelkész, egyetemi tanársegéd előadása 2017. szeptember 26-án a Panoráma Bibliaiskolában ■

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA ÁBRAHÁM (1MÓZ 17)

Csak adnád meg nekünk Ábrahám hitét e szétforgácsolt, szilánkos ég alatt, ki lovak s tevék szusszanásinak ősidők óta ismerője vagy.

Csak rejtenéd áldott kezeddél mások előtt legbensőbb szobánk, így kósza utakra kóborló álmaink el, csak a tűnődő égne mondánánk.

Csak adnád meg nekünk Ábrahám hitét, oly egyszerű volna, erős és szelíd, mint vihar után a júliusi ég, ha szél fújja felhők tincseit.

IZSÁK (1MÓZ 22)

Kés pengéjén vér a nap, sírva nyúszít a fejsze nyele, száraz ágak kötege reccsen. Sikoltani kellene.

Minden olyan távoli. Ki a legfőbb a világon? Apja arcán a rettenet talán csak egy rémes álom.

Ez őnéki is próba volt, és összedől a régi világ, de apja hitének oltárán felnőtté vált akkor Izsák.

JÁKÓB (1MÓZ 32,27-33)

Mindig másfele ment: de mindig csak úgy, miként a kedve adta: nem illesztett semmit senkihez, ferde útjait az alábukó nap siratta.

Anyja egyengette göröngyökön át, kósza léptekkel mind távolabb haladt. S míg a lopott áldás ott sirt zsebében, botjával zúzott szét száraz ágakat.

Egy éjjel kő lett a vánkosa. Álmában harcolt, s a csillag szótte ég szikrázott felette. Majd új nevet adott néki, ki fölébe hajolva, kezdetektől fogva, már csalóként is szerette.

MIÉRT HAGYJÁK EL EMBEREK A HITÜKET?

John Bunyan allegorikus regényében (A zarándok útja) Keresztyén és Reményteljes különböző alakokkal futnak össze, akik a hívők egy-egy típusát jelképezik a mennyei városba tartó zarándokúton. Olyanok is vannak köztük, akikről egy idő után kiderül, nem valódi zarándokok, csak valahogy rátértek az útra és egy ideig zarándokként ténferegtek rajta. Az egyik ilyen Tudatlannak hívják, aki emlékezteti Keresztyént és Reményteljest egy másik korábbi útítársukra, Korfiára, aki visszafordult a zarándoklétról és hazament.

Ahogy az a regényben lenni szokott, a szereplők átbeszélnek a történetet és próbálják értelmezni. Bunyan a lélek jó ismerőjeként az alábbi párbeszédet adja karakterei szájába a hitehagyás okaival kapcsolatban. Az üst-foltozó-író pásztori megfigyelései akkor is megfontolandók, ha nem minden esethez passzolnak.

*

Reményteljes. Miután beszélgetésünk róla folyik, vizsgáljuk meg, miért lehetnek ő és más hozzá hasonlóak oly hirtelen hitehagyók.

Keresztyén. Ez igen tanulságos lehet, azonban neked kell megkezdenni.

Reményteljes. Az én nézetem szerint e következő négy okot tehetjük fel:

1) Jóllehet az ilyen emberek lelkiismerete felébredt, de azért mégis változatlan maradt. Ha tehát a vétküik felismerése által támadt félelem kisebbedik, kihal vele a menny utáni vágyakozásuk is, s ismét visszatérnek azon élethez, melyet elhagyni látszóttak.

2) Egy más ok meg abban fekszik, hogy szolgálai emberfélelem tartja őket hatalmában: mert az emberektől való félelem törbe ejt. (Péld 29,25) Jóllehet tehát ők a menny után látszanak lángolni mindaddig, míg a pokol lángja ismét körüllobogja őket, s mihelyt ijedségük kissé lecsendesedett, ismét más gondolatokra jutnak; s úgy gondolkoznak: óvatosoknak kell lenniük, hogy veszélybe ne rohanjanak, hogy mindent (de tulajdonképpen maguk sem tudják, mit) el ne veszítsenek, vagy hogy legalább maguknak, szükségtelen kellemtelenségeket ne szerezzenek. S így a világ martalékaivá lesznek.

3) A szegény, mely a keresztyénséget kíséri, kőként fekszik útjukban. Büszkék ők s dölyfösek, s a keresztyénség szeméikben csekély s megvetendő. Mihelyt tehát letesznek a pokol s a bekövetkezendő harag miatti félelemről, előbbi útjaira térnek ismét vissza.

4) A vétkükről való komolyabb elmélgések elviselhetetlenek előttük, jóllehet ennek megtekintése mindjárt az első pillanatban oda-kergetné őket, hol az igazak menedéket keres-

nek s biztosságban vannak, mégis, miután a véték és büntetésre vonatkozó minden gondolatot kerülnek, s így az Isten haragja miatti első félelmet legyőzik, az történik, hogy mindjobban megkeményítik szíveiket, oly utakat választván, amelyekre egyre jobban megkeményednek.

Keresztyén. Csaknem eltaláltad a dolgot, mert mindezek alapja csakugyan a szív és akarat változásának hiánya. Ezért hasonlítanak a bűnbánásra képtelen gonosztevőhöz, ki remeg s reszket a bíró előtt, s szívből látszik bánni bűnét; de ez csak az akasztófa előli félelemből történik, s nem a vétke feletti borzalomból. Az ily embert csak szabadon kell bocsájtani, s mindenki meg fogja látni, hogy ugyanolyan zsvány lesz, mint azelőtt volt; ez azonban nem történhetné, ha szíve megváltozott volna.

Reményteljes. Miután én már visszaesésük okait felhoztam, most te mutasd ki a rendet s módot, hogy miként történik ez.

Keresztyén. Igen szívesen. Azzal kezdik, hogy Istenről, halálról, ítéletről gondolataikat el igyekeznek vonni. Ezután lassanként elmulasztják magános istenszolgálati gyakorlataikat, aminők a kamrácskájukban való imádkozás, kedvcsapongásaik elleni küzdelem, vétkeiken való örködés s aggdóság. Azután az élő s tüzes keresztyének társaságát elkerülik, majd közömbösek lesznek a nyilvános istentiszteleti gyakorlatok iránt, aminők: Isten igéjének hallgatása s olvasása. Ezek után a hívők egyik vagy másikának ezt vagy amazt hozzák fel, hogy vallásuktól való eltávolodásukat igazolják. Majd meg világias érzelmű, kicsapongó életű s gyönyört kereső emberekkel kezdenek közelebbi összeköttetésbe lépni. Ezután titokban hiábavaló beszélgetésekre bocsátkoznak, s igen örülnek, ha valakiben, kit jámbornak tartottak, olyasmiket találhatnak, hogy példája után annál kikapóbban járhatnak el. Később csekélyebb vétkeket nyilvánosan, szégyen nélkül követnek el, s végül, ha ily módon megkeményítették magukat, valódi alakjukban mutatkoznak. Így ismét a romlás árjába rohannak, s ha a kegyelem valamely csodája meg nem akadályozza, öncsalódásukban örökre el kell veszniük.

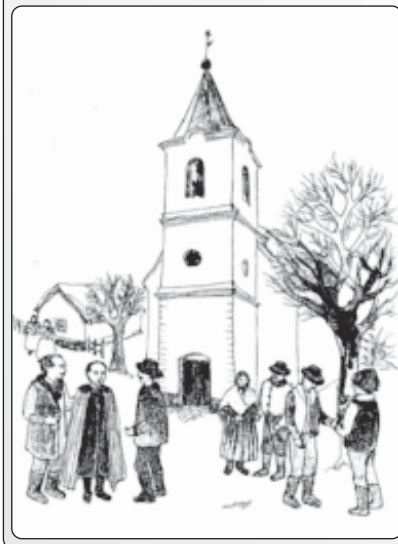
A Zsidókhöz írt level szerzője így figyelmeztet: „Vigyázzatok, testvéreim, senkinek ne legyen közületek hitetlen és gonosz szíve, hogy elszakadjon az élő Istentől. Sőt buzdítások egymást minden egyes napon, amíg tart a ma, hogy meg ne keményedjék közületek valaki a bűn csábításától.” (Zsid 3,12-13)

Forrás: divinity.szabadosadam.hu

ISTENSZERETET

„Uram! Istenem! Mindenem! Szemem szereti a fényt; szereti, mert neki való, mert az ő eleme s rokon is vele; szívem szereti az élet melegét, a piros meleg vért, mert a szív kis malmát ez a patak hajtja: én pedig szeretem az Istent, szemeim világát, szívem vigaszát, munkám erőforrását, kedélyem tavaszát, örömeim fakadását, megnyugvásom szikláját, életem célját, és értem Assisi Szt. Ferencet, aki egész éjjel, mikor imádkozott, csak azt hajtogatta: én Istenem, én Mindenem! Kevés szó ez, de mindent mond, mert mialatt az ajka mondotta, az alatt szállt lelke ágról-ágra, mint a madár a fakadó bükkerdőben, s egyet csiripelt, egyet énekelt, hogy amilyen szép ez mind, olyan szép az az Isten, akivel tele van, telis-tele a szíve; – majd megint repkedett, mint a méhecske virágról-virágra, s azt zümmögte bele minden virágkehelybe: jaj be édes, be édes, csupa méz és illat; olyan édes és fölséges az én Istenem, kitől a virágok áradoznak ki, s ki minden virágszirmot s minden lepkeszárnyat külön rajzolt és színezett, s minden madárnak külön elgondolta s megkomponálta menyegzős dalát. Ezt érzi minden Istent szerető lélek, ki egy vele; érzi, hogy nagy, szép, édes; s főleg érzi s örül neki, hogy ez a nagy és fölséges Isten, aki kezdettől az övé volt, a végtelenségén át is mindig övé létszen, s aki oly jó, hogy mindent arra használ, hogy a szerető lélekben is egyre több legyen belőle, több szellem és élet, több fakadás, több öröm és ének...”

(Nyíró József idézete Prohászka Ottokár: Világosság a sötétségben c. írásából az Isten igájában c. könyvében)

„Minden utadon gondolj rá, és ő egyengetni fogja ösvényeidet.” (Péld 3,6) A Károli fordítás mellé érdemes az EFO, vagyis egyszerű fordítást is idézni: „Minden helyzetben ismerd fel az Örökkévalót és akarátát, akkor majd ő egyengeti utadat, és vezet lépteidet.” Azt is mondja Jézus: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam.” (Ján. 14:6.) A három dologból, ami Jézus, legkevésbé az utat értjük. Az egyértelmű, hogy Jézus Krisztuson keresztül juthatunk el az Atyáig, de egész életünkben ezen az úton kell járni, hogy célhoz érjünk. Az utat nemcsak mutatja, hanem az Ő jelenléte, Ő maga az út. Egyrészt tudatosan az Ő törvényeit, tanácsait utait választom, másrészt amit nem én választok, hanem kapom, történik velem, abban is felfedezem, hogy Ő jelen van. Semmi sem véletlen, jelentősége van a legapróbb dolognak is (hajszálainkat is számon tartja).

Istennek minden helyzetben üzenete van számunkra. Ennek is van egy feltétele! Ha számítok rá és várom. Ha barangolok az erdőben, és nem keresem a gombákat, aligha telik meg a kosaram velük. De ha keresem azokat, még az eldugott helyeken is rátalálok. Jézus Szentlelke, mint egy velem járó legjobb

barát tanácsol, tanít, vígasztal, velem örül és sír. Ha együtt sír velünk, mivel Ő is átélte nyomorúságainkat, egyben meg is vígasztal és reménységet ad. Minden a mi helyreállításunkért történik, és mindebben az Ő dicsősége lesz nyilvánvaló. Érdemes szokásunkká tenni, hogy minden helyzetben rá figyeljünk, mert ekkor biztosan nem tévedünk el. A tévutakat hamar leperegnek rólunk, a saját bűneink pedig skarlátvörösön kiabálnak ránk.

Mivel hit nélkül semmit sem cselekedhetünk (ami igazán jó), hinni kell, hogy Ő mindenkor jelen van és utat mutat. Ha tanácsatlan vagyok az út felől, hogyan döntsék, mit tegyek, meg kell tanulnunk megkérdezni és meghallani az Ő hangját. „Itt vagyok, itt vagyok! - mondtam a népnek, amely nem hívta segítségül nevemet. Kiterjesztém kezeimet egész napon a pártos nép után, amely nem jó úton járt gondolatainak nyomán.” (Ézsaiás 65:1/b-2.) Ő készen áll, hogy tanácsoljon, mi nem állunk készen meghallani Őt! Minden szülői, pedagógiai nevelés hatástalan, ha a gyermek nem figyel ránk.

Tanítványá kell lennünk, ha keresz-

tyének, vagyis követői szeretnénk lenni. Ebben a szerepben nincs lazítás vagy kikapcsolódás, mivel az ördög körbejár, keresvén, kit nyeljen el. Így élünk: „...most dolgozom, most gyereket nevelek, most szórakozok egy kicsit. Majd vasárnap megyek a templomba meghallgatni téged.” Sajnos ez a tradicionális vallásosság formája, és sokunknak ez a természetes. Ellenben a munkát, a nevelést, a pihenést is Krisztussal összehangolt jó lelkiismerettel végezhetjük, ha tényleg átadtuk az életünk fölötti irányítást az Ő Szentlelke. Tevékenységeink sokszor követelik a teljes koncentrációt, viszont ha minden utaimban keresem Őt, rá nézve dolgozok, nevelek, pihenek..., akkor Ő a legközönségesebb munkánkat is felhasználja, hogy tanítson (- ha figyelünk).

A kertemben dolgoztam. Sok munkám van a kivágott mogyorósövény csonkjaival, amelyek kivágás után is hajtának. A gyökereket ugyanis nem tudtuk kiszedni a földből, ez több okból lehetetlen volt. Arra gondoltam, ha kitarthatóan újra meg újra elpusztítom a hajtásait, egy idő után feladja, és meghal a gyökér is. (Tudom, hogy létezik vegyszeres irtás is, de én a természetes módszert választottam.) Az élő gyümölcsfákat azért szokták kivágni, mert vagy rossz helyen vannak, vagy nem teremnek, vagy rossz gyümölcsöt teremnek. Ezek miatt mondtam ki én is a halálos ítéletet a több mint 50 méter hosszú mogyorósövényre.

Megláttuk-e már, hogy önmagunkban rossz gyümölcsöt termő fák vagyunk, vagy a még „alapjában véve jó emberekhez tartozunk”? Kimondtuk-e már a halálos ítéletet magunk felett? Jézus Krisztus vére csak a bűnösökért ontatott. A reménytelenül rossz fákért, melyeknek vele együtt meg kell halni, hogy vele együtt nemes és jó helyen álló faként támadjunk fel. Akkor igaz lesz ránk, hogy „Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az; a régiék elmúltak, imé, újjá lett minden.” (II.Kor. 5:17.) Ha meghal a búzamag, akkor lesz belőle élet.

Csakhogy a gyökér kihajt! Minden alvó rügy aktivizálódik és élni akar.

Eddig tudomásunk sem volt ennyi bűnről, most meg itt is, ott is törnek a felszínre! Mi történt, mit tegyek? Csak az, hogy az Úr kezdi megmutatni, mi a valóság. A tanácsa pedig ez: „Öldököljétek meg azért a ti földi tagjaitokat, paráznaságot, tisztátalanságot, bujáságot, gonosz kívánságot és a fősვნéséget, ami bálványimádás.” (Kolossé 3:5.) Ez nem csak egyszeri cselekedet, hanem folyamatos munka. Naponként kell küzdeni, és esténként még lábat is mosunk, mivel e világ pora is ránk rakódik. Ezért a téli fakivágás után nagyjából hetente végig tisztogatom azeket a csonkokat, és várom a végső győzelmet. Ha nem teszem (a sarki példány egyszer elbújt egy virágos bokrom árnyékában, és már majdnem egy méteres volt, mire észrevettem), akkor újránőnek a hajtások, sőt sokkal több lesz, mint eredetileg volt. „Akkor elmegy (a gonosz szellem) és vesz maga mellé más hét lelket, gonoszabbakat ő magánál, és bemenvén, ott lakoznak; és ennek az embernek utolsó állapota gonoszabb lesz az elsőnél. Így lesz ezzel a gonosz nemzetséggel is.” (Máté 12:45.)

A győzelem Krisztus áldozata árán a mienk, de ha nem uralkodunk vele a bűneink fölött, akkor legyőzhetnek minket. A fa halálos sebet kapott, amikor kivágtuk. (Amikor megtörtünk.) Jézus megadja az erőt és bölcsességet hozzá, hogy a továbbélési kísérleteit letörjük, és így „A ti állhatatosságotokkal nyeritek majd meg a lelketeket.” (Luk. 21:19.) Erre tanított engem az Úr, amikor figyeltem rá.

Haranginé Csuta Anna

„Hit által nem akarta Mózes, amikor felnőtt, hogy a fáraó lánya fiának mondják, mert inkább választotta az Isten népével együtt sanyargást, mint a bűn ideigőráig való gyönyörűségét. Mivel nagyobb gazdagságnak tartotta Egyiptom kincseinél a Krisztusért való gyalázatot, mert a megjutalmazásra tekintett. Hit által hagyta el Egyiptomot, nem félt a király haragjától, hanem kitartott, mint aki látja a láthatatlant.” (Zsidók 11,24-27)

Szeretettel köszöntöm ma este is a pomázi református templomba érkezett élőket és holtakat. „Akié a Fiú, azé az élet; akiben nincs meg Isten Fia, az élet sincs meg abban.” Abban a jebúsi uralkodik – ahogy hallottuk az előző este. Arra a kérdésre kerestük a választ, hogy te kívül vagy közösségben? Ki lakik benned? Ki az Urad? Mert ettől függ az, hogy élő kapcsolatban vagy-e Jézus Krisztussal, az élő Isten Fiával, vagy – ahogy most énekeltek – „mi fetrengünk számtalan sok bűnben, undok életben” (214. dicséret). A bűn mindig rabságot eredményez, ezért ma este arról szeretnék közöttetek szolgálni, amit a 6. versszakban énekelünk, hogy „A te Fiadért szerez ingyen minket, szabadíts minket!” Ma este Isten azt kérdezi tőled, hogy hol van most az életed, miben vagy? Rab vagy, vagy szabad vagy?

Tőlem gyakran megkérdezik – még lelkész kollégáim is –, hogy Miklós, te honnan tudod, hogy ki a hívó, és ki nem az? Erre azt szoktam válaszolni, hogy 1János 3,24: a Lélektől tudjuk meg, akit nekünk adott. Tudjátok, hogy jelenti ki magát Isten Szentléleke? Ha ma este a bennem lévő Léleke a benned lévő Lélekkel bizonyosságot tesz arról, hogy Isten gyermekei vagyunk, akkor a Szentlélek a ma esti közösségünkre ráteszi a maga pecsétjét, békességét, nyugalomát. Ezt Erdélyben az öreg székelyek így mondják: akkor egyezik a szó. Akkor leülünk egy asztal mellé beszélgetni az Úrról, és örvendezünk, te is, meg én is. De ha valamelyikünkben nem az Isten Lelke van, hanem idegen lélek, akkor ez érződik rajtunk. Azok, akikben az Isten Lelke van, mert valamikor befogadták, beengedték, azok áment mondanak az Igére, az igehirdetésre, azok tudják, hogy miről beszélek ma este a szószéken. Akiben pedig nincs az Isten Lelke, az nézi, hallgatja ma este Bódis Miklóst, hallja, hogy magyarul beszél, de minden mondata kínaiul hangzik. Nem tudja, miről beszél.

És kérdezik tőlem, hogy de hát Miklós, honnan lehet tudni, hogy ki mikor tért meg? Van egy nap, egy óra? Erre azt tudom mondani, hogy mindannyian megszülettünk testtől, de tudod-e azt, hogy mikor születted újjá a Lélektől? Szeretnék felolvasni két igét a Bibliából. Isten fájdalma hangzik a Zsoltár 78,42-ből: „Nem emlékeztek meg a kezéről, sem arról a napról, amelyen kimentette őket a nyomorúságukból”. Mit mond Isten? Nem emlékeztek meg a véres kezemről, sem arról a napról, amikor kimentettem őket a nyomorúságukból. A másik ige az Ezékiel 20,6: „Azon a napon felemeltem kezemet nékik, hogy kihozzam őket Égyiptom földjéről a földre, amelyet kinéztem nékik”. „Azon a napon felemeltem a kezemet” – mondja az Úr. A Gol-

KAPASZKODJ A FELEMELT KÉZBE!

Szemelvények
BÓDIS MIKLÓS lelkipásztor
pomázi evangélizációjából
2. rész

A POMÁZIAK EGYIPTOMBAN
(2019. május 22.)

gotán emelte fel a kezét. Miért? „Hogy kihozzam őket Egyiptomból arra a földre, amelyet kiszemeltem nekik.”

A mai alkalmunk címe az, hogy „A pomáziai Egyiptomban”. Egyiptom egy olyan hely a Bibliában, ahonnan kik kell jönni. Ahonnan Isten népének meg kell szabadulni, amit ott kell hagyni. Isten végzi ezt, vagy a nép? Sokszor felmerül ez a kérdés. A Biblia azt mondja, Isten kihozta őket Egyiptomból, ők pedig kijöttek. Amikor az Ígért Földjére kellett bemenni, akkor Isten azt mondja, hogy bevitte őket, kezükbe adta a népeket, ők meg bementek. Isten bevitte őket, de nekik kellett elfoglalniuk. Azt mondja az Ige, hogy csak akkor lehet a tiéd az Ígért Földje, az Isten országa, akkor tudod elfoglalni a neked kiszemelt földet, ha kijöttél Egyiptomból. Innen kiderül, hogy Egyiptom nem egy észak-afrikai ország, hanem egy állapot. A héber nyelv így nevezi: „mé-erec Micrájim”, a sötétség földje. Egyiptom a Bibliában a bűn országát jelenti, amelybe Izrael beleszületett, és

ahol rabként él. Ez egy olyan állapot, amelyből saját erőnkől nincs szabadulás. Egyiptomban nincs család, nincs nyugalom, nincs békesség. Egyiptomban munka, hajtás, futás van reggeltől estig.

Drága testvérek, harminc évig Egyiptomban éltem. Sikeres lelkész voltam. Reggel 7-

kor megittam a feketekávé, és elindultam futni az egyházért. Este 11-ig futottam, közben semmit nem ettem. Minden fejlődött a gyülekezetben. Egy év alatt 150 férőhelyes ifjúsági központ épült, vendégszobákkal, konyhával, a szolgáló lelkésznek hálóhelyiséggel. Száz ember jött naponta lapáttal a parókiára dolgozni. Telt múlt az idő, és egyszer csak azt vettem észre, hogy a gyomrom már nem fogad be ennivalót. Mert amikor este kimerültem hazakerültem, a feleségem várt a reggelivel, az ebédell meg a vacsorával, este 11-kor megettem mind a hármat, néha megittam rá két pohár bort, aztán lefeküdtem, a fal felé fordultam, gyorsan elmondtam a Miatyánkot, és aludtam, hogy másnap újra kezdődjön minden. Reggel beindult a gépszij, elkezdtem megint futni, hogy fejlődjön a gyülekezet. Tudtam, hogy ha ez az élet így megy tovább, nem fogom megélni a negyvenet sem. El fog szakadni a céma. Ma már azt is kegyelemnek tartom, hogy túléltem a negyvenet 12 évvel.

Látom lelkészeink életén a gépszij-életet: menni, csinálni, nincs időm, nem tudok leülni, nem tudok imádkozni... Kérdezik tőlem, Miklós te hogy tudsz reggel három órát az Úrral tölteni? Neked van időd erre? Arra van időm, amire időt szakítok magamnak – felelek. Egyiptomban nincs megállás, nincs kiszállás, ott menni kell, futni kell, nincs örömd, nincs időd, se a feleségedre, se a gyerekeidre. A világ ma időkrízisben szenved, mert a fáraó új reggeltől estig. Mindenkinek el szoktam mondani, hogy a pokolban nincs cigarettaszünet. Azt írja a pokolról a Jelenések könyve, hogy „és gyötíri vala őket az ördög éjjel és nappal”. A fáraóban nincs méltányosság, nincs szeretet, nincs előzékenység. Egyiptomban a bűn sötétsége van.

A bűn állapotából való szabadulásnak három feltételét szeretném ezért elmondani ma este. Elsőként az Egyiptomból való kijövetel szükségességéről; másodsor a hívó testvéreknek arról, hogy egy dolog kijönni Egyiptomból, de egészen más dolog meg is maradni a szabadságban; harmadszor pedig arról, hogy Izrael ugyan kijött Egyiptomból, de az Ígért Földjére közülük csak ketten mentek be, mert kijöttek ugyan Egyiptomból, de Egyiptom nem jött ki belőlük.

Az első kérdésem: Te már kijöttél Egyiptomból? Az én véleményem szerint nincsen nagyobb ellensége Istennek, mint a vallásos

ember. A vallásos ember nem hívó ember. A vallásos ember imponálni szeretne az Istennek, de ő akarja megmondani, mit cselekedjen az Isten. A hívó ember azonban mindig ugyanazt kérdezi az Úrtól, amit Pál apostol a megtérése után: „Mit akarsz, hogy cselekedjem, Uram?” Hallgat az Úrra, enged neki és úgy csinálja, ahogy az Isten parancsolja neki. Ez csak egy különbség, de óriási különbség a vallásos és a hívó ember között.

Ne csaljon meg senkit az állapota felől az, hogy ma itt van a templomban. Húsz évvel ezelőtt, amikor lekerültünk a hátszegi gyülekezetbe a Retyezát-hegység lábához, megörököltem egy öreg kutyát, a Peggty. A diófa alatt volt az ólja, és vagy egy két méteres láncra volt kötve. Ameddig ez a lánc elért, ott a fű se nőtt, ott minden kipusztult. Egyszer meglátogattott valaki, aki azt mondta: Tiszteletes úr, van otthon egy másfél méteres lánc, toldjuk meg vele a Peggy láncát. Van elég hely a diófa alatt, hadd futkosson. Mondtam, jó, rendben, hozza el. Elhozta, megtoldottuk Peggy láncát, a két méteresből lett egy három és fél méteres. Ha láttatok volna, hogy örült Peggy! Kijött a napos, füves részre, ugrált, táncolt örömeiben. Egyet nem vett észre szegény kutyá, hogy még mindig láncra van.

Lehet, sokan vannak közöttetek, akik azt gondoltátok magatokban, elmegyek az evangélikációra. A fáraó pedig azt mondta, rendben, engedek a láncra, menj el! Csak egyre kérlek: Maradj mindig Egyiptomban! Menj el, de maradj abban az állapotodban, amiben vagy! Elengedlek istentiszteletra, evangélikációra, engedek a láncodon másfél métert, de ne hagyd el Egyiptomot! Ahogy a fáraó mondta Mózesnek: „*Én elbocsátalak benneteket, hogy a pusztában áldozatok Isteneiteknek, az Úrnak. Csak nagyon messze ne menjetek!*” Maradj a láncra! Maradj rab! És jövünk a pomázi templomba, vallásoskodunk, énekelünk, azt hisszük, hogy szabadok vagyunk, közben pedig láncra vagyunk. Mert kényszerpályán vagy. Hazamégy, és bizonyos dolgokat mindig csinálni kell. Jön a fáraó és parancsol, és forogtad, mint Sámson a malmot a foglyok házában, a veremben, a mélyben, jársz körbe-körbe, fogy az erőd, és megy el a szemed világa – rab vagy!

Testvér, kijöttél már Egyiptomból? Megszabadultál már? Idős Zimányi Józsi bácsinak volt egy evangélikációja ezzel a címmel: Felkelni, elindulni, megérkezni. Azzal indította a szolgálatát, hogy azt mondta: az Ígélet Földjére, az Isten országába csak az lép be a halála után, aki Egyiptomban felkelt a bűnből, ott hagyta Egyiptomot, elindult és keresztülment a pusztán. Felkelni, menni, megérkezni. És azt mondta, hogy senki ne számítson arra, hogy csak úgy megérkezik az Isten országába, ha Egyiptomból, a bűnből soha nem kelt fel, soha nem indult el. Az soha nem is érkezik meg.

Elmondta azt is, hogy amikor első unokája megszületett, ő az álmosdi gyülekezet lelképásztora volt, és éppen az álmosdi parókia konyháját burkolták le a kőlapokkal. A szélekről indultak befelé a mesterek, de észrevették, hogy nem jól számoltak, hiányzik négy lap. Elmentek, hogy vegyenek, de ugyanolyan már nem kaptak, így a konyha közepére más színű

lapokat raktak le. Józsi bácsi unokája, Tímea, ezeken a lapokon tanult meg járni. Józsi bácsi letette a kicsit a konyha közepén a négy lapra, néhány méterrel arrébb ment, kitérta a kezét az unokája felé, és hívogatni kezdte: Gyere ide Tatahoz! A gyerek elindult, lépett kettőt-hár-

mat, és beleesett a nagyapja ölébe. Amikor az unoka felnőtt lett, meglátogatta egyszer a nagypapát, aki megmutatta neki a négy lapot. Józsi bácsi elmondta neki, hogy te erről a négy kockalapról indultál el.

Testvérem, ma azt kérdezem tőled, hogy ha megkérmelek, vigyél el arra a helyre, amelyen a te négy kockalapod van, ahonnan elindultál követni Jézust, meg tudnád nekem mutatni? Van ilyen hely? Mert ha nincs, őszintén megmondom neked: soha nem indultál el, és még a bűneidben vagy. Amikor a lányaim nagyok lettek, egy újév utáni napon kihoztam őket Berekfürdőre. Különös volt, de az egész Megbékélés Házában egyedül csak a Bódis család volt, senki más. Oda is adták a kulcsot azzal, hogy érezzük jól magunkat, ők nem is zavarnak minket. Hideg téli nap volt, amikor egyik este felvittem a lányaimat a felső emeletre, ahol van egy nagy üvegablakos szoba, kilátással a Hortobágyra. Leoltottuk a villanyt, és a két lányom között ülve néztük a gyönyörű havas tájat az esti szürkületben, és elmondtam nekik, hogy évekkal ezelőtt itt beszélt édesapáttal először az Isten. Azért élek még, azért nem kell szégyenkezve lehajtani a fejteket apátok öngyilkossága miatt, azért kaptam kegyelmet akkor, amikor a legnagyobb állapotomban még én is köptem magamra és az egész életemre, mert ezen a helyen lehajolt hozzám az élő Isten. Felémelt, beszélgetni kezdett velem és irgalmazott nekem. Elmondtam, hadd tudják meg a gyermekeim, hogy az én apámnak volt egy Istene. Tudják ezt rólad a te gyermekeid? Az én apámnak volt egy Istene, akiben bízott, akivel együtt járt, akiben hitt! Az én apámat az Ige vezette! Van egy hely, amit még tudsz mutatni a gyermekeidnek, hogy innen indultam el követni az Istent?

Kijöttél már, vagy még mindig rab vagy? Lehet, hogy azt mondd, amit a zsidók mondtak, amikor Jézus a rabságról beszélt nekik. Jézus, te nagyon tévedsz az állapotunkat illetően, mert mi soha nem voltunk szolgálói senkinek. Mi nem Hágártól származunk, az egyiptomi szolgálólánytól, mi a szabad nő, Sára leszármazottai vagyunk. Mi Ábrahám, Izsák és Jákób örökösei vagyunk. Minket nem

tört meg sem Antiokhosz Epiphaneusz, se Nabukadneccar, sem a rómaiak. Petőfi azt kérdezi, mondjátok meg magyarok, rabok leszünk, vagy szabadok? Erre mi azt mondjuk, hogy nem voltunk rabok soha. Bennünket nem tört meg se Mohács, se '48, se Trianon,

se '56, a mi vesztéseink mindig nemzeti büszkeséget hoztak és felemeltek. De Jézus azt mondja, én nem erről beszéllek, hanem arról, hogy „*aki bűnt cselekszik, szolgálja a bűnnek.*” Addig, amíg a Fiú le nem oldja köteleidet, le nem törli a vasajtókról a záratokat és meg nem szabadít, addig ebben a rab állapotban vagy. Kit mi győzött le, annak a rabja.

Azon a napon, amikor megtértem, kaptam egy ígét: „*Vésd a porba a nemes érczet, és a patakok kavicsába az ofiri aranyat, És akkor a Mindenható lesz a te nemes érczed és a te ragyogó ezüstöd.*” (Jób 22,24-25) Azon az estén megértettem valamit. Ha az én kezeim bilincsben vannak, aranyat, ezüstöt markolnak, nem ölélhetem át az Urat. Nekem ki kell dobnom az életemből az ofiri aranyat, még ha értékes is, hogy az Úr legyen az én nemes ércem és az Úr legyen az én ragyogó ezüstöm.

Mi vitte rá és én erősítette meg Mózes abban, hogy elhagyja Egyiptomot? Mózes egy szedett-vedett rabszolganépnek lett a vezetője, aki negyven éven keresztül azon küszködött a pusztában, hogy törvényt adjon a népnek, hogy megtanítsa nekik, mi a tisztesség, a rend, az egyenesség. Az egész pusztai vándorlás ebben a vesződségben telt, mégis ezt választotta. Miért? Amikor Mózes néhány hónaposan kiteszik gyékénykosárban a Nílus vizére, Mózes néje, Mirjám azért a sásban követi, hogy merre viszi a víz a kosarat. Látja, hogy arra sodorja az áramlat, ahol a fáraó lánya fürdik. A fáraó lánya megnézi a csecsemőt, körül van metélve, tudja, hogy a gyerek valamelyik zsidó asszonyé. Eldönti, hogy fiává fogadja és felneveli, mivel ő meddő, nem lehet gyereke. Mirjám ekkor bátran odamegy, és megszólítja a fáraó lányát. Keressek egy asszonyt, aki ezt a gyereket szoptassa és felnevelje? Azt válaszolja neki: Keres! Mirjám odaviszi az édesanyját. Az az asszony, aki rábítja a gyermekét az Úrra, viszszeri a gyermeket, de csak egy időre, amíg megtanítsa az önállóságra, de amikor Mózes nagyobb lett, vissza kellett vinnie a fáraó lányához, és végleg oda kellett adnia.

Csakhogy mi történt ez alatt az idő alatt? Az, amire a fülemüle tanít bennünket. Amikor a fülemüle kikölti a fiókaít,

tudja, hogy tizennégy napja van arra, hogy megtanítsa a fiókákat fülemülének lenni, mert tizennégy nap múlva kirepülnek, és soha nem térnek vissza a fészekbe. Tudja, hogy tizennégy nap alatt bele kell énekelnie a fiókái szívébe, hogy hogyan kell fészket rakni, hogyan kell párt választani, tojást lerakni, kikölni, felnevelni és tizennégy nap alatt beleénekelni a fiókái szívébe majd, hogy hogyan

kell élni fülemüléként. Amikor a fióka kirepül, ő mindent tud.

Mi segítette Mózeszt a választásban? Az édesanyja kicsi gyermek korában beleénekelte a szívébe, hogy fiam, te ki vagy. Beleénekelte a szívébe, hogy fiam, te mi vagy. Te kihez tartozol, melyik néphez, kik voltak az őseid, apáid, ti a Istened. Drága testvéreim, ti mit énekeltek bele a gyermekeitek, unokáitok szívébe? Mert tudjátok mit hallok, akármerre utazok Magyarországon? Nem jó, nem elég, több kellene, Bécsben jobb, Londonban még jobb. Aztán hazajönnek a gyermekeitek, kidudorodik a zsebüik a sok eurótól, csak nincs kuckó, nincs otthon, nincs család, nincs gyermek. Válás van, veszekedés. Minden van, csak békesség nincs. Elmondta a gyermekednek, hogy amilyen ruha most rajtad van, azért régen egy hónapot kellett dolgoznod a munkahelyeden? Most meg ezer forintért bálában veszed a levett angol ruhát? Elmondta, hogy a háború után nem volt egy falat kenyér sem, most meg tucatnyi fajta kenyérből válogathatsz?

Tudjátok, mi volt Izrael nagy bűne? A pusztában potyogott a mézeskalács, cikkcakkban repült a fácánhús, tiszta vizet adott az Isten, a zsoltár mégis azt írja róluk: „*zúgolódtak sátraikban*”. Ezért tudjátok, mit kívánok nektek, drága magyar testvéreim? Megelégedett szívet az Istentől, és azt, hogy a hálás szívedet beleénekelj az utódaid szívébe. Mert Istenhez nem félelemből kell megtérni, hanem ahogy a Rómaiakhoz írott levélben mondja Pál: „*nem veszed tudomásul, hogy téged az Isten jósága megtérésre ösztönöz?*” Azért kell megtérned, mert az Isten jósága megtérésre kell indítson. Jó volt hozzád, gondot viselt rád, ezért az Istenhez hálából kell megtérni! Hálából kell rábíznod az életedet Istenre!

Mózes édesanyja beleénekelte a gyermeke szívébe, hogy rábízhata az egész életét Istenre. Beleénekelte, hogy amikor eljön az életében egy nap, amikor döntenie kell, mit válasszon, Egyiptomot minden kincsével, a világ feletti hatalommal, táncoló nőkkel, ágyasokkal, szolgálkával, vagy közösséget vállal egy kisemmizett, lenézett, megvetett, meg-

alázott rabszolgá néppel, akkor jól válasszon. Mózes azt mondta: Inkább választom az Isten népével való együtt sanyargatást, mint a bűn ideigóráig való gyönyörűségét. Mert látta a láthatatlant, és látta, hogy egyiknek is, másiknak is, mi lesz a vége. Ahogy a 73. Zsoltárban Ászáf felpanaszolja Istennek: hogy van az, hogy az istentelének jól élnek, a bűnösök nem betegek, hazudnak, csálnak, mégis jól megy nekik, majd ezt mondja: „*Végül elmentem Isten szentélyébe, és megértettem, hogy milyen végük lesz*”. „*Mint ébredés után az álmokép*”, eltűntek előle. Felébredt, és azt mondja: „*Ha keseregne a szívem, és sajogna a bensőm, akkor olyan ostoba és tudatlan volnék veled szemben, mint az állat*.” Mózes inkább választotta az Isten népével együtt a pusztai vándorlást, mert Egyiptom összes kincsénél, dicsőségénél, kényeztetésénél nagyobb kiváltságnak tartotta azt, hogy az Isten népéhez tartozhat.

Én is beszéltem már miniszterekkel, nagy emberekkel, de mégis mindig azt tartottam kiváltságnak, amikor egy HorKay Barnával, egy Cseri Kálmánnal, egy Zimányi Józseffel, egy Oroszi Pállal leülhettem az asztaluk mellé egy-egy estén és hallgathattam őket, mert pusztán a jelenlétükön érződött, hogy ezekkel az emberekkel együtt jár az Isten. Milyen jó volt velük lenni! Nem cserélném el semmi másért!

Te ma este mit választasz: Egyiptomot, vagy a Krisztusban lévő szabadságot? „*Áron vétettetek meg: ne legyetek emberek rabszolgái!*” Áron vétettél meg, ezért ne engedd, hogy megköttözzenek! Szabad lehetsz! Hogyan? Ha arra a szögesdrótra, amivel Egyiptomban körül vagy zárva, ha arra a kötéltre, amivel meg vagy kötözve, a Golgotáról egyetlen egy csepp vér ráhullna ma este, akkor átélnéd azt a csodát, hogy lehullnak rólad a kötelek, kilépsz innen, és tudod, hogy szabad vagy. Szabad vagy arra, hogy megszentelt életedet éljél, hogy az Istent szolgálj és kövesd,

és Isten elhív az Ő szabadságába a Krisztusban, ami többet ér Egyiptom összes kincsénél. Nagyobb dolognak fogod tartani, hogy az Isten téged kiválasztott, megigazított, mint azt, hogy mit fogsz elveszteni itt a földön. Néhány év múlva megyünk, és mindent itt hagyunk, címetek, funkciókat, házakat, pénzeket, és egy dolog lesz fontos: láttad-e a láthatatlant? Láttad-e azt, hogy hova fogsz menni a földi életed után?

Te ma este kit választasz? Mert ma estétől meg lehet maradni Egyiptomban rabnak, és ki lehet menni (ez a megtérés) a szabadságra.

Mennyi ideje volt Isten népének átkelni a Vörös-tengeren? Hat óra. Reggel 9-kor ment be az eleje, és délután 3 órakor jött ki a vége. Miért? Mert a tenger vize nem magától állt két oldalt falként, hanem volt egy kéz, amely hat órán keresztül tartotta. Az átszegezett kézből csorgott a vér. A két kéz tartotta a vízfalat reggel 9-től délután 3-ig, és Isten azt mondta népének: Menjete át! Siessetek! Nem lehetett késlekedni. Nem lehetett filozofálni, hogy menjünk, ne menjünk? Megtérjünk, ne térjünk meg? Igaz ez, nem igaz? Volt hat óra, amikor át kellett menni a tengeren, és Isten keze a kereszten ez alatt tartotta a vízfalat. Hat órakor azt mondta: „*Elvégeztetett*”. A vízfalak összecsaptak, és aki addig nem ment át, az ott pusztult el. Testvér, nem akkor térsz meg, amikor te akarsz, hanem akkor térhetsz meg, amikor az Isten adja. Az Isten pedig azt mondja, hogy: Most! Ma van az üdvösség napja a számadra! Azt mondja Jézus virágvasárnap a számárháton: Jeruzsálem, elszalasztottad a meglátogatásod idejét! Minden ember életében van egy meglátogatási idő, amikor át lehet menni, mert tartják a falat, de ha ma este is elszalasztod, és ma este se mérsz ki Egyiptomból, ha soha nem kelsz fel, hogy elindulj, akkor mi módon érkezhetsz meg az Isten országába? Ott pusztulsz el a rabságban Egyiptom földjén nyomorultul.

Mivel kezdem? „*Nem emlékeztek meg a kezérol, sem arról a napról, amelyen kimentette őket a nyomorúságukból*”. Miért van összefüggésben a kéz azzal a nappal? „*Azon a napon felemeltem kezemet nékik, hogy kihozzam őket Egyiptom földjéről a földre, amelyet kinéztem nékik*”. Isten felemelte a kezét, és még fel van emelve. A keze ma este a te számadra van felemelve. Azért, hogy kimehess, hogy szabadulhass, hogy átmehegy. Hagyd ott a szekereidet, a kincseidet, az értékeidet, és ma este, hogy megmenekülj, egyetlen egy dolgot tegyél: kapaszkodj bele ebbe a kézbe! Ragadd meg ezt a kezet, és engedd, hogy ez a kéz megragadjon, átvigyen a halálból az életre, és bevigyen az Ígéret Földjére! Engedd, hogy a nevedet a rozsdás szegek beírják ebbe a kézbe, hogy Isten a markába metsszen téged! Egyszer majd csak ez fog számítani: bele van-e metssze a neved az Isten markába? Engedted-e, hogy az Isten mentő keze utánad nyúljon, és kimenekítsen téged? Mert Ő ezért jött. Ő érted jött. Mert Isten nem rabokat, nem szolgálkát, nem megalázott embereket akar magának, hanem boldog, szabad, örömteli gyermekeket.

Akarsz-e az Ő gyermeke lenni? Ma este számadra ez a tét. Rabok leszünk, vagy szabadok? Engedd, hogy az Isten a sok-sok megkötözésből, kényszerből, rabságból elhívjon! Isten pomázit és nem pomázit el akar hívni a benne lévő szabadságra, öröme, békességre. Engedd, hívd, hogy ma este a te életedben megtegy, és szabadon a Krisztusban tudj azon az ajtón kimenni, és meg is maradni végig az Ő szabadságában, úgy, hogy ragaszkodsz hozzá! Kapaszkodj az Ő kezébe, és ne engedd el! Ő mindig hűséges marad hozzád. Ámen.

SZÁNTÓ LAJOS BÁCSI „CSOBÁNKÁÉRT” DÍJAT KAPOTT

Az augusztus 20-i községi ünnepségen ünnepélyes keretek között került átadásra a csobánkai képviselő-testület által adományozott Csobánkáért Díj SZÁNTÓ LAJOS bácsinak, szeretett csobánkai testvérünknek, aki nemcsak harmonikájával szolgálja a községet és gyülekezetünk közösségét, hanem Istenbe vetett mély hitével, Krisztusnak átadott életével és példamutatásával.

„Tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok” – mondja Jézus az Igében, de kevés embert ismerünk, akiben a Krisztus szelíd és alázatos szíve – akár harmonikaszon keresztül is – ennyire hangosan dobogna, mint Lajos bácsiban. Mert ő nemcsak Jézusról tanulta meg, hogy Ő szelíd és alázatos szívű, hanem Tőle tanulta meg, hogyan kell Vele állandó személyes kapcsolatban az Istent igaz hittel féltő, Jézusért dobogó szívvel élni, ezért biztosak vagyunk abban, hogy ez a példamutató tanítványi élet a legméltóbbá tette őt erre a rangos elismerésre.

Nagy szeretettel köszöntjük Lajos bácsit

kitüntetése alkalmából, és kívánjuk, hogy még sokáig szolgáljon Urunk hangos szívdobbanásaival közöttünk, töltsse be ünnepeinket és hétköznapjainkat Urunkat dicsőítő muzsikájával, és adjon neki ehhez az Isten jó egészséget!
P.A.

SZUPPLIKÁCIÓ

Október 13-i istentiszteletünkön a Szentendrei Református Gimnázium 7/A. osztálya szupplikált gyülekezetünkben. Az osztály Kuzma Márta igazgatóhelyettes, Kun Attiláné osztályfőnök és Albertné Bereczky Éva osztályfőnök-helyettes vezetésével szolgált a pomázi templomban.

A HITTANOKTATÁS RENDJE

Német Nemzetiségi Általános Iskola:

Kedd:

- 4. tanóra – 5. osztály
- 5. tanóra – 6. osztály
- 6. tanóra – 7. osztály

Péntek:

- 1. tanóra – 4. osztály
- 2. tanóra – 1. osztály
- 3. tanóra – 2. osztály
- 4. tanóra – 3. osztály

Mátyás Király Általános Iskola:

Kedd:

- 3. tanóra – 1. osztály
- 4. tanóra – 2. osztály
- 5. tanóra – 3. osztály
- 6. tanóra – 4. osztály

Csütörtök:

- 3. tanóra – 5. osztály
- 4. tanóra – 6. osztály
- 5. tanóra – 7. osztály
- 6. tanóra – 8. osztály

**Sashegyi Sándor Általános Iskola,
Gimnázium és Rendészeti
Szakközépiskola:**

Szerda:

- 1. tanóra – 3. osztály
- 2. tanóra – 2. osztály
- 3. tanóra – 1. osztály
- 4. tanóra – 4. osztály
- 5. tanóra – 5. osztály
- 6. tanóra – 7. osztály

Csütörtök:

- 1. tanóra – 6. osztály
- 2. tanóra – 8. osztály

**Szentendrei Barcsay Jenő Általános
Iskola Csobánkai Tagiskolája**

Csütörtök:

- 4. tanóra – 2. osztály
- 5. tanóra – 3. osztály

Óvodai hitoktatás:

Borostyán óvoda Csobánka:

Csütörtök 13.00

Mesevár óvoda Pomáz:

Csütörtök 15.30

Hétszínvirág óvoda Pomáz:

Kedd 15.30; **Szerda** 15.30

Református gyülekezeti ház

Konfirmációi előkészítő:

Péntek:

Kiskáté 16.00

Nagykáté 17.00

Mindig elegánsan és általában egy kis kézímappával a hóna alatt érkezik a templomba, ahonnan aztán az útja még nem hazafelé, hanem az esperesi hivatalba vezet. Többedmagával átszámolja a perselypénzt, nyugtázza az adományokat. Néha pedig kiáll az úrasztala elé és beszámolót tart a gyülekezet pénzügyeiről. Igen, NAGY ISTVÁN PÉTER ő, gyülekezetünk presbitere és egyben a pénzügyek legfőbb felelőse.

- A precizitás mindig is közel állt hozzám, nem véletlenül vagyok mérnök – nyugtázta a bevezető gondolatokat.

A pénzügyek iránti érdeklődésén pedig a közgazdász végzettsége okán sem csodálkozhatunk. Amúgy precíz valóban, beszélgetésünkre is előre elkészített fényképekkel készült, amelyek élete egy-egy jelentősebb állomását tükrözik.

Illetve nem csak az övét, hanem a felmenőit is. Anyai ágon 1634-ig tudja visszavezetni a családfáját. A család kezdetektől fogva református volt. Ebből a korból természetesen nem tud képi illusztrációval szolgálni, viszont édesanyja felmenőjéről, nemes *Sebestyén Ferenc*ről már igen, aki az 1800-as

Nemes Sebestyén Ferenc
Komárom bandérium
kapitánya

évek végén készült felvételen bandériumkapitányi díszegyenruhában pózol. Anyai nagyapja bátyjáról van szó, aki 470 kataszteri holdat birtokolt. Öccsének, István nagyapjának – *Sebestyén Péter*nek – hentes-üzlete volt Komáromban. Az ő legkisebb lánya István édesanyja.

S ezzel már a múlt század első felében tartunk a történettel. Az édesanya tanítóképzőn végzett Pozsonyban 1935-ben. Amikor Kárpátja is visszakerült az anyaországhoz, nagy hiány volt magyar tanítókbán, ezért áthelyezték Beregszászra, ahová a fiatal tanítónő egyetlen utazóládával érkezett – hogy aztán ugyanannyi holmival is

Az édesanyja

Nagyapja gazdálkodó volt, aki tíz évig kubikolt Amerikában, hogy néhány hold

távozzék az orosz csapatok előrenyomulása idején, 1944-45 telén. A láda azonban sohasem érkezett vissza. Beregszászon kívül Nagyszőlősen tanított ezekben az években, ahol egyetlen osztatlan osztályban tanultak a gyerekek elsőtől nyolcadikig, összesen 102 gyerek. „Kegy” volt, hogy engedélyezték neki, hogy kétfelé osztva, délelőtt a nagyokat, délután a kicsiket taníthassa, természetesen egy fizetésért.

A kárpátaljai kitérő után ismét Komáromba vezetett István édesanyjának az útja, csak akkor már a Magyarországnak meghagyott részére, a Duna jobb oldalára.

- Abszolút komáromi a családuk; kérdeztem is az esperes urat, hogy vállal-e komáromi temetést?

A rossz gondolatokon túllépve inkább a családjá történetére terelgetem vissza beszélgetésünk fonalát. Édesanyja 28 évig tanított még Komáromban, ő volt az egyetlen, aki latinul és görögül is tudott, amit szükség esetén át is adott a diákjainak. Így történhetett, hogy tanítónő léte a gimnáziumban is tanított, míg sikerült egy latin tanárt szerezni. Nem csoda, hogy értette ezeket a ma már holt nyelveket, mivel annak idején a bencészeknél végzett. Hatvanegyen végeztek a koedukált osztályban. Az osztálytársai közül 17-en lettek katolikus papok, öten református lelkészek, s lányként az édesanya volt az, akinek a gimnázium évkönyveiben csupa vastag betűvel szedték a nevét, jelezve, hogy színjeles tanuló. Aztán a történelem szétszakította az osztályt, az első érettségi találkozójukat csupán 35 évvel később, 1964-ben tudták megtartani.

- És az édesapád családja? – kérdezek rá, amikor az anyai vonal történetét kimerítettük.

- Ők echte katolikusok, a Győr-Moson-Sopron megyei Szanyból.

földre szert tehesen. Apja saját lábra állt, mint ahogy a bátyja – István nagybátyja is –, aki cipész lett. István édesapja három megye állattenyésztési főfelügyelője volt juhászati vonalon. A központjuk Komáromban volt.

1964. június 7. - Ballagás
Komáromban

S hogy miként ismerkedett meg István édesanyjával? Fialalokként egy helyen kerestek albérletet... Az édesanya első vőlegénye a háborúban halt meg, ő pedig megfogadta, hogy nem lesz több férfi az életében. Aztán lett, mégis... István 1950-ben született, az öccse a rákötkező évben. Persze István is Komáromban kezdte az iskoláit 1956-ban. Az édesanya őt is, a testvérét is beíratta a hittanra, amihez akkor – a forradalom

A kis Magdika

leverése után – bátorság kellett, különösen pedagógusként. István tizenkét évesen konfirmált, vagyis a szokásosnál két évvel korábban, mert így nem figyeltek rá a hatalom emberei. Konfirmáló lelkésze *Gyulai Imre* volt, korábban a keresztelés szolgálatát pedig *Sári*

Magdi 1968. március 29. - Miskolc

Imre végezte. A keresztség alá az édesanyja egyik kolléganője tartotta. Eredetileg az édesanya nővérét kérték fel rá, ám akkoriban – szintén a szocialista Magyarország és Csehszlovákia testvérisége jegyében – az egy város, két Komárom lakói még ilyen nagy családi ünnepek alkalmával sem találkozhattak egymással.

Istvánnak valahogy úgy alakult az élete, hogy mindig a templom közelében lakott, nem csak itt Pomázon, a Hősök terén. Komáromban a templom mellett volt a gyülekezeti terem, a parókia, a tanítói és hangozói lakás. A templom kívül már csak a parókia épülete van meg, a szülői házat is már rég lebontották.

Tizennyolc éves volt István, amikor elkerült Komáromból, mégpedig Miskolcra, az egyetemre. Gépgyártás-technológus mérnök lett, majd másoddiplomásként szintén itt végzett gépipari gazdasági mérnökként, a 126 hallgatóból összesen hatodmagával. Nem azért, mintha ennyire link osztályba került volna, hanem mert a diplomaleadás időpontját öt nappal korábban hirdette meg az egyetem. A nyilvánvaló hiba miatt ugyan felajánlották a diákoknak, hogy csúsztathatnak egy évet, azonban István úgy gondolta, nem él a lehetőséggel, és megírja a szakdolgozatát.

- Az öt nap alatt egyetlen percet nem aludtam – emlékezik. Persze így is képtelenség lett volna megírni, ha korábban már nem készült rá hosszan. De ezt tette, s el is készült a mun-

kájával, amit jeles eredménnyel védett meg.

Friss diplomásként 1973-ban a debreceni Medicorban helyezkedett el, majd néhány év múltán visszakérült Miskolcra, az Építésgazdasági és Szervezési Intézetbe, közismertebb nevén az ÉGSZI-hez. Ebben az időszakban szerezte a harmadik diplomáját a mai Corvinus elődjénél, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen vállalati tervező-elemző szakon. Javasolták neki, hogy a diplomamunkáját némileg kiegészítve doktoráljon is le. Disszertációját végül értékelemzésből és stratégiai tervezésből írta meg. Önálló értékelemzői oklevelet is ebben az évben szerzett az akkori Pénzügyminisztériumban.

Ekkoriban került közelebb Pomázhoz, igaz még csak Szentendrére, a Kocsigyárba igazgató-helyettesnek. A gyárat a rendszerváltás időszakában másfél évig gyakorlatilag már ő vezette. Akkor vette át, amikor a 130 milliós éves termelési érték mellett 80 milliós veszteséget produkált a gyár a mező- és erdőgazdasági nagyüzemek megszűnte miatt. Ezt szűkítette ő le 15 millióra néhány hónap alatt. Ez igen komoly szervező, egyeztető munkát igényelt, sok utazással, igen kevés alvással, és mindössze ötmillió forint rendelkezésre álló készpénzzel. Ekkor volt harmincnégy éves, s jelentkezett nála először a szívritmus zavar. A munka és az izgalom kikezdte az egészségét.

Beszélgésünket türelmesen hallgatja a felesége, Magdi; ideje őt is bemutatnom. István és ő 1982-ben ismerkedtek össze, s két évre rá kötötték össze az életüket. Kemény életet mért Magdira a sors, édesapja a háborúban halt meg, kilenc évesen pedig már teljesen ár-

va volt. A miskolci vízügyi igazgatóságnál (ÉVIZIG) dolgozott szerkesztő-tervezőként. Amikor összeismerkedtek, már önálló lakása volt – önerőből. Nagy szó volt ez egy fiatal, harmincegy éves hölgy számára abban az időben – igaz, ma is az. A nővére és a nagymamája nevelte egészen tizenhat éves koráig, amikortól egyik albérletből költözött a második munka

mellett, egészen addig, ameddig nem tudott önálló lakáshoz jutni. A nyarait már akkor is munkával töltötte, amíg iskolába járt, majd a munkája mellett tanult esti gimnáziumban, majd mélyépítő technikumban.

1982-ben munka közben

Esküvő 1984. június 29-én

Megismerkedésük történetét most is nevetve mesélik. Több cég alkalmazottai együtt buliztak épp egy november 7-ei találomszást követően. Amikor aztán a kollégák már ugyancsak a pohár fenekére néztek, s a bulit követően a villamosmegállóban szórták szét a holmijaikat, akkor azokat ők, a mértékletes fogyasztók szedték össze, s vitték fel Magdi közeli lakásába. Az ismeretség tartósnak bizonyult, két hét múltán pedig István már Magdi vacsoravendége volt. Igaz, Magdi előtte még megpróbálta összeboronálni magasságban jobban Istvánhoz illő kolléganőjével... De aztán másképp döntött...

- Emlékszem, a vacsoránál Istvánt csak szigorúan teával kínáltam, nehogy helytelenkedni kezdjen – meséli nevetve szerelmük kezdeti szakaszára emlékezve, amit hosszú levelek és családi látogatások, végül házasság követett. Fiuk, Gábor – akinek a fényképe szintén az asztalra van készítve – akkor már úton volt. Később egy kislányuk is született volna, ám neki csak négy magzati hónap adatott.

Fiát *Trombitás Ágnes* tartotta keresztség alá, a korábbi komáromi lelkész *Trombitás Dezső* lánya. A lelkésznek 1956-ban disszidálnia kellett, mert távollétében halálra ítélték, a családja viszont itthon maradt. Később Amerikában nagy egyházi karriert futott be, az amerikai magyarok egyik püspökévé választották, majd a Magyarok Világszövetsége alelnökének.

Visszatérve a Kocsigyárhoz, István ott 1993-ig dolgozott. A céget magánosították, de abban ő etikai megfontolásokból nem vett részt. Ekkor egy évig munkanélküli lett, majd a holland biztosítónál dolgozott, és magántávitványokat fogadott. Végül 1996-ban az egyik szállodaláncnál alkalmazták, műszaki igazgatóhelyettes lett. Később a belvárosi szállodák műszaki igazgatója lett 2004-ig. Ekkor – vállalat átszervezés miatt – ismét az utcára került. Következő állomás az életében: pénzügyi tanácsadó lett a Brókermetnél. Valójában nem neki való munka volt ez sem, hiszen ő nem tukmált rá senkire olyan üzletet, amiről tudta, hogy az illetőnek az igazából nem való. Erkölcsei fenntartásai miatt aztán nem is volt kellőképpen eredményes. Végül Kapuváron talált állást, ahol a RAS-HŐ Kft-

Lillafüreden a kis Gáborkával

ben húsz százalék részesedést is kapott a munkájáért. A RAS-HŐ biomassza üzem, ahol ismét mindenés vezető volt. Tulajdonrészének nagy részét tulajdonostársára hagyva, kerkedvezményes nyugdíjba ment. Útja hazafelé vezetett, ugyanis 2009-ben, vagyis ötvenkilenc évesen befejezte aktív pályafutását.

Nem telnek eseménytelenül a nyugdíjas évei sem. Sőt, nagyon is változatosan! Ma is sokat segít a fiának, aki az állattenyésztésben lát fantáziát, különösen a tacsokó tenyésztésében, de munkája mellett a napi állatgondozás nagy része az édesapjára marad. Gábor mindig is vonzódott az állatokhoz, a tenyésztésükhöz, amihez a képesítést a kaposvári mezőgazdasági főiskolán szerezte. Az érettségét egyébként a református gimnázium első

végzős osztálya tagjaként szerezte Szentendréren, amely iskola újraindításában István – a szentendrei református gyülekezet tagjaként – jelentős szerepet vállalt. Az építőiparban szerzett tapasztalatait, kapcsolatait ebben is jól tudta kamatoztatni. De hasznosította azokat az eszközök beszerzése során is: az egyik vállalkozótól például másfél millió forint értékben kaptak jó minőségű számítógépeket.

S hogy miként kerültek Pomázra? 1987-ben meghalt István édesapja, az édesanyjukat pedig magukhoz akarták venni. A püspökmajori lakótelepi kis lakásban erre azonban nehezen lett volna lehetőségük, ezért családi házba szerettek volna költözni. Pomázról nem

volt túl jó a véleményük, ám amikor a felesége és a fia a jelenlegi házukat kinézték, azonnal megtetszett neki is. Az alapterülete 57 négyzetméter, viszont a két lakószint mellé pince társul meg beépített padlástér, ami nekik bőven elegendő. 2001 pünkösd vasárnap költöztek Pomázra, s hamarosan kapcsolatba kerültek az akkori lelkésszel, Pap Lászlónéval.

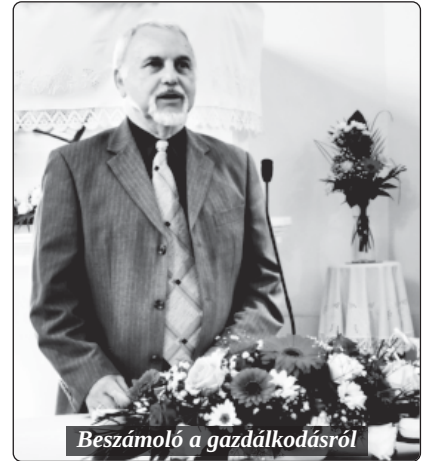
Nem csupán gyülekezeti tagok lettek, hanem hamar kaptak feladatot is: részt vettek a régi gyülekezeti ház bontásában, az új építésében még inkább, kezdve a betonalap losolásától.

A 2006-os presbiterválasztásnál Istvánt is jelölték, és be is választották a testületbe. Azóta a feladatok mindig megtalálják. Hamar rámaradt a jegyzőkönyvek vezetése. De ha már vezeti a jegyzőkönyvet, nem lenne-e a jegyző? Vállalta. Majd a pénztár rendbetételére is felkérték. S ha már rendbe tette a pénztárt, nem lenne-e ő maga a pénztáros? Vállalta. Demeter Miklós mellett részt vett a

A nagyszülőkkel

parókia átalakításának munkálataiban is, amikor már új – és mindenképpen családos – lelkész megválasztásában gondolkodtak. Kocsis Ágnes 7 milliós költségvetést tett le az asztalra, a gyülekezet 2-3 milliót képzelt el. Végül lett belőle 14 millió. Hála Istennek, hiszen így a lelkészcsaládot korszerű, gyermekszobás otthonnal tudták fogadni. S a következő években megújult a templom belülről és kívülről

Beszámoló a gazdálkodásról

is. A pomázi gyülekezet épületei ma már rendben lévőnek mondhatók.

Egy gyülekezetben azonban sosem érnek véget az építési feladatok. István gondolatait

mostanában a csobánkai épület megvásárlása, átalakítása, az e körüli feladatok megoldása köti le, s veszi igénybe idejének egy részét.

- Ma a gyülekezet vezetésének a stílusa egészen más – alapítja meg beszélgetésünk végén. Rendszeressé váltak a presbiteri gyűlések, s folyamatos mérlegelés tárgya, hogy mit bír, mit akar a gyülekezet, amely bekapcsolódott a település kulturális és közösségi életébe is például az évenkénti rendszerességű papkerti koncerttel, az Ars Sacra hét programjával, vagy a

korábbi bibliatörténeti kiállítással, újabban pedig a május 1-i gyülekezeti nappal.

Mindezek alapja azonban a pontos és naprakész számvitel, aminek a szolgálatát István ellátja. Lehet, hogy mindez néha száraznak tűnik, ám tudnunk kell, hogy e nélkül egyetlen gyülekezet sem végezhet eredményes és Istennek tetsző munkát.

Hardi Péter

Válogatás az emlékek között

„*hogy levetkezzétek ama régi élet szerint való ó embert, amely megvan romolva a családság kívánságai miatt, és felöltözzétek amaz új embert, amely Isten szerint teremtetett igazságban és valóságos szentségben*” (Efezus 4:22-24.)

Egy lelkész, aki a Keleti-tenger vidékén élt, egy hívével való találkozás után a következőket jegyezte fel:

- Mondd csak, János, hogyan történt tulajdonképpen, hogy te megtértél?

Az öreg halász megkísérelte, hogy hajlott hátát egy kicsit kiegyenesítse, és azután ragyogó szemét a lelkészre emelte. Úgy lát-szott, hogy nem is akar feleletet adni. A szeme mintha nem is a lelkészt látta volna, hanem valakit a messze távolban.

A durva barázdás arcon ünnepélyes ragyogás ült. Lelke nyilvánvalóan boldog, felejthetetlen emlékekkel foglalkozott.

- Ugye már régen történt?

- Igen, nagyon nagyon régen – válaszolt az öreg –, körülbelül harminc éve lehet.

- Hogy történt?

- Hogy történt?

Csodálatos módon. Egy prédikáció által.

- Egy prédikáció által? Hiszen akkor ez egészen természetes dolog volt.

- Nem, tiszteletes úr, ez éppen egészen természetellenes dolog volt.

- Hol hallottad ezt a prédikációt?

- Nem hallottam, hanem láttam.

- Láttad?

- Igen, láttam. Mindennap együtt éltem vele. Prédikációt sokat hallottam, de nem sokat törődtem velük. A legtöbbször nem is jelentenek valami sokat. Nincs élet mögöttük, és ezért bennük sincs. De azok a prédikációk, amelyekkel az ember naponta együtt él, azok igazak.

- Miféle prédikáció volt, amelyikkel te együtt éltél?

- Ez az én halott feleségem volt.

- Rejtélyekben beszélsz, János. Hiszen az ember nem tud együtt élni egy halottal!

- Dehogyan tud, tiszteletes úr, könnyen lehet. Istennél lehetséges ez.

- Beszéld el közelebből, kérlek!

- Igen, röviden elmondom. Mária, a feleségem és én, bizonyos tekintetben egyformák voltunk. Már ami a vérmezséket illeti. Mind a ketten mérgezások voltunk, és gyakran szembe kerülünk egymással. Azután ő megtért, legalábbis ezt állította. Én azonban nem sokat éreztem belőle, csak egy kicsit az első időkből. De nemsokára minden a régiiben maradt. Feleségem el-

járt az összejövetelekre, ott-hon Bibliát olvasott és imádkozott. Így ment ez tovább. Ezen kívül prédikált nekem az én istentelenségemről, és azt mondta, hogy térjek meg. Néha még sírt is, hogy megtérésre bírjon. De a gondolkodásmódja és az indu-

latái nem változtak meg. Sokszor súlyos összecsapásaink voltak. Teljes erőből ingereltem és húztam őt, mert ez az álszent valami nem volt az ínyemre. Ezt meg az ő keresztyénisége nem tudta elviselni. Csak pár szó kellett és a háborúság máris megvolt közöttünk. Utána elsírhatott egy csomó könnyet, de ezek a könnyek semmiféle benyomást nem tettek rám.

- János, hát nem akarsz megtérni? – mondta egy napon, amikor az összejövetelről hazajött.

- Mire térjek meg? – kérdeztem felháborodva.

- Hát az új életre.

- Hát tán neked van új

életed? – kérdeztem.

- Igen, azt hiszem,

hogy mégis, minden

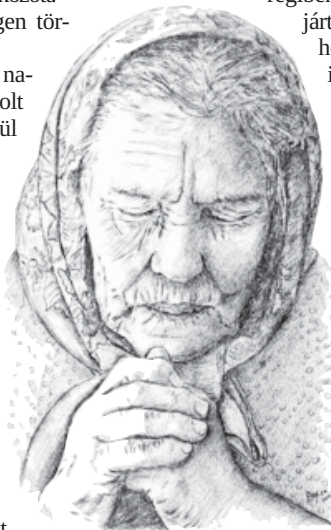
erőtlenységem elle-

nére is. Ne

rám nézz,

János, nézz

Istenre!

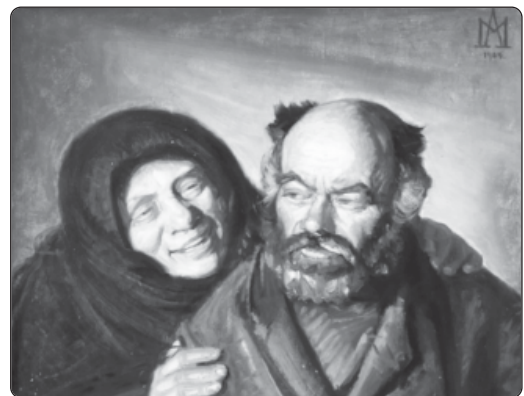

- Ej, Istent nem láthatom – feleltem –, téged pedig látlak, és a te keresztyéniséged nem kell!

Egyszer aztán karácsony körül egy este megint összejövetelről jött haza. De ezen az estén majdnem megijedtem tőle. Az arca fehér volt, mint a fal. Egy szót sem szólt. Így telt el csendben néhány nap. Attól féltem, hogy elveszti az esztét. Amikor egy napon bent ültem, hogy kijavítsam a hálóimat, bejött, leült mellém. Szeme csodálatos fényben ragyogott úgy, hogy nem bírtam ránézni. Megfogta a kezem, és így szólt:

- János, én Istentől bocsánatot kértem, mert az Ő nevére szégyent hoztam. Szentnek neveztem magamat, és olyan kevés szent volt az én lényemben.

Nagyon kellemetlenül éreztem magam.

- Tőled is bocsánatot akarok kérni.

Soha nem voltam még nagyobb kínban. Sokkal könnyebb lett volna, ha összeszid és káromkodik. Ettől a naptól kezdve az én feleségem meghalt. Meghalt a bűnnek. Ugye megért, tiszteletes úr?

- Hát persze, de mond csak, János, sohasem lett már többé mérges?

- Én mindent elkövettem, hogy felingereljem. Hogy nem lett-e újra mérges? Az elején észrevettem, hogy benne van a mérge – a testében. De olyan erő áradt rá, a Szentléleknek olyan mértéke, amilyent soha sem éreztem azelőtt nála. Olyan volt, mintha el lett volna rejtve, mennyei hatalom által eltakarva, mintha páncél vette volna körül, amin az én gonoszságom nem tudott áthatolni. Nagyon nehéz volt az én gonosz, szentségtelen természetemnek, hogy naponta olyan arcot kellett látnom, amelyet mintegy szent fátyol, isteni békesség és isteni öröm vett körül. Mindig rosszabb lettem, de úgy látszott, hogy ez egyáltalán nem kísérti őt. A végén odáig ment a dolog, hogy gyűlölni véltem őt. Gyűlöltem Istent, aki benne lakott, mert megítélt engem.

Ez már keresztyéniség volt. Ezt már megértettem. Nem kellett neki többé prédikálni, mert ő maga volt a prédikáció. Több évig éltem ezzel a prédikációval, és ez a prédikáció napról napra szebb lett. A végén olyan erősen hatott rám, hogy meg kellett ténnem. Hát így történt.

„Azért ha valaki Krisztusban van, új teremts az, a régiek elmúltak, ímé, újjá lett minden.” (2Kor 5,17)

KINCSEKET GYŰJTÖTTÜNK... Napközis tábor 2019

„Gyűjtsünk kincseket!” címmel tartottuk gyülekezetünk idei napközis táborát 2019. augusztus 21-23 között. A tábor címét nem pusztán figyelemfelkeltő meghirdetésnek szántuk. A tábor napjain egy-egy pénzhez kötődő bibliai történetről volt szó. Az adott történethez kapcsolódó római kori pénzt lehetett gyűjteni minden nap, amit a harmadik nap végén be lehetett váltani ajándéktárgyakra. Érdekes volt tehát figyelni az alkalmakon, aktívan részt venni a foglalkozásokon és segíteni a többieknek, mert jutalmat lehetett kapni nemcsak aranymondásért, de egy-egy figyelmes, kedves gesztusért is.

Az első nap aranypénzt lehetett gyűjteni. (Bár be kell valljuk, a tábor költségvetése nem engedte meg, hogy igazi aranyból készítsünk pénzt a gyerekekkel, sőt az ezüst és a bronzpénz is csak utánzat volt.)

Augusztus aureusa (aranypénze) mellett beszélgettünk legnagyobb, legfontosabb érteinkről is, amikor az ígét hallgattuk, amit Péter apostol mondott Jeruzsálemben, az Ékes-kapuban ülő sántának: „Ezüstöm és aranyam nincsen, de amim van, azt adom neked: a názáreti Jézus Krisztus nevében kelj fel, és járj!” (ApCsel 3,6) Mi az, ami nagyobb kincs lehet még az aragnál is? Reméljük, mindenki talált választ erre a kérdésre. Az ebéd előtt egy bőrrerszényt is készítettünk, hogy legyen mibe gyűjteni a pénzürmeket.

Délután megnéztük, milyen helyen fűrődtek a római korban, és mi is hűsítettük magunkat a gyerekekkel a Római Strandfürdőben.

A második nap ezüstöt lehetett gyűjteni, mivel az ezüstdénár szerepelt a történetünkben. Az adós szolga példázata kapcsán a megbocsátás, az elengedés fontosságáról beszélgettünk. Milyen szomorú, amikor valaki az apró dolgokat sem tudja elengedni, megbocsátani, pedig tudhatja, Isten mennyi bűnét bocsátotta meg. A délelőttünk szűkebbre volt szabva, mert ebéd után messzebbre mentünk: a Magyar Nemzeti Múzeum kapcsolódó római kori múzeum-pedagógiai foglalkozásán vettünk részt, ahonnan magunk verte pénzürmével térhettünk haza.

A harmadik nap az özvegyasszonyról hallottunk, aki csak két fillért dobott a jeruzsálemi templom perseyébe, de Jézus példaként állította elének, mert ez volt minden vagyona. Mindenét odaadta, mert tudta, mindent Istennek köszönhet. A történet kapcsán bronzürmeket készítettünk, de volt arcfestés, fülbevaló készítés is és sok más játékra is volt idő a nap folyamán.

Pénteken este hat órára vártuk a szülőket, gyülekezeti tagokat rövid beszámolóval, szeretetvendégséggel. A gyerekek pedig már nagyon várták, hogy a hét végén beválthassák a várt ajándéktárgyakra a héten gyűjtött pénzeket.

A táborban ötvenhárom gyermek vett részt 3 és 13 év között, öt ifis és tizenöt felnőtt szolgáló segítette a tábor lebonyolítását. Köszönjük mindenkinek, aki segítő jelenlétével, adományával, imádságával és bármi egyéb módon hozzájárult táborunkhoz. Minden áldásért Istené legyen a dicsőség!

Stift János b. lelkipásztor

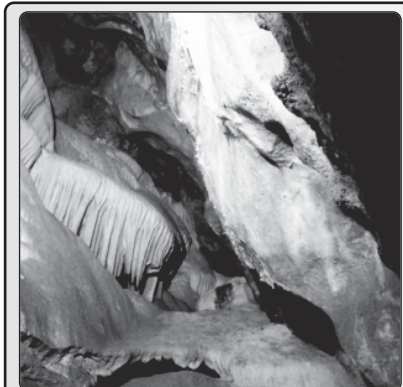
EGYHÁZMEGYEI IFITALÁLKOZÓ - 2019. október 12.

2019. október 12-én egyházmegyei ifjúsági találkozón voltunk gyülekezetünkben tizenhat fiatalal Erd-Parkvárosban. (És a csoportképünkön még két budakalászi konfirmandus szerepel.)

A nap témája: „Mi közöm hozzá? – Mersz lépni?“, azaz hogy tudok-e közeledni a felebarátaim felé, túllépve előítéleteken, korlátokon. A nyitó előadást Balogh Róbert váchartyáni lelképásztor tartotta, aki cigány származásúként saját életén megtapasztalva tudta mindezt humorosan elmondani az irdalmas samaritánus történetén keresztül.

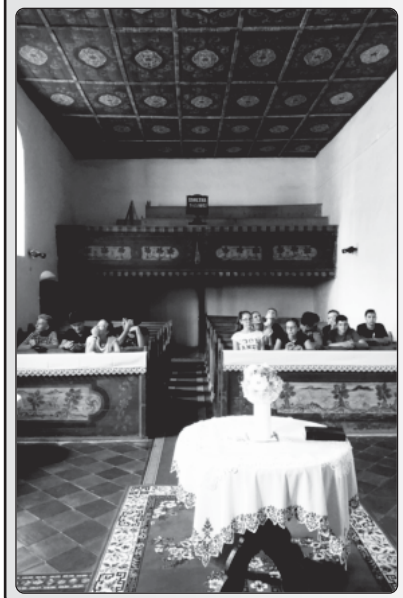
A kiscsoportos beszélgetés és az ebéd után magunk is megtapasztaltuk azt, hogy milyen határokon átlépve segíteni másokon, mert minden kiscsoport elment egy öregotthonba vagy egy idős ember kertjét segített rendbe tenni. A záróhítaton Isten hozzánk Krisztusban lehajló szeretetéről hallott a körülbelül százhusz fiatal.

Áldásokban gazdag, szép napunk volt, köszönjük az ehhez nyújtott segítséget.
S.J.

**Ifjúsági tábor Jósmafőn
2019. augusztus 26-29.**

Gyülekezetünk ifjúsági csoportjával a nyári szünet utolsó hetében voltunk táborozni négy napra Jósmafőn. A tábor célja az új tanév előtti utolsó napokban lelki és közösségi élményekkel az Istennel és egymással való kapcsolatunk megerősítése volt. Tizenhárom fiatal jött el a táborban, nagyrészt 13-16 évesek. A beszélgetések, közösségi játékok is az egymással, szülőikkel, Istennel való kapcsolatunkról szóltak. A négy nap alatt részt vettünk két barlangi túrán és megnéztük a falu nevezetességeit is (pl. a református templomot és a tájházat).

S.J.

**Tanévnyitó istentisztelet
2019. szeptember 22.**

Lekció: Lukács 15:11-32

Textus: Lukács 15:31-32

„Az pedig monda néki: Fiam, te mindenkor én velem vagy, és mindenem a tiéd! Vígadnod és örülnöd kellene hát, hogy ez a te testvéred meghalt, és feltámadott; és elveszett, és megtalálottat.”

Kedves testvéreim! A Lukács evangélioma 15. részében van leírva a tékozló fiú története, egy nagyon ismert igeszakasz, bizonyára számtalan igehirdetést hallottunk vele kapcsolatban. Gyermekkorunk bibliáóráinak emlékében is ott él a tékozló fiú története, aki kikéri az atyjától a vagyonból rá eső részt, elmegy messze vidékre, dobzódva él, elkölti mindenét, és amikor a szükség ideje ráköszönt, beszegődik a vidék egyik gazdájához disznókat legeltetni, őrizni. Éheznek, és kívánja a gyom-

neked, Isten, hogy én jobb vagyok, külön vagyok. Én dézsmát adok, megadom a tizedet, nem vagyok olyan, mint az a vámszedő ott a sarokban. A vámszedő pedig csak a mellét verte, és így kiáltott Istenhez: „Isten, légy irgalmas nékem bűnösnek!”

Tehát sokszor elképzeltük a mi felebarátainkat, amint elmentek és eljutottak a disznóvályú mellé, és magunkat tartottuk a jó fiúnak, aki nem ment el, és otthon maradt. Testvéreim, én most nem erről a kisebbik fiúról, erről a disznóvályú mellé jutott fiúról szeretnék szolgálni, hanem az idősebb fiúról, akiről azt kell hogy mondjam: annak ellenére, hogy nem ment el az atyai házból, nagyobb tékozló fiú volt, mint az öccse. Hogy merem én ezt mondani? – kérdezhetné valaki. Az ige alapján. De hát hogyan, amikor annyi jót hallunk erről a fiúról: aki nem kérte ki az atyjától a vagyonból rá eső részt, nem ment el otthonról, nem tékozlta el és szórta szét az atyai kincseket, nem jutott a disznóvályú mellé, engedelmes volt, szófogadó, mindig eleget tett az atya kérő szavának, elvégezte a rábízott munkát, ott élt az atyai házban. Mégis messzebb volt az atyai házban az ő atyjától, mint a tékozló fiú a disznóvályú mellett.

Miért merem ezt mondani? Azért, testvéreim, mert a Szentírás erről beszél. Mert a Szentírás egy olyan csodálatos könyv, hogy akkor is beszél, és ott is beszél, ahol nem szól valamiről egy szót sem. Ennek a fiúnak nem hallani a szavát, csak a történet végén. Ez a fiú nem szólt meg, testvéreim, sem akkor, amikor az öccse kikérte a vagyonból rá eső részt, sem akkor, amikor összeszedte mindenét, sem akkor, amikor messze vidékre költözött. Pedig ahogy egy családban lenni szokott, ahol két fiúgyermek, két testvér egy szobában alszik, beszélgethettek volna; számtalan hosszú éjszaka volt, amikor elmondhatta volna a véleményét. Ő volt az elsőszülött, ő volt a nagyobbik, ez feljogosította őt

arra, hogy tanácsot adjon az öccsének, hogy próbálja visszatartani ettől az úttól, hogy figyelmeztesse: Rossz a döntésed, a halálba vivő úton indulsz el, ha elmész itthonról!

De ez a nagyobbik fiú nem szólt egy szót sem, nem fogta meg az öccse kezét, nem akarta visszatartani ettől a döntésétől, a Kain lelkülete volt benne. Az a lelkület, amivel mikor Kain megölte Ábelt, és Isten számon kérte, hogy hol van Ábel, a te atyádfia, akkor azt mondta, hogy „avagy őrizője vagyok az én atyámfiának?” Hát ez a nagyobbik fiú, ez az idősebb fiú, ez a nagyobb tékozló fiú ilyen volt: nem volt őrizője az ő atyáfiának.

Olyan szép gyülekezet van itt együtt, úgy örül az igehirdető, amikor ide állhat a szószékre, és szolgálhat közöttetek, de hadd tegyem föl azt a kényelmetlen kérdést, testvéreim: szoktátok ti egymást figyelmeztetni? Törődtek ti egymással? Hiszen minden ember életében vannak rossz döntések, balga döntések, amiket utólag éveken keresztül szégyell vagy bán... És amikor elindul a te atyádfia egy ilyen úton, keresel-e alkalmat, hogy leülj mellé, és egy csendes beszélgetésben megkérdezd őt, intsed, figyelmeztessd őt, hogy vigyázz, rossz a döntésed, gondold át, imádkozz, ne indulj el ezen az úton! Vagy pedig mi olyan udvarias úriasszonyok, úriemberek vagyunk, hogy ugyan hogyan szólhatnék bele a másik embernek az életébe? Milyen jogon? Hát a krisztusi jogon! Azon a jogon, hogy Isten téged is őrizőjévé tett a te atyádfia életének.

Ennek az idősebb fiúnak nemcsak joga lett volna beleszólni az öccse életébe, hanem kötelessége is. De szótlánul végignézte, ahogy az öccse kikérte a vagyont, ahogy napokon keresztül számolgatta, és szótlánul végignézte, ahogy elment az atyai háztól. De ennek a nagyobbik tékozló fiúnak – azt olvasuk – nem volt szava az atyjához sem. El tudom képzelni – mert édesapa vagyok –, hogy Jézus történetében itt mit élhetett át az atya! Amikor azt látta, hogy elszakad tőle a kisebbik fia, hogy először csak kikéri a vagyont, aztán messze vidékre költözik – majdnem beleszakadt a szíve! Hogy össze volt törve ez az apa! Milyen szomorúság lett úrrá a lelkén! Az idősebb fiú ott maradt, de nem volt az atya felé egy vigasztaló szava, nem csókolgatta meg a kisebbik helyett, és nem mondta azt,

rát megtölteni a disznók moslékjával, de még abból sem kap eleget. És akkor magába száll, azt mondja: „Az én atyám mennyi bérese bővölködik kenyérben, én pedig éhen halok meg... Felkelek, elmegyek az én atyámhoz, és azt mondom: Vétkeztem ellened és az ég ellen, nem vagyok méltó, hogy fiadnak neveztessem, tégy engem olyanná, mint a te béreseid közül egy.” És az atya, akinek a szeme szüntelenül ott van az ablakon, és nézi a távolban levő utat, mikor a fia még távol van, meglátja őt, megesis rajta a szíve, elébe fut, és lecsókolja róla a bűnvallás szavait. Ráadhatja a legszebb ruhát, sarut ad a lábaira, gyűrűt a kezére, és levágatja a hízott tulkot, hogy örömmünnepet ünnepeljenek fia visszatértén.

Bizonyára sokszor felvetődött bennünk is az a kísértő gondolat, hogy milyen jó, hogy mi nem vagyunk olyanok, mint ez a tékozló fiú, nem mentünk el a mi atyánk mellől, ott vagyunk az atyai házban, nem jártuk végig a tékozló fiú útját, nem jutottunk a disznóvályú mellé... Ugye, mi vagyunk azok az engedelmes gyermekek, akik ott vagyunk az atya közelében. Milyen borzasztó is lehet annak, aki elment, és milyen jó nekünk, akik otthon maradtunk, és nem vagyunk tékozló fiak! Egy kicsit az a kísértés van ebben a megállapításban és az a bűn, amit Jézus mondott a példázatában, amiben két ember ment fel imádkozni a templomba. Az egyik megállt a középén, és azt mondta, hogy hát adok

hogy édesapám, majd csak visszajön az én öcsém, majd csak jóra fordul minden! Itt vagyok én addig helyette is, és kétszeresen szeretlek téged!

Isten azt panasolja az igében (már az öszövétség idején), hogy hideg az ő népének szíve, és nem szereti Őt. A gyermekei nem szeretik Őt. Pedig Izráel népe csak hozta, hozta a véresáldozatokat, az égőáldozatokat, az oltárról szállt fel a füst! Anyagiakban áldoztak az Isten előtt – és Isten mégis azt panasolja, hogy az én nép nem szereti Őt. Mert szeretetet kívánok én – mondja –, és nem áldozatot. Mire való nékem a ti véresáldozataitoknak sokasága? Bűnt és ünneplést el nem szenvedhettek! Szeretetet kíván az Isten, és nem áldozatot!

Miért volt ez a nagyobbik fiú „tékozló”? Testvéreim, azért, mert testileg volt csak közel az atyához. Testileg – egy házban laktak, együtt étkeztek, egy asztalnál ültek. Az atya szeretetéből élt évtizedek óta és napról-napra, az ő atyjának megújuló szeretetéből. Az atya megújuló gondviselése, vigyázása alatt élt ez

a fiú – és mégis tékozló volt. Mert kétféle tékozló van: az egyik, aki fölkel, háttal fordít az atyának, és messze vidékre költözik, a másik tékozló pedig, aki otthon marad, de belül háttal fordít az ő atyjának, nincs a szívében szeretet az atya iránt. Otthon tartja őt az illet, talán a gyöngébb természet, de mégis távol van az atyjától.

Hány ilyen emberrel lehet találkozni!? Aki ott van az istentiszteleten, bibliaórán, adakozik, szót fogad az Istennek, teljesíti még a parancsait is, kinnal, keserves erőfeszítéssel, csak éppen a szíve nincs ott az Istennél! Az ilyen ember, testvéreim, naponta pazarolja az Isten szeretetét. Az Isten szívét tékozolja el, mint az az ember, aki nyitva hagyja a melegvíz-csapot, és hagyja, hogy hiába folyjon a melegvíz... Az ilyen ember hagyja áradni Isten szeretetét, de nem engedi be az életébe, nem forrósodik át a szíve az Atya szeretetétől. Mert lehet élni Isten közelségében is hideg szívvel, úgy, hogy nem szeretem az én mennyei Atyámat.

És amikor visszajön az öccse, testvéreim, amikor az atya szíve túlsordul az örömtől, hogy „az én fiam, aki meghalt, feltámadott, aki elveszett, megtaláltatott”, akkor ez a nagyobbik fiú hideg marad. Amikor pedig meghallja, hogy atya lakomát készített, akkor nem akar bemenni a házba, hanem duzzogva kívül marad. Mert nem annak örül, hogy újra itt van

a testvérem, hanem azon duzzog, hogy atya megbocsájtott neki.

Jézus egyszer egy nagyon kemény ítéletet mond a farizeusok ellen. Azt mondja, hogy ti megkerültetek a tengert meg a földet, hogy egy pogányt zsidóvá tegyetek (volt, hogy ti megkerültetek a tengert meg a földet, hogy egy pogányt keresztyénné tegyetek?), de amikor ezt a pogányt zsidóvá tesztitek, „a gyehenna fiává tesztitek őt, kétszerte inkább magatoknál”; „mert a mennyeknek országát bezárjátok az emberek előtt; mivelhogy ti nem mentek be, akik be akarnának menni, azokat sem bocsátjátok be.” Hadd kérjelek, nézz önmagadba! Vizsgálj meg a szívedet, hogy vajon a te életeden keresztül megnyílik-e mások számára is az út az Atya felé, vagy pedig rá néznek az életedre, és azt mondják: hogyha ilyenek a keresztyének, akkor köszönöm, én nem kérek belőle. Ez az a típus, amelyikre a Jelenések könyvében azt mondja az ige, hogy sem hideg nem vagy, sem hév, hanem langymeleg vagy; és mivel langymeleg vagy, kiköplek téged az én számból. Jézus azt mondja,

hogy örvendezés van a mennyben – az Isten angyalai között is – egy bűnös ember megtérésén.

A mennyei világ örült, amikor ez a fiú hazatért, de az otthon levő fiú nem akar részt venni ebben az örömben. Nem akar részes lenni az atya örömeiben és az öccse hazatalálásában. Miért? Azért, mert a maga nagyszerűségével volt eltelve. Nagyon meg volt magával elégedve. Azt hitte, hogy ő a tökély! Mert szemrehányást tenni az atyának, és felhánytorgatja, hogy atyám, hány éve szolgállok néked, minden parancsodat teljesítettem, azokat nem

hágtam át, és te nem adtál nekem egy kecskefiat sem, hogy szórakozhassak az én barátaimmal. Nem azt jegyezte meg magában, hogy mit kapott az atyjától, nem azt, hogy fogantatásától kezdve mit tett érte az atya, hogy őérette lett ráncos az arca, őérette jöttek ki kezén az erek, hogy atya az egész életét a fiáért adta oda, nem ezt látja, hanem azt, hogy mit tett ő az atyának! Számon tartja minden munkáját. Számon tartja minden szófogadását, számon tartja mindazt, amit ő tett az atyának. Pedig ez a kettő össze sem hasonlítható! Nem azt mondja csak, hogy atyám, te nem adtál nekem egy kecskefiat, hanem azt, hogy te – te! – soha nem adtál nékem egy kecskefiat, hogy az én barátaimmal vigadjak! A szolgáló lelkiület, amelyik számon tartja, hogy ő mit tett, és kevesli azt, amit kapott. Sehol nem olvassuk az igében, hogy kért. Én meg vagyok győződve, hogy ha kérte volna az atyját, kapott volna – nem egy kecskefiat, hanem egy borjút! Hogy vigadjon. De még itt is látszik az ő gonoszága. Nem azt mondja, hogy nem kaptam egy kecskefiat, hogy atyám, levágván, veled együtt örvendezek, hanem azt mondja, hogy nem kaptam egy kecskefiat, hogy le-

vágván, a barátaimmal örvendezek. Te nem vagy fontos! Te nem számítasz! Én nem akarok veled örvendezni! Én a hozzám hasonlókkal akarok örvendezni és vigadni! Te nem vagy fontos, atyám, te nem kellesz nékem!

Értitek ezt a lelkiületet, testvérek? Nagyon befele kell fordulnom nekem is, és megvizsgálni, megítélni magamat, hogy vajon nincs-e bennem ebből a lelkiületből? És vizsgálj meg te is magadat, hogy nem azt tartod-e számon, hogy mit adsz az Úrnak, mit teszel feléje, miben engedelmeskedsz neki? Ezt tartod számon, és nem azt, hogy napról-napra az Ő irgalmából élsz, és napról-napra árad rád az Ő kibeszélhetetlen szeretete?

Ott él az atya mellett, de nem mondja ki azt, hogy atyám! És ez a különbség a két fiú között! A fiatalabb ott a disznóvályú mellett, aki a legmélyebbre került, ott is tudta, hogy az „én atyám”. Tudta, hogy hova kell indulnia. Tudta, hogy „felkelek, és elmegyek az én atyámhoz”. És elindult. A nagyobbik viszont, aki ott él testileg közel hozzá, az nem tudja, hogy kicsoda az ő atya, és nem tartja, nem nevezzi az atyát atyának.

És van még egy hihetetlen nagy gonoszág ebben a fiúban az öccse iránt. Azt mondja, hogy te nem adtál nekem egy kecskefiat, és amikor megjött ez a te fiad – nem azt mondja, hogy megjött az öcsém, megjött a testvérem, hanem megjött a te fiad. Ilyen fiad van! Megjött a te fiad, aki paráznákkal emésztette fel a vagyonát, és akkor te levágtad a hízott tulkot. Hát honnan veszi, hogy az öccse paráznákkal emésztette fel az atya vagyonát? Amikor elszírta a bűneit az atya vallán, akkor se mondta! És semmiféle alapja nem volt, hogy ezt ki merje mondani! Tudjátok, mi volt benne? A saját titkos vágyait, az ő titkos szenvedélyét, bűneit vetítette rá az öccsére. Az van mögötte, hogy ha én elmentem volna, én paráznákkal emésztettem volna fel a vagyonot. De csak otthon irigykedett, csak otthon sóvárgott a bűnre, és mikor megjön az öccse, a benne levő gonoszt és bűnt vetíti ki az öccsére. Kizárja magát az atya örvendő közösségéből.

Szeretnék még arról szólni előttetek, testvéreim, hogy milyen is ez az atya. Nem-

csak azt hordozta el, hogy a kisebbik fia háttal fordított neki, és elment, hanem azt is elhordozta – és azt hiszem, ez nem volt kevesebb teher és fájdalom számára –, hogy a nagyobbik ott élt mellette hideg szívvel, és nem szerette őt.

Nemcsak abban volt türelmes, hogy várta haza a kisebbik fiút, hanem abban is türelmes volt, hogy várta azt, hogy a nagyobb fiú mikor érzi meg az ő szeretetét, és mikor ébred szívében szeretet az atya iránt. Elhordozta. Nem mondta azt, hogy gyalázatos fiú vagy, nem dorongolta le – pedig jogosan tehetne volna –, hogy mi a te szolgálatod ahhoz képest, amit kaptál? Eltűri még a fiú szemrehányásait is, testvéreim!

Nem borul oda ez a nagyobbik, hogy atyám, bocsáss meg, hogy nem szerettelek! Bocsásd meg, hogy itt éltem a közeledben, de az én szívem messze járt, messzebb, mint az én tékozló öcsém! Atyám, bocsásd meg, hogy a te szereteted hidegen hagyta és nem indította meg az én életemet! Bocsásd meg, hogy csak elvárásaim vannak veled szemben!

Az atya elhordozza, testvéreim. Az atya szívében olyan nagy a szeretet, hogy nézi a távoli utat heteken, hónapokon keresztül, hátha egyszer feltűnik a kisebbik fia. Az atya szeretete olyan, hogy elhordozza és eltűri a nagyobbik otthon levő tékozló fiú szeretetlenségét és keménységét. Isten az Ő hozzánk való szeretetét abban mutatta meg, hogy amikor még bűnösök voltunk, a Krisztus miértünk meghalt. Nem akkor kezdte szeretni Isten a kisebbik tékozlót, amikor az hazajött, és a vállára borult, hanem szerette azt a fiút ott a disznóvályú mellett is. És nem akkor kezdte szeretni a nagyobbik fiút, amikor az vállára borult bűnvallással, hogy bocsásd meg, hogy hideg szívvel éltem melletted, hanem szereti akkor is, amikor annak még kemény a szíve. Mert Isten a szeretet forrása. Isten szeretet, testvéreim. Megvallom, nem találok szavakat, hogy ezt elmondjam, hogy kicsoda a mi Istenünk. Hogy milyen szeretet van a mi Urunkban és Istenünkben irántunk, testvéreim. Hogy az egyiknek elébe fut, a másiknak, aki nem akar bejönni, utánamegy, és kérleli, hogy „fiam, hát te mindenkor velem vagy, mindenem a tiéd, örülnöd kellene, hogy ez a te öcséd meghalt és feltámadott, és elveszett és megtaláltatott.” Testvéreim, nem lehet elmondani, hogy milyen az Isten szeretete. Úgy mondja az ige, hogy az Isten kibeszélhetetlen, végéremehetetlen szeretet. És valóban ezt látjuk a kisebbik és a nagyobbik fiú életében is.

Hogy megvilágítsam, hadd mondjak el az én gyermekkoromból vagy kamaszkoromból egy történetet. Vidéken voltunk a szüleimmel, és a ház mellett, ahol laktunk, egy nagy erdőség volt. Akkor ért valami – kamasz fejfel és szívvel lemérlegelve – egy iszonyatos csalódás, és úrrá lett bennem egy hangulat, mint kamaszfiúban: én nem akarok élni... Hazamentem, és mondtam néhány szót édesapámnak. Nem vele volt probléma, vagy konfliktus, hanem kívülállással kapcsolatban ért egy nagy

csalódás. Rohanva elindultam abba a nagy erdőbe, az édesapám pedig jött utánam, és kiáltott, hogy édes fiam, állj meg! Édes fiam, gyere vissza! Eltelt azóta már vagy hatvan esztendő, és ezt soha nem tudom elfelejteni, hogy az én édesapám utánam jött, és olyan nagy szeretettel hívott és szólított, aminek nem lehetett ellenállni. Áldja meg őt az Úr halott poraiban! Ha azt kérded, testvérem,

hogy milyen az Atya, akkor azt kell mondjam, hogy ilyen kibeszélhetetlen szeretete van. A Szentírásban, az Ószövetségben a kegyelem, az irgalom szónak ugyanaz a szógyöke, mint az anyaméh szónak, és így érthető az az ige, amit Isten mond, hogy „elfelejtezhetik-e az anya az ő gyermekéről, hogy ne könyörüljön az ő méhének fián? Ha elfelejteznek is, én téroról nem felejtkezem el.” Az Isten szeretete nagyobb, mint az anya szeretete az ő méhének gyümölcse iránt, testvérem!

Különös, de ahogy hallottátok az igében, ez a történet nincs befejezve. Ez egy befejezetlen történet. Ez a történet odáig szól, hogy az atya kimegy a nagyobbik után, szívére beszél, de nincs leírva, hogy mi volt a nagyobbik fiú válasza. Elmondja a történet, hogy mit beszélt az atya, de hiányzik a fiú válasza. Olyan ez, mint egy befejezetlen szimfónia. Miért? Azért, mert ezt a történetet nekem és neked kell befejezned. Kétféle befejezés lehetséges. Az egyik az, hogy duzzogok az én Atyámmal szemben, és nem megyek be, vagy a másik lehetőség az, hogy egyszer csak odaborulok elé, vagy átolelem Őt, és azt mondom: Bocsásd meg a keményszívűségemet! Bocsásd meg, hogy a közeledben is távol voltam tőled! Nem testileg, hanem mert az én szívem volt távol tőled, Atyám! Bocsásd meg, hogy eltékoztam a te szeretetedet! Hogy csak azt tartottam számon, hogy mit tettem én, de nem gondoltam arra, hogy mit tettél Te.

Mindnyáján befejezzük most ezt a történetet. Vagy így, vagy úgy. Könyörüljön rajtunk az örökkévaló Isten az Ő Fia, Jézus Krisztus által, hogy ezt a történetet jól fejezzük be. Úgy fejezzük be, hogy odaborulunk az Atyánkra, és bemegyünk vele a testvérünkkel való együtt örvendezés helyére. Ámen.

Dr. Hős Géza lelkipásztor

(Dr. Hős Géza igeszolgálat 1999. július 18-án a budakalászi imaházban)

TÚRÓCZY ZOLTÁN TANÁCS

Ma még tiéd körülöttem minden.
Adhatsz belőle. Adj hát, kinek nincs,
Mert jön egy nap, talán nemsokára,
S kihull kezedből minden földi kincs.

És nem lesz többé tiéd semmi sem.
Tollad, virágos párnád másra vár...
Mit maga köré épített egy élet,
Nem több mint összeomló kártyavár.

Ma szólhatsz még jóságos, meleg szóval
Testvéredhez, ki szenved, szomorú.
Vigaszt hoz szavad zengő muzsikája,
S tán rózsát hajt egy töviskoszorú.

Hajolj hát hozzá, amíg beszélhetsz,
Hamatként hulljon szerető szavad:
Mert jön egy nap, hogy elnémul ajkad,
És soha többé nem fakad.

Ma kezéd még erős, a lábad fürge,
Szolgálhatsz szegényt, árvát, beteget.
Ma letörölhetsz verejtéket, könnyet.
Oh, most segíts, ha teheted.

Mert jön egy nap, hogy kezéd mozdulatlan,
Mindegy hogy ősz lesz, tél, vagy kora nyár,
Mert nincs több idő, s amit meg nem tettél,
Azt nem teszed meg soha többé már.

De ma még tiéd körülöttem minden.
És adhatsz, adj hát annak, kinek nincs.
Hisz jön egy nap, talán nemsokára,
S kihull kezedből minden földi kincs.

Csak az lesz tiéd, amit odaadtál,
Csak az, mi minden kincsnel többet ér.
A tett, a szó, mit szeretetből adtál,
Véled marad, s örökre elkísér.

50 évvel ezelőtt, 1969. szeptember 28-án avatták fel a budakalászi imaházat. A jelenlegi templom helyén állt az a kis épület, amelynek rövid történetéről és a hálaadó ünnepi istentiszteletről szóló beszámolót a Reformátusok Lapja 1969. október 19-i száma közölte:

IMAHÁZSZENTELEÉS BUDAKALÁSZON

Budakalász község nagy múltját sok-sok régi lelet bizonyítja. (Például a négyezer éves agyagszekér, e páratlan lelet egész Európában.) A magyar honfoglalás korában valószínűleg ez is Kurszán fejedelem birtoka; ő és utódai Pomázon éltek. A török időben teljesen elpusztult a község, 1690 után Belgrád környékéről érkezett szerbek építik újjá. 1715-ben a Wattay család birtokában van, 22 család lakja, ebből 3 család magyar. 1815-ben már 275 lakosa van (5 református). 1920-ban háromezer lakosából 2570 német, 260 szerb, 30 szlovák, 140 magyar. Református akkor még csak egy-két család.

Budakalász a pomázi anyaegyház szórványa. A felszabadulás után a német ajkú lakosság jó részét kitelepítik, helyükbe magyarok települnek be. Velük megnő a reformátusok száma is. Istentiszteletet először az iskolában tartanak, majd bérelnek egy magánházban szobát és szép üveges verandát. Egy erdélyi házaspár mázsás harangot ajándékozik a gyülekezethez, mások kegszereket, terítőket. Egy

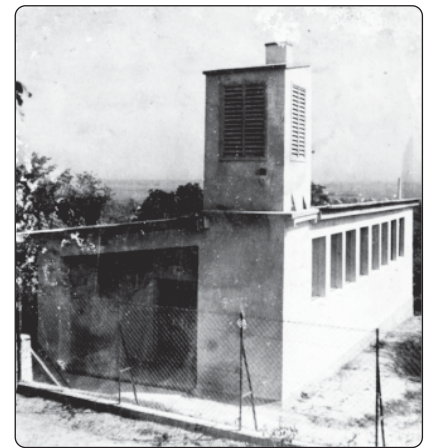
A Gyapjúmosó és Szövőgyár terjeszkedni kénytelen, megveszi a házat, ahol a fiókegyház bérlő. Nagy megértéssel, saját területén, az egyik felvonulási épületben imaházat rendez be számára, szép ajtókkal, ablakkal, műanyag melegpadlóval. A haranglábat is átviteti, és a harangot felszereli számukra. 1962-től ott tarthatják zavartalanul istentiszteleteiket, bibliaóráikat, sőt megosztják ezt az evangélikus testvérekkel is.

Idővel az árvizek és egyéb okok miatt az épület megrepedezik, életveszélyessé válik. A gyár: „vagy megjavítja”, vagy ha az egyház kész saját telkén építeni: „hajlandó segítséget nyújtani”. És a kis fiókegyház vállalja az építést. Telkének egy részét eladja, a gyártól kap 7500 Ft-ot, és az addig használt épület anyagát. Megkapják az engedélyt új imaház építéséhez. Kardos Ferenc mérnök terveket készít, a gyülekezet tagjai ássák az alapokat. Hollandiából komoly segítség érkezik. A hívek adakoznak, de az egyházmegye sok gyülekezete is. A lelki templom tagjai sokat imádkoznak érte, és minden nehézség elhárul.

Az új imaházat szeptember 28-án, vasárnap szentelte fel I. Madarász Lajos északpesti esperes. Majd Demeter József gyülekezeti lelkipásztor számolt be a 160 lelkes kis egyházzal a múltjáról, az építkezéssel kapcsolatos hősi erőfeszítéséről. A hívek adakozásából készpénzben 30 170 Ft volt a bevétel. A hívek közmunkája kb. 35 000 Ft értékű. Holland és

magyar gyülekezetek segítségével: 76 950 Ft, egyes bevételek (telek, anyag): 65 600 Ft. A kiadás körülbelül ugyanannyi. Hiányzik a melegpadló elkészítése, amely a jövő feladata lesz.

Megjelent az ünnepi alkalmon Deme László ny. esperes, dr. Nagy József világi tanácsbíró, a környékbeli lelkipásztorok, akik melegen köszöntötték az eklézsia megjelent népét. A vendégek sorában ott volt Csobánczy István helybeli vb-titkár, Makk Ferenc római katolikus plébános, Nedelykov Szvetozár görögkeleti lelkész, Varga Andor gyülekezeti főgondnok, Papp János gondnok. Tóth Béla

és Csillag Rezsóné vezetésével az ünnepi istentisztelet után a presbitérium és a gyülekezet asszonyai vendégül látták a helybeli és vidéki atyafiakat.

A budakalászi egyháznak nincs nagy múltja. Istentől kérjük: legyen szép jövője!

D.–M.

(A Reformátusok Lapja 1969. október 19-én megjelent beszámolója a budakalászi imaház felavatásáról)

hadifogságból hazajött fiatalember első fizetését teszi le a templomalap megindítására. Követ vásárolnak, később bontási faanyagot, hogy imaház céljára kapott saját telkükön építhessenek. Fiókegyházzá fejlődnek, de anyagilag nagyon gyengék még az építkezésre, el kell adni a megvett anyagokat is, mert nincs hol tárolni.

20 évvel ezelőtt, 1999. október 31-én avatták fel a budakalászi templomot

Régi Historiák

A protestáns pátens

A szabadságharc bukása után, az 1850. február 10-én megjelent Haynau-féle rendelet mindkét protestáns egyház törvényes működését megbénította, és az 1791-ben kivívott egyházi autonómiát alapjaiban rendítette meg. A rendelet megszüntette a kerületi és gondnoki tevékenységet. A szuperintendensi helyekre választást nem engedélyezett, azok adminisztrátorokkal töltenek be, s az egyházi kormányzatot világi rendből való személyekre bízta. A főfelügyelői és főgondnoki tisztséget megszüntetik, a javaslatokat és kívánásokat a kerületi hadbiztosságon keresztül lehet felterjeszteni. Az egyházi és iskolai alapítványok kezeléséről csak a kerületi hadbiztos képviselőjének jelenlétében lehet tárgyalni. A szuperintendensek helyére beállított adminisztrátorok fizetéséről a főparancsnok gondoskodik. A felmentett szuperintendensek – ha nincs ellenük politikai kifogás – lelkészként továbbműködhetnek. A négy egyházkerület beosztását a katonai beosztáshoz igazítják. Az akkori négy egyházkerület – a Dunamelléki, a Dunántúli, a Tiszáninneni és Tiszántúli – egyházkerületek helyett hat egyházkerületet szándékoztak létrehozni, úgymint: pesti, komáromi, pápai, sárospataki, debreceni és újszivaci kerületeket, s ennek megfelelően alakították át az egyházmegyéket is.

A rendelet tulajdonképpeni megszövegezője a császári és királyi teljhatalmú biztos, báró Geringer Károly volt, aki a protestáns egyházi viszonyok alapos ismerőjeként az eddigi világi-lelkészi kettős elnökséget megváltoztatva, az egyházkerületeket egyszemélyes szuperintendensi vezetésűvé kívánta alakítani. Sőt még ennél is nagyobb veszély leselkedett a magyarországi protestáns egyházakra: egy tervezet a monarchia összbirodalmi protestáns egyházát – élén egy kilenc tagú konzisztóriummal, melynek tagjait az uralkodó nevezi ki – az uralkodó kezébe kívánta adni. A tervezet híre hamar eljutott Magyarországra. A fenyegető veszedelem kétféle reakciót váltott ki a befolyásosabb protestáns vezetők közül: passzív rezisztencia és kivárás, vagy folyamodványok szerkesztése és aláírások gyűjtése az uralkodó felé, melyet személyesen, küldöttek által kívántak az uralkodónak átadni.

Az evangélikusok a luteránus Mária Dorottya főhercegnő személyében – aki a nádor özvegye volt – jelentős közbenjárót találtak. Amikor a főhercegnő 1850 júniusában Budán járt, átadták neki a felségfolyamodványt, majd Bécsbe érkezve azonnal audienciát kért, s Ferenc József hallgatva rá, elvetette a már elkészült, 101 paragrafusból

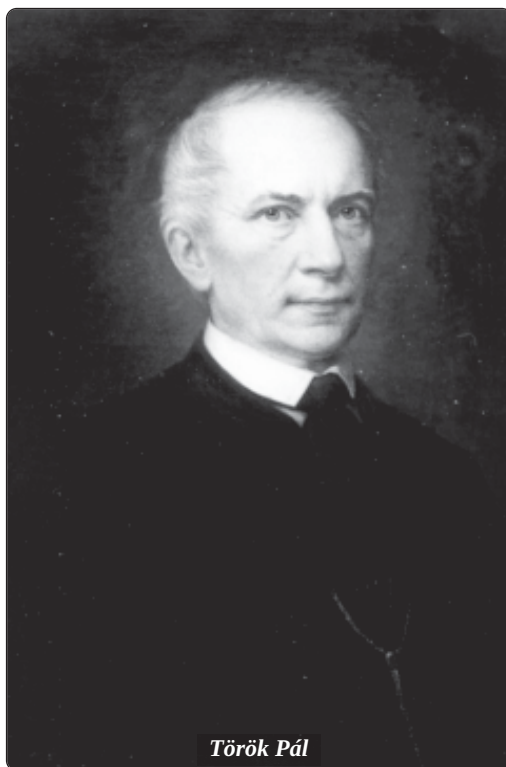
álló egyházalkotmány bevezetésének tervét.

Ha a reformátusoknak nem is volt ilyen magas közbenjárója, nem nyugodtak bele zokszó nélkül Haynau rendeletébe. Neheztelték dolgukat, hogy a döntési jog az egyházkerületi gyűlést illette meg, annak pedig nagy akadály volt: gyűlést csak előre bejelelve, biztos jelenlétében tarthattak, s a biztos beleszólhathott annak lefolyásába, a jegy-

gatták a gyűlés megtartását. Báthori Gábor megbízott szuperintendens azzal védekezett, hogy a szuperintendencia több vezető személyisége a megtartás ellen szavazott többek között azért, mert a közgyűlés nem szólhat a pátens ellen, hisz az nem miniszteri rendelet, hanem annál magasabb rangú uralkodói nyílt parancs, mely nem lehet vita tárgya. Végül is a sok hezitálás miatta a helytartóság is és a szuperintendencia is megvonta a bizalmat Báthori Gábortól. Báthori lemondásra kényszerült, visszatért Nagykovácsra lelkésznek, de ott sem maradhatott sokáig „a kívülről ide ható izgatások miatt”, a következő évben lemondott a lelkészi szolgálatáról, és elfogadta a vallás és közoktatási minisztérium által felajánlott protestáns osztályt, melyet a protestáns pátens ígért meg, hogy az uralkodó azon keresztül gyakorolja a felügyeleti jogot. Ezt a tisztséget töltötte be 1861-ig, amikor nyugdíjba kényszerült, mert a protestáns pátens visszavonásával megszűnt a hivatala. Az új szuperintendens Török Pál 1860-tól haláláig, 1883-ig töltötte be a dunamelléki szuperintendensi tisztséget.

Az uralkodó végül is a pátens visszavonására kényszerült, a forró hangulatú egyházi gyűlések egy újabb forradalom kitörésével fenyegettek. A karhatalmi fellépések annak a hatalomnak voltak a próbálkozásai, mely nem akarta bevallani, hogy kudarcot vallott, s azért, hogy ezt leplezzék, 1860 májusában nem a „visszavonásról”, hanem a pátens „felfüggesztéséről” szóló rendeletet adtak ki. A református egyház pedig minden zökkenő nélkül visszatért eredeti életéhez.

Forrás: Szatmári Judit: *A református egyház a neoabszolutizmus éveiben. 1849-1860. A Ráday Gyűjtemény Tanulmányai 12. Bp. 2015. 322 p.*

Török Pál

zökonybe beíratthatta észrevételeit. A helytartótanács forszírozta az egyházkerületi gyűlések megtartását azért, hogy a pátens új egyházkerületi beosztásának érvényt szerezzen. Elsőként a dunántúliak tartottak ülést, s azon elsőként tiltakoztak a Haynau-féle rendelet ellen, amiért az egyházkerület szuperintendense kemény rendreutasítást kapott. A legtovább a dunamellékiek halo-

Könczöl Dánielné

KÖNYVAJÁNLÓ

„A CSALÁDI ÁHÍTAT a keresztyén valósággyakorlás elemei része. Valaha magától értetődő volt, hogy a nap egy meghatározott időpontján, többnyire reggeli vagy esti étkezés után éneklés, igeolvasás és imádság fogta közösségbe a kisebb-nagyobb családot. Mára a kapcsolódó élettempó, a család bensőséges közösségét elemeire bontó információ-áradás miatt nehéz ezt a nemes gyakorlatot megtartani, főleg, hogy jellege éppen a mindennaposság.” – írja Bogárdi Szabó István püspök a könyv bevezető sorraiban, aki úgy ajánlja az olvasóknak a Családi Áhítatoskönyvben szereplő elmélkedéseket, gondolatokat, példázatokat, imádságokat, „gyerekszájakat” és énekeket, mint egy-egy jelzést, útmutatást: Isten felé.

Miért különösen fontos egy ilyen útmutatás? Azért, mert a keresztyén családokban a szülők, nagyszülők felelősek az Isten által rájuk bízottakért, gyermekeik lelki táplálásáért, Krisztushoz vezetéséért, hitben való fejlődésükért. A régiek tudták, hogy a népek tanítvánnyá tétele saját fiaikkal és leányaikkal kezdődik. Azt tartották, hogy a gyülekezet missziójának sem érvénye,

Gyerekszáj

A nagy gondolatok sokszor fürdés közben jönnek...

- Apa, hol lakik Isten?
- Ott, ahol szeretük egymást.
- Tényleg? Akkor itt lakik Isten nálunk?

ÚTMUTATÓ: ISTEN FELÉ ISTENTISZTELET A CSALÁDBAN

Bölcsföldi András és Fodorné Ablonczy Margit
Családi Áhítatoskönyvről

sem hatása nincs és nem lehet, ha elhanyagolja vagy teljesen mellőzi a családon belüli misztériót. A szülők, nagyszülők saját gyermekeiknek a lelki gondozói, nevelői, mely hivatást, küldetést nem háríthatják át az egyházra. Mert mondjuk, mondogatjuk ugyan, hogy az egyház válságban van, milyen jó lenne például a gyülekezet ifjúsági és gyermekmisszióját fejleszteni, erősíteni, az alapvető probléma azonban a családon belül van. Nincs napi közös áhítat a családban, nincs közös istenimádat.

C.H. Spurgeon „Milyen ébredésre van szükség?” című írásában már a 19. század végén így fogalmaz: „Mélységesen akarjuk a családi vallás újrakezelenését. A puritánok korában a keresztyén család volt az Istennek tetsző élet védőbástyája. Gonosz korunkban ezzel szemben száz meg száz úgynevezett

keresztyén életéből hiányzik a családi istenimádat; felnövő fiaikat nem zabolázzák meg, nincs egészséges útmutatás, fegyelmezés. Hogyan is reménykedhetnénk Urunk királyságának terjeszkedésében, ha még a tanítványai sem adják át az evangéliumot saját gyermekeiknek? Ó, keresztyén férfiak és nők, legyetek alaposak abban, amit tesztek, megismertek, tanítotok! Neveljétek családotokat az istenfélelemre, és ti magatok is legyetek „szentség az Úrnak”. A tévelygés és istentelenség köröttünk háborgó hullámai ellenében álljatok meg sziklaszilárdan!”

A misszió tehát otthon kezdődik. A közös igeolvasással, imádsággal, Isten dicsőítésével. Ebben nyújt segítséget a református szerzők által összeállított Családi Áhítatoskönyv, mely heti bontásban tartalmaz Jézus Hegyi Beszédéből vett igéket, imádságokat, egyéb érdekeségeket, napi elmélkedéseket. A szerzők megtörtént eseteket dolgoztak fel, hiszen az volt a szándékuk, hogy a hétköznapi családok lelki életét hozzájuk ha-

sonló emberek életéből vett példákkal inspirálják. A könyv minden hónapra tartalmaz egy-egy éneket, melyeket a Napraforgók együttes előadásában meg is lehet hall-

gatni egy CD mellékletéről. A könyv feladatokat is ad, melyeken való elmélkedések a szülők bizonyágtételének megannyi lehetőségét kínálja gyermekeik felé. A könyv igazi családi jellegét erősíti az is, hogy a végén egy teljes oldalon lehet saját családi „gyerekszáj” történeteinket, közös emlékeinket, vagy akár családfánkat is bejegyezni.

A könyv hiánypótló mű, de nem helyettesítheti a Szentírást, mely a keresztyén család elsődleges mindennapi kenyerére kell legyen, hiszen a mindennapos elcsendesedésre Isten Igéje hívja egybe a családot az asztal köré. Egyedül az Isten szava teheti a családot valóban védőbástyává, mert Ő ad oltalmat, segítséget, Ő munkálja az igazi élet közösségét Krisztusban, aki az út, az igazság és az élet.

IMÁDSÁG

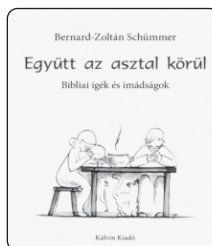
Urunk! Megvalljuk neked, hogy nagy gondban vagyunk a szelídséggel és az igazság utáni vágygyal. Mert a világ szemében nem azok a boldogok, akik ezt a két dolgot birtokolják. Az elismerést, a dicsőítést éppen azok kapják, akik törtetőek és hazugok. Bocsásd meg, ha időnként mi is vágyunk erre a felszínes dicsőségre! Engedd, hogy a szív mélyére lássunk, ahogy ezt te is teszed, és add, hogy felismerhessük: talán pont azok a világ legnyomorultabb emberei, akik csak hírből ismerik ajándékaidat. Köszönjük, hogy tanítasz: csak az válhat szelíddé, akie az igazság, de az igazság csak a szelídeknek áll jól! Ámen. (Részlet a könyvből)

Bölcsföldi András és Fodorné Ablonczy Margit: Családi Áhítatoskönyv – szerzői kiadás, a Dunamelléki Református Egyházkerület támogatásával, 2011

A Családi Áhítatoskönyv mellé a kedves testvérek figyelmébe ajánlom még Zámboné Tóth Emese „Tiétek a mennyek országa” című könyvét, mely gyermekek számára tartalmaz imádságokat, valamint Bernard-Zoltán Schümmer „Együtt az asztal körül” című könyvét, mely a közös családi étkezések előtti meghitt, áhítatos percekben felhasználható bibliai igéket és imádságokat tartalmaz.

Valamennyi most ajánlott könyv kapható a gyülekezeti iratterjesztésben.

Hamar Jánosné Enikő

iffiseknek

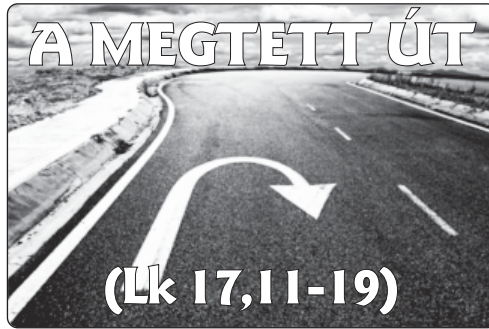
„Megszólt Jézus, és ezt kérdezte: Vajon nem tízen tisztultak-e meg? Hol van a többi kilenc? Nem akadt más, aki visszatért volna, hogy dicsőítse Istent, csak ez az idegen?”

Nem tudom, hogy vagytok vele, nekem a tíz leprásról szóló tanítás az egyik legkedvesebb bibliai történetem. Talán azért, mert az Úr olyan gyöngéd tapintattal, szeretettel nevel és tanítgat bennünket és mutat rá általa egy nagy hiányosságunkra, mondhatjuk úgy is: hibánkra. Mondjuk ki egész nyíltan: az emberi természet hálátlanságból fakadó feledékenységére gondolok.

Mint gyakorló édesanya magam is sokszor vagyok kénytelen gyermekeimet figyelmeztetni arra, hogy ha valamit kapnak – legyen bár az egy ajándék, vagy bármilyen kedvesség, figyelmesség egy másik felnőt, illetve gyermek részéről –, akkor szép hangosan köszönjék azt meg. Sokszor mégis elfelejtik, és ez nem róható fel semmiképpen a rosszindulatunknak, hanem pusztán egyfajta emberi figyelmetlenségnek. Ha azonban mélyebben belegondolunk: vajon nem így vagyunk-e ezzel mi magunk is, átlépve már régen a gyermekkor küszöbét? Vajon nem vagyunk-e mi is olyan feledékenyek és értetlenek sok szempontból, mint egy gyermek, aki elfelejtette megköszönni azt, amire pedig talán annyira vágyott? Vajon valóban minden esetben eljutunk odáig, hogy tiszta szívvel meg tudjuk köszönni, amit másoktól kaptunk? Lássuk be, ez sokszor bizony nem is olyan könnyű, alázatot igényel, büszkeségünkről való lemondást. Bizonyára embertársaink felé is így vagyunk sokszor, de igényk mégis arra figyelmeztet: nézzünk bele a csodálatos isteni tükörbe és gondolkozunk el azon: vajon felfelé – az Úr felé – megköszönjük-e igazán azt amit tőle kaptunk, kapunk és kapni fogunk?

Az elhangzott történet előterében tíz nagyon beteg ember gyógyulásáról van szó. Jézus gyógyításairól számtalan történet szól a Szentírásban, valamennyiben azonosulhatunk egy-egy gyógyulásra szoruló emberrel. Hol a látással van baj, hol a hallással, hol a mozgás, hol a járási tudással, hol ördögi megkötöttséggel, és még sorolhatnám, de minden testi bajt értethetünk akár úgy is, hogy lelkünk szeme a vak, füle a süket, lába a béna – és Krisztus mindegyikből szabaddá, egészségessé tud tenni.

Ez a történet azonban nem pusztán a gyógyulásokról, sokkal inkább a gyógyulások végső céljáról szól. Arról, hogy a meggyógyult ember nem ragadhat le annál, hogy jobban lett, mert akkor úgy jár, mint az a kilenc, aki elfelejtett visszamenni az Úrhoz. A jó közérzet nem elég. A gyógyulások célja mindig a hit ébresztgetése ama csodálatos Gyógyító személyére, aki ma ugyanúgy jelen van Lelke által, mint amikor a földön emberi testben is-

teni teljhatalommal szabadított meg a betegség rabságából.

Samária és Galilea határán játszódik a történet. Tudjuk, Samária volt az a hely, amelyet a törvénytudó izraeliták mélyen megvetettek és tisztátalannak tartottak. Elmondhatjuk, hogy mivel az ott élőket lenézték és semmibe vették, ők szenvedtek ettől. Mint azt már sokszor és sokféleképpen tapasztalhattuk a Szentírás tükrében: Jézus – akiben csordultig van Isten szeretete – soha nem határolódott el az itteniektől, sőt igenis elment Samáriába, mert Ő mindig elmegy a kétségbeesetten Istent kereső, magukat megalázni tudó szívekhez, hogy magával vigye az Isten országáról szóló örömhírt. Így van ez ma is. Ahogyan tudta, hogy a megvetett, megalázott népben halló fülekre talál, úgy tudja, hogy ma is ott talál halló fülekre, ahol a lelkében vívódó, kétségbeesett, magát nem tökéletesnek tartó ember kiált utána.

Samáriából ismerjük Jákób forrását, ahol János evangélista tanúsága szerint Jézus vizet kért egy egyszerű asszonytól, és látva őszinte

szívét, csodálatos hittitkokat tárt fel előtte. Samáriából származott az a férfi is, aki nem sajnált sem időt, sem pénzt, sem fáradságot, hogy lehajoljon az útszélén fekvő megvert, kifosztott és sebesült férfinhoz. Számos alkalommal tanít minket az ige a samáriabeli ember lelkületére ma is.

Itt történt tehát, hogy tíz leprás férfi hallott Jézus érkezéséről. Nem tudjuk, hogy idősök voltak-e, vagy fiatalok, magányosak, vagy családosok, csak a számunkra fontos ténytet tudjuk: egy akkor még gyógyíthatatlan betegségben: a leprában szenvedtek. Ez a betegség teljesen tönkretette életüket. A lepra a foko-

zatos pusztulást jelentette, mert a betegség lassan megeszi az embert. Először csak a bőrt – a felszínt –, azután mélyebben is, az egész embert felemészti, és nemcsak egészségileg, de emberi kapcsolataiban, végső soron a szívében is. A lepra totális pusztulást, elszigeteltséget, testi és lelki csődöt jelentett. Gondoljunk csak bele, milyen borzalmas lehetett az ilyen kirekesztésre ítélt élete! Soha többet nem ölelheték át szeretteiket, nem ehetek egy asztalnál velük, nem ültethették gyermeküket az ölükbe.

Megvetettek voltak, akiktől mindenki iszonyodott.

Nyugodtan mondhatjuk hát, tíz boldogtalan ember áll előttünk. Vajon ismerjük-e ezt? Ismerjük-e a kizárótságot, magány és kirekesztettség legmélyebb állapotát? Amikor látszólag semmi és senki nem tud segíteni? Nem kell ehhez leprásnak lenni.... Van egyfajta lelkiállapot, amit a lepra nagyon jól jellemez, körülír és tényleg szinte húsbavágóan ad vissza: ez pedig az Istentől elszakítottág érzése. Amikor már senkinek nem merjük elmondani, ami legbelül emészt. Amikor irdatlan a sötétség és a hullámok összecsapnak a fejünk felett. Pedig kívülről sokszor ez nem is látszik, az élet ugyanúgy megy tovább, de hiába vagyunk emberek között, mégis úgy érezzük, áttörhetetlen fal vesz bennünket körül.

S ekkor, ebbe a mélységbe érzékel egy halvány reménység. Bekúszik, mint fény a börtön falán, hogy ez a tíz ember túllásson saját nyomorán, és elkezdjen vágni a gyógyulásra, elindulni az ismeretlen felé, Jézus felé, akinek csodáiról suttoznak, beszélnek az emberek. Ezért útra kelnek, hogy megkeressék Jézust. Mégpedig nem is egyedül, hanem egyszerre többen is útnak indulnak, mert sokszor a lelki nyomor is társakat keres és talál.

Talán már eddig is érzékeltétek, a történetnek van egy csodálatos térbelisége: olyan ez, mintha a filmfelvétel kamerával fókuszálnánk. Nagyon távolról indít. A tíz nyomorult lélek nagyon távolról jön, és a messihi távolban áll meg. Nem is mernek egy bizonyos határon túl közelebb menni. Megállnak, és messziről kiáltoznak Jézus felé, hátha meghallja majd őket. Nagyon megindító ez, szinte látjuk magunk előtt, ahogyan ott álldogálnak Jézustól messze, megcsonkítva, kiütésesekkel, szegyenkezzel. Nem mernek Jézushoz közelebb lépni, hiszen tudják, szennysek, tisztátalanok ők, akiktől mindenki undorodik. Nem érinthetik meg ruhája sarkát – ahogy az a vérfolyásos asszony tette –, nem mehetnek oda, hogy szemtől szembe szóljanak hozzá, ahogy olyan sokan mások, mint például a kapernaumi százados. Csak a távolban álltak. Reménykedve, hogy kiáltásukat – mert a távolság miatt kiáltaniuk kellett – meghallja majd Jézus, e csodálatos Gyógyító.

Sokan vagyunk így ma is. Valami bánt, valami nyomaszt, valami megkötöz, de nem

merünk közeledni vele Istenünkhöz. Túl szeny-nyesnek érezzük magunkat. Csak megállunk valahol félúton és kétségbeesetten kiáltunk. E kiáltás jól ábrázolja azt, hogy milyen nagy távolságot érez sokszor az ember saját maga és Istene között. De sokkal jobb és áldottabb kiáltani, mint némán, lemondóan hallgatni, nem keresve a gyógyulást. Nehogy így járjunk! Nincs rosszabb, mint amikor valaki nem keresi a megoldást, a gyógyulást, hanem feladja, mert lemond magáról.

Isten még számunkra is készített örömhírt: nem az ember cselekszik elsőként, hanem mindig, Ő, az Úr. Mindig Ő, mert Ő nem mond le rólunk. Ő az, aki keres bennünket. Jézus járt-kelt Samária és Galilea területén, azért is, hogy e tíz boldogtalan lélek rátalálhasson. Mert az Úr nem adja fel! Ő arra jár, amerre vagyunk. Arra jár, hogy halljunk róla, elkezdjünk vágyakozni utána, és végre megszólaljunk és kiáltunk Ő felé.

Mint előbb említettem, van a történetnek egyfajta térbelisége: a tíz tisztátalan a távolban áll, egészen távol Jézustól. E távolságot semmi sem szemlélteti jobban, mint a tíz ember kiáltásában felhangzó megszólítás: Jézus, Mester, könyörülj rajtunk! – Nem Úr! Mester. Azt gondolom, baj esetén idáig sokan eljutnak, akik nem találnak gyógymódot betegségükre. Akiknek kedves szerettük lesz halálosan beteg. Aki egy vesztesség miatt kilátástalannak, tragikusnak látja az életét. Mester, valaki ott a távolban, akiről mások beszélnek, segíts! Kicsit közelebb lépnek az Örökkévaló felé, mert nyomoruk és reménytelenségük mélysége erre indítja őket. De nem Úr, nem Isten, még csak Mester. Valami felsőbb erő, hatalom... Valaki talán hallja kiáltásomat.

A történet egyik érdekessége Jézus válaszában rejlik. Első hallásra talán nem is értjük. Itt most nincsen azonnali gyógyítás, mint oly sok más esetben. Arra számítanánk, hogy a tíz emberhez majd közelebb lép, megérinti őket – mint oly sok más esetben –, és csak annyit mond: Meggyógyultatok. De itt mégsem így akarja Isten. Nem lép hozzájuk közelebb, sőt még messzebbre küldi őket, mondván: „Menjetek el, és mutassátok meg magatokat a papoknak!” – Mit is jelent ez? Miért nem segít rögtön, azonnal, ahogyan olyan sokszor? Menjenek el! Ráadásul a papokhoz, akik ellen oly sokszor szólalt fel? Hiszen éppen most kezdtek el közeledni Isten felé! Miért? Mit jelent ez?

Fontos tudnunk, hogy ezt a történetet Lukács jegyezte fel, aki orvos volt, és értett a betegségekhez. Nem héber ember volt, hanem görög származású, mégis nagy fontosságot tulajdonított annak, hogy e mondat idekerüljön (a 14. vers).

Ha Máté írta volna, akinek szinte az egész evangéliumában az a leghangsúlyosabb gondolat Jézussal kapcsolatban, hogy Ő a törvényt első ponttól az utolsóig betölteni jött, akkor talán nem lenne annyira feltűnő. De így, hogy Lukács írta, még inkább hangsúlyos ez az

üzenet: Jézus nem azért jött, hogy eltörölje a törvényt, hanem hogy betöltsze, a mózesi törvények legmélyebb gyökeréig mutatta. Tegyétek meg, amit a törvényetek elvár tőletek, de az igazi értelmében: a szeretet engedelmességével, Isten szeretetének örömhírével. Mert Jézus természetesen tudja, hogy az első lépések után meg fognak gyógyulni.

Volt még egy oka annak, hogy Jézus szájából ez a mondat hangzott el. A tíz leprás ezáltal mintegy próbára lett téve. Megteszik-e, vagy nem. Ha megteszik, akkor a mózesi törvények értelmében (nagyon szigorú tisztasági törvények voltak ezek – 3Móz 13-14 –, az egész közösség védelmében fogalmazódtak) a pap elkülöníti őket. Lehet, hogy addig otthon

rejtőzködtek a világ elől, ezután a világosságra kell menni. Nincs más út, fel kell vállalni a betegséggel járó minden nyilvános gyötrelmet is. Valószínű, hogy nem erre a válaszra vártak. Mégis ez a tíz férfi nagyszerű dolgot tett: azzal, hogy elindult és azt tette, amit az Úr kért. Igaz,

ennek oka főleg a gyógyulás utáni vágy volt.

Annyira vágytak arra, hogy meggyógyuljanak, hogy bármit meg tettek volna ennek érdekében. Ha Jézus azt mondta nekik, hogy egész nap fél lábon álljanak bekötött szemmel, valószínűleg azt is megteszik. Mentek, hogy találjanak egy papot, aki a mózesi törvények szerint elkülöníti őket, azután lesz, ami lesz.

Ma is így van ez. Az ember, aki testében, lelkében beteg lesz, normális esetben

mindent megtesz, hogy meggyógyuljon. Szép, szép ez az engedelmesség, de vajon nem csak azért történt, hogy bármi áron is, de végre egészséges lehessen?

A fordulópont tulajdonképpen nem is a gyógyulás maga. Úgy gondolom e történet nem azért íródott és került be a Szentírásba, hogy pusztán a gyógyulásnak örüljünk. A fordulópontot egyetlen férfi viselkedésén mérhetjük le, mert ez a samáriai ember értette meg igazán azt, ami történt vele. Igen, az a megvetett samáriai, aki kétszeresen is megvetett volt, mind származása, mind állapota miatt, aki miután észrevette, hogy megtisztult betegségéből, azonnal visszafordult, hogy egészen közel férközzön e csodálatos Gyógyítóhoz, odamenjen, ahova egyedül érdemes ilyen esetben: közel, a lábai elé zuhanna, megköszönve, hogy megkapta, amire annyira vágyott: újra élhet, újra találkozhat szeretetével, újra teljes embernek tarthatja magát.

Három dolgot tanulhatunk még tőle.

Először is azt, hogy *azonnal* visszament. Nem várt, nem tett más dolgot ez elé. Nem mondta azt, hogy majd holnap. Holnap leborulok, és megköszönöm. Holnap előveszem a Szentírást, és majd olvasgatom. Holnap talán több időm lesz, ma még annyi mindennel kell foglalkoznom. A családdal. Olyan régen láttam őket. Emberileg teljesen érthető lett volna, ha ez a férfi is eltűnik a látóhatárunkról, hogy megkeresse hozzátartozóit, mint a többi kilenc tette talán. Nem. A történet mennyei perspektívájában ott van az azonnaliség sürgető ereje, ami mindennél fontosabb teszi számára e csodálatos Gyógyítót. Ki Ő? Oda kell visszamenni, azonnal, hogy megismerje igazán, akinek mindent köszönhet.

Sajnos a halogatás mindig az ördög takikája. Ne dőlünk be neki! Felelősek vagyunk a döntéseinkért. Ne sajnáljuk soha az időt! Legyen az első a bibliavásolás! Helyezzük előre a vasárnapi istentiszteletet más dolgokkal szemben, amikor leborulunk imádkozni, beszélgetni, pedig talán áll a háztartás, vagy egy halaszthatatlan munka. Isten áldottá tudja tenni a belőle fakadó későbbi perceket, és a látszólagos idővesztéséget mindig bőven kárpótolja.

Másodszor, hogy *egészen közel ment* Jézushoz. Leborult a lába elé. Vagyis a szívében csordultig köszönettel imádkozott hozzá. Ezek az élet legáldottabb pillanatai. Amikor nem magunkra tekintünk, nem a saját ügyesbajos életére, hanem egyszerűen csak magasztaljuk Istent – Önmagáért. 150 zsoltárunk csodálatosképpen mutatja az emberi lélek minden vívódását, harcat, félelmét és örömet, azonban az utolsó zsoltárok már semmi másról nem szólnak, csak az Isten dicsőítéséről. A menny hangjai ezek. A menny öröme és békéje, amikor egy emberi szív dicsőíteni tudja Istenét. Miért? Önmagáért. Olvassátok el ilyen szemmel utolsó zsoltárainkat. Itt már csak a köszöneté a szó.

Ha pedig úgy érzed, nincsen miért hálát adnod, akkor hadd emlékeztesselek a legfontosabbra: e csodálatos Gyógyító a legnagyobb szenvedések között odaadta az életét érted is, hogy ne kelljen a haláltól, a kárhazottól rettegned, hanem örök életed lehessen. Sokféle ajándékot köszönünk meg életünk során, akár színből, akár őszintén, de hiszem, ennél nagyobb ajándékot soha senki nem adott nekünk. Lehet-e erre más szó, mint a köszönet? Lehet-e erre más tettünk, mint a leborulás Jézus Krisztus személye előtt? Tudunk-e vajon többet adni cserébe, mint egy olyan szívet, mely ezután Őt akarja követni?

Harmadszor: *fennhangon szól* hozzá. Már nem Mesternek szólította Jézust, figyeljétek meg. Hadd kapja fel mindenki a fejét, aki eddig nem hallott volna Jézusról! És ez az egy a legtávolabbról érkező volt: nemcsak leprás, hanem samáriai is. Ez a férfi most egészen közélről áll előttünk, teljes emberi valójában. A szívében több van már reménység: itt élő hit dobog, és itt már nem a visszakapott egészség a fontos. Nem a gyógyulás ténye, hanem a gyógyító csodálatos személye. Akit eddig csak távolról láthatott. Akiről olyan sokan beszéltek. Akiben hitt is meg nem is, aki most hirtelen mindenki másnál fontosabbá válik számára. Ő gyógyított meg! Ő az, aki nekem most már a legfontosabb! Őt szeretném követni egész életemben! Neki kell megköszönnöm! Ő az én Uram és Istenem. És leborulva dicsőíti Jézust.

**A TIZEDIK
(Lk 17,11-19)**

Egy visszament,
hogy lábánál leborulva áldja,
ki rajta könyörült, s mint virág
nyílt fény felé legbensőbb világa.

Egy visszament,

s elmaradt a többi távol, valahol.
Hiába várta őket, mint nyáját,
ha a vár a csöndes, hűséges akol.

Egy visszament,
s töretlen hittel Nála megmaradt:
számold bölcsen tenyeredbe téve,
mit Te adtál Uram: napjaimat.

Egy visszament,
s ha kutatja is még a messzeséget,
Jézus szava védte útja örökén:
menj, hited megtartott téged.

Egy visszament,
hogy szállásra leljen Nála odafönn,
mert szívében a legszebb szót
ki tudta mondani: KÖSZÖNÖM.

Végül egy mai példát szeretnék elmondani egy Balaton-felvidéki kisvárosban élő erdész családról (édesanyám erdész). Egyik kedves erdész barátja szörnyű traumát élt meg: kislánya tíz évesen leukémiás lett. Egyre

romlott az állapota. A férfi nem volt hívő ember, de a gyermekét nagyon szerette. Nem tudta, hogy sokan imádkoznak e kislányért. Bár talán még ő is imádkozott érte magában. Mindenesetre megtörtént a csoda: a kislány meggyógyult. Teljesen meggyógyult. A legközelebbi vizsgálaton már nem volt jele a betegségnek. Amikor a férfi kicsivel később találkozott édesanyámmal és boldogan újságotla neki a jó hírt, anyukám csak ennyit kérdezett: És elmentél megköszönni Annak, aki az orvosokon keresztül meggyógyította őt? A férfi megértette, kiről is van szó. Igen, már több mint tíz éve ennek. Azóta is rendszeresen jár az ottani gyülekezetbe feleségével együtt. Még a gyülekezet énekkarában is énekelnek. Annak szeretnék így megköszönni, amit kaptak, aki a gyógyulás igazi forrása volt. A kislányuk betegségén keresztül új emberekké lettek, mert nem feledkeztek el a legfontosabbról: a hálaadásról.

A történetben a legfontosabb tanítás, hogy igazából nem a gyógyulás volt a cél. A gyógyulás mindig csak út, eszköz, ajándék, ráadás – de a cél, hogy megértjük és megismerjük Jézusban Istent. A cél valójában ennek a csodálatos Gyógyítónak a közelsége, amit hálaadással élhetünk meg. Ezt értette meg a tizből az az egy, aki ráadásul samaritánus volt. Jézus közelségének nagyszerű voltát. Az Ő személyére kezdett rácsodálkozni, akit LEHET dicsőíteni, akinek LEHET köszönetet mondani. Nem kell, de szabad, de lehet.

Az Úr ajándékba adja a gyógyulás csodáját, ha lelkünk mélységéből kiáltunk hozzá. De nem csupán a testünket akarja meggyógyítani; lehet, hogy azt is megteszi. Ő egy sokkal fontosabb részünket szeretné: a szívünket. Lelkünk legmélyét, ahol igazán betegek vagyunk. Ezt a szívet tenné újjá, gyógyíthatná – Önmagával. Ebben a nyomorult, elmagányosodott, elsívárosodott, felszínessé vált emberi szívben szeretne békét és rendet teremteni, hogy azután Őerte éljünk. Teszi ezt sokszor és sokféleképpen, olyankor is, ha vétkezünk ellene.

Vágyakozunk-e Urunk után akkor is, amikor minden rendben van az életünkben? Akkor is fontos-e a csendesség, amiből meríthetünk? Akkor is számunk-e időt arra, hogy szóljunk hozzá, hogy olvassuk e kiapadhatatlan csodálatosa erőforrást: a Szentírást? Visszavágyunk-e Jézus után gyógyulásunk után is?

Igen, hiszem és vallom, hogy az Úr meg tud bennünket gyógyítani, de hálát adni, leborulni már nekünk kell. Az a mi döntésünk, hogy megtesszük-e, vagy nem. Mi döntjük el, hogy meglátjuk-e a szépet, az ajándékot, a kegyelmet az életünkben, vagy nem.

Bárcsak úgy lennénk, mint a samaritánus férfi, aki visszament, és már Istenként imádtta azt, akit gyógyulása előtt még nem ismert igazán. Bárcsak el tudnánk mondani: Uram eddig Te cselekedtedért értem, most én szeretnék adni neked cserébe valamit! Elsősorban a szívemet szeretném neked adni, hálával és köszönettel telve, szüntelenül emlékezve arra, amit tétlél értünk, értem. Ámen.

Sebestényné Jäger Orsolya *lelkipásztor* ■

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA

**JÓZSEF
(1Móz 37-50)**

Kanyargó, ősi föld, szent útja a távoli jövőbe vezet.
Egyiptom napja ragyog reá:
ki csillagokon át érkezett.

Nyelvét nem beszéli más,
kőfalak között bolyongva,
hűvös árkot von köré a múlt,
mint sugár borul csillagokra.

Belül hiányzik, lüktetve fáj
a messzeségben saját vére,
kimondatlan parancsként szól
a vének ősi köteléke.

Csak jönnének már, sietnének,
sürgetőné őket belső éhség,
csak múlna, múlna már körülötne
e csillag-vesztett mély sötétség.

Idő s hit kellett, hogy lássa:
hiúsága szőtt köntösét,
s hogy mélyégeken át vezet az út,
melyen végül leborulunk Eléd.

Gyermekeknek

Tudod, hogyan lesz valaki boldog ember?

Ismered a mennybe vezető utat?

Szeretnéd, ha örök életed lenne?

Hogyan találhatod meg a Jó Pásztort?

Mi, emberek a Jó Pásztor nélkül menthetetlenül el vagyunk veszve. A bűn egészen messzire űzött bennünket Istentől. Ezért is lett olyan sötét az emberek szívében. Nézd csak meg az embereket, milyen szomorúan járnak az utcán!

Az Úr Jézus azonban meg akar menteni bennünket. Azt akarja, hogy mindig Önála legyünk. De olyan szennyesen és gonoszán, amilyenek mi, emberek a szívünkben vagyunk, nem illünk bele Isten dicsőségébe. Ezért vagyunk elveszettek örökre! Mivel azonban Isten minden embert szeret, és nem akarja, hogy elveszett bárányként elpusztuljunk, eljött az Úr Jézus ebbe a világba. Magára vette a bűneinket és magára vállalta helyettünk az ezekért járó büntetést önként! Meghalt értünk, de nem maradt halott. Feltámadt, és a mennyben él.

Most erre a földre tekint, és téged is lát! Azt akarja, hogy te is az Ő nyájához tartozzál. Szeretné, hogy egyszer majd nála legyél a mennyben. Akarod-e? Ezért akarja neked megbocsátani a bűneidet, és akar örök életet ajándékozni neked. De ezt kérned kell tőle, és Órá kell bíznod az életedet. Most megmu-

tatom neked, hogyan teheted meg ezt:

A Biblia azt mondja, hogy Isten minden embert szeret, még ha a bűn el is választja őket tőle. Isten azonban nem akarja, hogy az ember örökre tőle elválasztva éljen. Azt akarja, hogy az emberek nála legyenek a csodálatos mennyben. De csak az kerül a mennybe, aki megtisztult a bűneitől. És a bűnöket csak az Úr Jézus bocsáthatja meg. Ő az egyetlen Megmentő, nincs más. Lásd meg, hogy mit tett Ő érted a kereszten!

1. Az Úr Jézus az irántad érzett szeretetből halt meg. Hidd el, hogy Ő a gógotai kereszten a te bűneidért járó büntetést is magára vette.

Azért tette, hogy téged megmentsen. Szeretett téged, és önmagát adta érted. (Olvasd a Galaták 2,20-at!) Krisztus meghalt a te bűneidért, az igaz a nem igazakért, hogy téged Istenhez vezessen. (Olvasd az 1Péter 3,18-at!)

2. Az Úr Jézus feltámadt, és él. Azt szeretnéd, hogy megvalljad Neki vétkeidet és bűneidet.

Gondolkozz el egyszer nyugodtan eddigi életedről! Írj föl mindent, amire a lelkiismereted emlékeztet, és amit szeretnél megvallani

az Úr Jézusnak! Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz Ő, hogy megbocsásson és megtisztítson minket minden gonoszástól. (1János 1,9)

3. Az Úr Jézus imádságra vár.

Szánj erre sok időt! Vallj be Neki mindent, amit fölírtál a papírra! Mondd meg Neki, hogy bánod a bűneidet, és mátol kezdve új életet szeretnél kezdeni! Új életet az Úr Jézussal, Ő meghallgat téged. Hidd ezt egészen szilárdan. A Bibliában ígéretet tett erre. Mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözü. (Róma 10,13)

4. Az Úr Jézus meg akar téged ajándékozni.

A bűnbocsánat és az örök élet ajándék. Az Úr Jézus felkínálja ezeket neked. Neked csak hálásan el kell azt fogadnod. Akarod? Akkor majd egyszer te is örökre a mennyben leszel, Isten dicsőségében. Aki hisz az Úr Jézusban, nem vész el, hanem örök élete van annak. (János 3,16)

Manfred Paul

(A Jó Pásztor – Evangéliumi Kiadó és Iratmisszió)

MESE EGY KICSI KÉZRŐL

Volt egyszer egy kicsi kéz. Egyik reggel úgy döntött, hogy valami hasznos dolgot fog tenni. Segíteni fog másoknak, másokon. Már épp indulni készült, amikor a kicsi láb így szólt hozzá:

- Ne menj egyedül, várj, én majd elviszlek!

- Rám is szükségetek lesz, ha beszélni kell. – mondta a száj, és ő is menni akart.

- De hogy fogjátok meglátni a szenvedőket, ha én itthon maradok? – kérdezte a szem, és ő is csatlakozott a többiekhez.

A kicsi szív nagyot dobbant. Mivel ő volt a legérzékenyebb mind közül, el is szomorodott, hogy őt nem is hívják. Meghallotta a fül a kicsi szív sóháját, s ezt mondta.

- Én hallom a sóhajokat, és azt is, ha valaki sír. Én is veletek megyek. De a kicsi szív nélkül nem mehetünk sehova. Ő az, aki együtt tud érezni a szenvedővel.

- Menjünk együtt! – jelentette ki örömmel a kicsi kéz. Milyen jó, hogy nem kell egyedül menjek, gondolta magában, és boldogan útnak indultak.

A szem már az első utcáskoron észrevett

a koldus szavait. Nemsokára továbbmentek.

Az utca túloldalán a szem megpillantott egy öreg nénit, aki meggörnyedt a sok csomag alatt. A láb odafutott, a kéz pedig átvette a teher felét. A nénike mosolygott, a kicsi szív erre nagyot dobbant. Hazakisérték. A nénike nagyon hálás volt.

Épp hazaindultak, amikor a kihalt utcán, a járdaszélén ülve, a szem egy gyermeket pillantott meg.

- Odamegyek. – mondta a láb.

- Sír! – mondta a fül.

- Miért sírsz? – kérdezte a száj.

- Már nincs senkim! – zokogta a gyermek.

A szív nagyon szenvedett.

- Elkéstem! – kiáltott a kéz.

Odakuporodtak a gyermek mellé. Nem tudtak adni semmit neki. De a kicsi szív nagyon SZERETETT. A kicsi szem KÖNNYEZETT. A kicsi fül és láb CSENDBEN ÜLTEK. A kicsi száj HALLGATOTT. A kicsi kéz MEGÖLELTE a gyermeket. És együtt ültek az utca kövén!

Kiss Adina

2019. október 6-án 15.30-tól 45-en voltunk együtt a tanév első kézműves családi délutánján a gyülekezeti házunkban.

Ez alkalommal a becsületesség témáját jártuk körbe Zákeus története kapcsán. Az énekek után két ráhangoló játék segített minket a közös gondolkodásban. Az első egy egyszerű bújócska volt, a szülők kellett megkeressék az elbújt gyerekeket. Arról beszélgettünk utána, hogy mi is (a gyerekek is) időnként elbújunk a játékon kívül is, a való életben, amikor rosszat csináltunk, és nem szeretnénk, hogy kiderüljön, mert félünk a következményektől. De jobb egyenesnek, becsületesnek lenni, felvállalni, amit tettünk, szembenézni a következményekkel, még ha nehéznek is tűnik. A szülők, tanárok is jobban értékelik, ha bevallja valaki a tettet, mintha utólag derül ki.

Zákeus tartott az emberektől, mert csalással szerzett tőlük pénzt. Talán ezért is mászott fára, amikor Jézus arra járt az úton, nemcsak

alacsony volta miatt. De miután megtapasztalta Jézus elfogadó szeretetét, ahogy odament hozzá, hogy nála fog vacsorázni, Zákeus az otthonában azt mondta, négyszeresét adja vissza annak, amit csalással vett el. Nem lehetett könnyű neki odamenni az emberek-

hez, akiket megkárosított, hogy visszaadja a pénzüket, de megtette.

A másik játék, ami elgondolkoztathatott bennünket, a cukorgyűjtésről szólt. A fenti tremben annyi cukrot rejtettünk el, hogy mindenkinek jutott három, de ki-ki annyit gyűjtött, amennyit tudott. Amikor lejöttünk mindenki maga elé tehet, mennyit gyűjtött, aztán megszámloltuk. Lehet, hogy a zsebekben is lapult 1-2 cukor? Nem tudjuk, de a végén, mindenki egyformán kapott belőle.

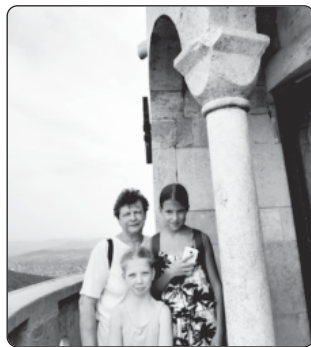
Mivel a becsületesség sok esetben az ételhez vagy a pénzügyeinkhez kötődik (legalábbis a gyerekek esetén), a folytatásban pénztárcát készítettünk nemezből és papírból, illetve kókuszgolyó és pillécukrot.

Szeretettel várunk minden gyermeket szüleivel együtt következő alkalmainkra. Kézműves családi délután legközelebb november 24-én és (az adventi) december 15-én 15.30-tól lesz.

Stift János b. lelkipásztor

A KIRÁNDULÓ KÖR A JÁNOS-HEGYEN

A Pomáz-Csobánkai Református Egyházközség

alkalmi hittanosok és szülei számára

Minden vasárnap Csobánkán 9:00
Pomázon 10:30

gyermekistentisztelet 2 csoportban

(az istentiszteletről együtt mennek ki a gyermekek a vezetőjükkel)

Kézműves családi délutánok

október 6. 15:30

november 24. 15:30

december 15. (adventi) 15:30

Szolgáltatások az istentiszteleten

október 13. az istentiszteleten szolgálnak a Szentendrei Református
Pomáz 10:30 Gimnázium tanulói, és bemutatják az iskolát

november 17. a gyermekistentiszteletre járók visszajelzést adnak
az ott tanultakról

Próbák a karácsonyi műsorra

november 24.; december 1.; december 8.; a gyermekistentisztelet
december 15.; december 22. keretén belül

Szentesti áhítat

a gyermekek műsorával

december 24. Csobánkán 14:00
Pomázon 15:00

PONTOSÍTÁS!

Előző számunkban a Demeter József lelkészünk pomázi szolgálatának 25. évfordulóján 1969-ben tartott ünnepi istentiszteletéről szóló „APÁSZTOR” című írásunkban tévesen került közlésre egy mondat, melyet ezúton szeretnénk helyreigazítani. A mondat helyesen:

„És nagy öröömre volt, ahogy most egykori kántorunk helyén Miklós fiam az orgona mellé ült, és eljátszotta azt a Bach-darabot, amit az én apám az egri orgonán szokott játszani, és ami nekem olyan kedves, és amit ő tud eljátszani a családjában egyedül.”

A tévedésért az érintett szíves elnézését kérjük.

(A szerk.)

Baba – Mama Kör Pomázon

Sok szeretettel hívunk minden érdeklődőt a Református Gyülekezeti terebe minden hónap első és harmadik hétfőjén 9:30-tól beszélgetős, elmélkedős körünkbe.

Témánk: Miben vagyok más, mint hívő nő?

A téma keretein belül érintjük a nevelést, hűséget szexualitást, függőségeket, kapcsolatainkat, segítségnyújtást, gyászt.

Cím: Pomáz, Hősök tere 1.

NAPLÓ

ALKALMAINK VOLTAK:

2019. szeptember 8. ■ A Baba-mama kör évadnyitó alkalmá.
 2019. szeptember 14. ■ Egyházmegyei családi nap Veregyházán.
 2019. szeptember 20. ■ A Praetorius kamarakórus hangversenye a pomázi református templomban az Ars Sacra hét keretében.
 2019. szeptember 21. ■ A Kiránduló kör túrája a Szurdokba.
 2019. szeptember 22. ■ Tanévnnyitó istentisztelet Pomázon és Csobánkán.
 2019. szeptember 27. ■ Presbiteri gyűlés.
 2019. szeptember 29. ■ Hálaadó vasárnap Pomázon és Csobánkán.
 2019. október 6. ■ Becsületből: 5-ös c. kézműves családi délután.
 2019. október 12. ■ Egyházmegyei ifjúsági találkozó az érd-parkvárosi gyülekezetben.
 2019. október 13. ■ Szuplikáció Pomázon, istentiszteletünkön közöttünk szolgált a Szentendrei Református Gimnázium 7/a. osztálya.

TERVEZETT ALKALMAINK:

2019. október 27. ■ Újborért való hálaadás úrvacsorai közösségben Pomázon és Csobánkán konfirmandusaink szolgálatával.
 2019. október 31. ■ Reformáció napi ünnepi istentisztelet Budakalászon és Pomázon.
 2019. november 10. ■ 9.00-15.00 egyházmegyei női csendesnap Pátyon
 2019. november 17. ■ A gyermekistentiszteletre járók szolgálata a pomázi templomban; 16.00 jótékonyági koncert pomázi templomunkban.
 2019. november 24. ■ Kézműves családi délután; presbiteri gyűlés.
 2019. november 25-29. ■ Evangelizáció Csobánkán Árvavölgyi Béla tahitótfalui lelkipásztor szolgálatával.
 2019. december 1. ■ Adventi istentisztelet úrvacsorai közösségben Pomázon és Csobánkán.
 2019. december 8. ■ Adventi istentisztelet a Szent Cecília kórus szolgálatával Pomázon.
 2019. december 15. ■ Adventi kézműves családi délután; presbiteri gyűlés.
 2019. december 24. ■ 14.00 Gyermekkarácsony Csobánkán. 15.00 Gyermekkarácsony Pomázon.
 2019. december 25-26. ■ Karácsonyi ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben Pomázon és Csobánkán. 17.00 Ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben Pilisszentkereszten.
 2019. december 31. ■ Óévi istentisztelet 9.00 órakor Csobánkán, 18.00 órakor Pomázon.
 2019. január 1. ■ Újévi istentisztelet 9.00 órakor Csobánkán, 10.30 órakor Pomázon.

KERESZTELTŐ:

2019. szeptember 22. ■ Héjas Milán Miklós, Nagy Balázs Zsombor.
 2019. szeptember 29. ■ Pulai Zétény (Csobánka), Murvai Balázst, Murvai Zsófia, Takács Elza (Pomáz).
 2019. október 6. ■ Bakonyi Botond János, Ludányi Luca.

HÁZASSÁGKÖTÉS MEGÁLDÁSA:

2019. október 5-én kérte Isten áldását közös életére Jürgen Montag és Deme Sarolta.

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

2019. szeptember 2-án elhunyt Dr. Kádas Lajosné (†90) testvérünk, temetése 2019. október 4-én volt a pomázi öreg katolikus temetőben.
 2019. szeptember 5-én elhunyt LAÁR ENDRE (†73) szolgatársunk, budakalászi presbiter testvérünk, a Kékkereszt csoport vezetője, a Psalmus kórus tagja és fotósa. Temetése 2019. szeptember 25-én volt a Budakalász, Csalogány utcai temetőben.
 2019. szeptember 24-én elhunyt Csüllög Zsigmondné (†73) testvérünk, temetése 2019. október 11-én volt református temetőnkben.

GYÜLEKEZETI ÚJSÁGUNK KÖVETKEZŐ SZÁMA VÁRHATÓAN 2019. DECEMBER 25-ÉN, KARÁCSONY ELSŐ NAPJÁN JELENIK MEG.

Nyilas Anna a szuplikáló osztállyal szolgált közöttünk

GYÜLEKEZETÜNK RENDSZERES ALKALMAI

Hétfő: 9.30 baba-mama kör Pomázon (hónap első és harmadik hétfőjén)
 17.00 imaóra (páratlan heteken) Pomázon
Kedd: 18.00 kékkereszt alkalom Pomázon
 18.00 bibliaóra Csobánkán
Szerda: 18.00 bibliaóra Pomázon
Csütörtök: 18.00 imaóra (páratlan heteken) Csobánkán
Péntek: 19.00 ifjúsági bibliaóra Pomázon
Vasárnap: 9.00 istentisztelet és gyermekistentisztelet Csobánkán az imaházban
 10.30 istentisztelet és gyermekistentisztelet Pomázon a templomban, illetve a gyülekezeti házban

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – Telefon: 06-26-325-297

Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.

E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu

Honlapcím: http://www.pomaz.reformatus.hu

Gyülekezetünk számlaszámai:

Pomáz: 11784009-2222253-00000000

Csobánka: 11784009-2222260-00000000

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelkipásztor (e-mail: znyilas@freemail.hu)

Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.

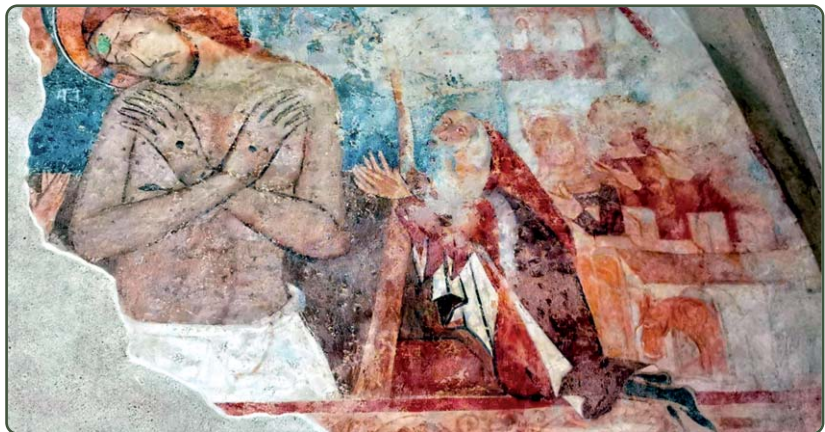
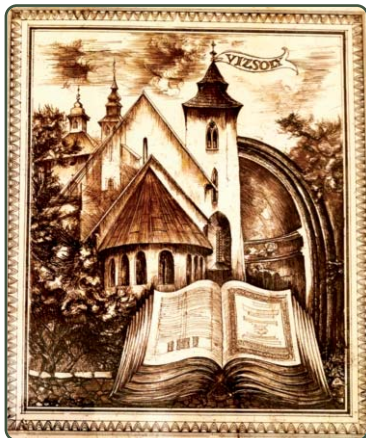
Szerkesztő: Dr. Puskás Attila

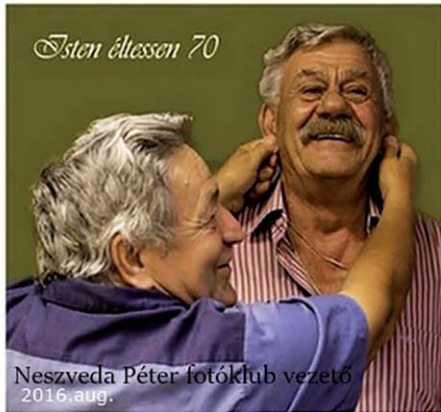
(e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)

Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor

(e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, gyülekezeti használatra, ingyenes terjesztésben. Adományokat köszönettel elfogadunk.

Orbán Mária: CSILLAGFÉNY

Csillagok fénye, a messzeségbe,
 A sötét éjből, távoli fényből,
 A mindenségből jössz felém.
 Lelked elér, s szívem HAZATÉR.

LAÁR ENDRE
 1946-2019.

**Fotós, énekkaros, budakalászi preszbiter,
 Kékkereszt csoportvezető emlékére**

Fotókiállítás megnyitóján

Fotók: Orbán Mária és Szendrei Tibor

2019.
szept. 5.